דבר

יום שני, כ"ז באלול תשמ"ז, 21 בספטמבר 1987 ● גליון 19228

היום 12 עמודים ● המחיר 1.00 ש"ח, באילת 87 אג'

היום בדבר
- הקיצוניות: מאין ועד לאן / דני רובינשטיין
- הפן הנוסף של הירידה / יקיר צור
- ואלדהיים: אבן נגף ביחסים / שלמה שפיר
- שביתה בצל תאונות / יוסף מיכלסקי
- בורסה וכלכלה (עמ' 4־5); "עכשיו" למשפחה (9)
- על הרשא (10); ספורט (11); בידור (12)

התקף לב?!
הקדם ועשה מנוי בשח"ל
ניידות לטיפול נמרץ ומעקב רפואי
24 שעות ביממה. טל. 03-330851

מחריפה השביתה בהסתדרות הפקידים
נסים וקיסר מנסים לגמור את ההסכם

ההסתדרות מזהירה משביתה כללית: דרישת האוצר לחלק את תוספת השכר לשניים – גובלת בהשפלה

המעון היה סגור. (צילום: יעקב שאלתיאל)

מאת חיים ביאור, סופר "דבר" לענייני עבודה

נסיון להביא לחתימה על הסכם השכר בשירות הציבורי ייעשה היום בצהריים בירושלים, בפגישתם של ראשי ההסתדרות עם שר האוצר משה ניסים, ששב, אתמול מארה"ב. במקביל מחריפה הסתדרות הפקידים את השביתה שהחלה אתמול במוסדות ציבור ברחבי הארץ.

שר האוצר אמר לעיתונאים בנמל התעופה כי הוא משתומם על שביתת הפקידים, עובדי המינהל והשירותים שכן, כדבריו, עיקרי ההסכם גובשו בינו לבין מזכ"ל ההסתדרות לפני שבועיים וחצי, טרם צאתו את הארץ. נסים תלה את האשמה בסחבת במשא ומתן על האיגודים המקצועיים שלא התגברו על ניגודי האינטרסים ביניהם סביב חלוקתה של תוספת השכר.

אולם, מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר הטיל את האחריות לאי החתימה על הסכם השכר על השר נסים "שגילה חוסר עניין במשא ומשא". קיסר, שדיבר בישיבת הוועדה המרכזית של ההסתדרות, הגדיר את דרישת האוצר לחלק את תוספת השכר לשני תשלומים "מגוחכת וגובלת בהשפלה". הוא הוסיף: "הממשלה מסתכנת בדרדור השירות הציבורי לשביתה כללית, בגלל חוסר אחריות שמפגין האוצר". ברוח זו התבטא חיים הבדלה, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי: "אם לא תסלל היום ומחר הדרך לחתימה על ההסכם, נמצא עצמנו בתהליך מתעצם של התערערות ביחסי העבודה".

המחלוקת המונעת השלמתו של הסכם השכר מתמקדת בדרישת האוצר שתוספת השכר בעלות של 5 אחוזים תחולק לשני מועדי תשלום ובתביעת ההסתדרות לכלול גם את החברות הממשלתיות בהסכם השכר.

השביתה שבה החלו אתמול 150,000 חברי הסתדרות הפקידים היתה כמעט מלאה. כתוצאה ממנה שובשה קשות עבודתן של הרשויות המקומיות, מועצות דתיות, מינהלות של אוניברסיטאות, הסוכנות היהודית, המוסדות והאירגונים של ההסתדרות ואילו במעונות ויצ"ו ונעמ"ת נותרו השערים סגורים. שירותי הכיבוי ומגן-דוד-אדום פועלים בימי השביתה במתכונת חירום. היום תוחרף השביתה עקב החלטת עובדי המינהל בבתי-החולים להצטרף אל "החופשה המאורגנת" של יתר הפקידים. הסתדרות הפקידים סירבה להענות לבקשתה של לשכת ראש הממשלה לשחרר מתחולת השביתה את העובדים באותן הרשויות המקומיות בהן אמור שמיר לבקר היום.

היום תמשך שביתה בת יומיים של עובדי המעבדות במרכזים הרפואיים ובמחלקות של קופת חולים שבדרום הארץ – מאילת ועד קריית גת. עובדים אלה קובלים על שחיקה בשכרם בשיעור של עשרות אחוזים. השביתה אינה כוללת את איזור אשקלון.

הסתדרות המיקרוביולוגים והביוכימאים מתכוננת להשבית גם המעבדות הרפואיות במרכז הארץ אם לא ייענו תביעותיה להעלאת השכר.

הצעיר שניסה לחטוף את נשקו של איש מג"ב ליד שער שכם מקבל טיפול מאנשי מד"א. (צילום: יצחק הררי)

שני מטענים בירושלים ומטענים בחולון ורעננה

צעיר מבית חנינא נורה ברגלו כשניסה לחטוף את נשקו של איש משמר־הגבול

מאת יורם לוי ואוריאל בן-עמי, סופרי "דבר" בירושלים

צעיר ערבי תושב בית-חנינא נורה אתמול ליד שער שכם בירושלים ברגלו על-ידי שוטר משמר-הגבול, שממנו ניסה לחטוף את נשקו.

סמוך לשעה 16 יצאה קבוצה של ערבים משער שכם בדרכה לתחנת האוטובוס של מזרח ירושלים. כמה צעירים, שהיו שתויים ככל הנראה, היכו בשוטרות על מכוניות שחנו בסביבה. תצפית של משמר-הגבול זיהתה אותם והודיעה לזוג שוטרים אחר ממשמר-הגבול על האירוע. השוטרים איתרו את הקבוצה בתחנת האוטובוסים וכשביקשו להזדהות, מן האוטובוס ניסה אחד מהם לחטוף את נשקו של אחד השוטרים ואז דרך חברו את נשקו וירה ברגלו של הצעיר.

בעקבות הירי התלהטו במקום הרוחות וזכות משטרה שהוזעק למקום נאלץ לפזר את הקהל

(המשך בעמ' 2)

רופאי קופ"ח מאיימים בהשבתת בתי־החולים

מאת דנקה הרניש, סופרת "דבר"

הסיבת רופאי בתי-החולים של קופת-חולים הכללית מתכוננת מחר לדיון על חידוש העיצומים בעקבות הקשיים להגיע להסכם במשא-ומתן שנציגיהם מנהלים עם ההנהלה המרכזית של קופ"ח בעניין הפעלת חדרי-ניתוח ומתקנים נוספים במשמרת שנייה.

לסופרת "דבר" נודע, כי התביעה לחדש את העיצומים ולהחריפם הועלתה אחרי הדיווח של יו"ר ההסיבה, ד"ר חיים סולן, על מהלך המשא ומתן, הנמשך זה יותר משלושה חודשים. לסופרת "דבר" נודע, כי חלק מהרופאים תובעים להשבית לאלתר את כל בתי-החולים של קופ"ח וללא הגבלת זמן. המתונים יותר תובעים להשבית כל יום שני מכלול בתי-חולים אחדים של הקופה.

לסופרת "דבר" נודע, כי יו"ר ההנהלה המרכזית של קופ"ח, פרופ' חיים דורון, עמד לקיים אתמול התייעצות עם צמרת המרכז בעניין המשא-ומתן עם הרופאים והפתרונות האפשריים להפעלת המתקנים בבתי-החולים לצמצום התורים לניתוחים, אך לא ניתן היה להשיג את תגובתו של דובר קופ"ח בעניין זה.

עם צאתו לשיחות בארה"ב

פרס: אפעל לוועידה ואציין שיש שתי דעות

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של "דבר"

ממלא-מקום ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, אומר, כי אינו מתכוון להציג התניות ואולטימאטום לברה"מ כדי שתאפשר ביקור גומלין של משלחת ישראלית במוסקווה.

במסיבת עתונאים שקיים אמש בירושלים העריך שמעון פרס, כי המשלחת הקונסולארית של ברה"מ תאריך את שהותה בארץ בכמה חודשים, אך אין בכוונתו לעמוד באורח אולטימאטיבי על עקרון ההדדיות. עם זאת נודע כי הנושא הזה יועלה בשיחתו מחר בניו-יורק בעצרת או"ם עם שר החוץ הסובייטי אדוארד שווארדנדזה.

פרס חזר והדגיש, כי בנאומו בעצרת יחזור על תמיכתו ברעיון הוועידה הבין-לאומית, אם כי יאמר גם כי ב"ישראל הדמוקראטית יש שתי דעות".

שר החוץ יצא אמש לביקור של שבועיים בארה"ב שבמהלכו ייפגש גם עם שר החוץ של ארה"ב ג'ורג' שולץ ועם שרי חוץ של כשלושים מדינות. הממשלה אישרה אתמול את נסיעתו של פרס, אם כי ראש הממשלה יצחק שמיר ושר התעשייה והמסחר אריאל שרון טענו, כי אין לו מנדט מטעם הממשלה לדון בנושא הוועידה הבין-לאומית.

פרס מכחיש הידיעות:

לא הצענו לאיראן נשק תמורת יהודים

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של "דבר"

ישראל אינה מנהלת שום משא-ומתן עם איראן בקשר לעסקת של נשק תמורת יהודים.

ממלא-מקום ראש הממשלה, שמעון פרס, הכחיש אמש באורח חד-משמעי את כל הפרסומים בנושא זה. הוא אמר: "אין שום דבר ישיר או עקיף, קרוב או רחוק, בינינו לבין איראן. אין שום עסקים, שום ביקורים ושום עסקאות".

שמעון פרס הוסיף: "לא הצענו לאיראן נשק תמורת יהודים. זה מנוגד לעמדתנו. לא נרשה להפוך יהודים לבני ערובה".

שמיר מנע שאלת שחל על מגעי משה עמירב

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של "דבר"

ראש הממשלה יצחק שמיר אסר אתמול על שר האנרגיה משה שחל לשאול בישיבת הממשלה על מגעיו של חבר מרכז "חירות" משה עמירב עם אישים המזוהים עם אש"ף.

כשהעלה השר שחל את הנושא, הזכיר לו ראש הממשלה, כי ידיעות על כוונתו לשאול שאילתה בנושא כבר פורסמו בכלי-התקשורת וכי על-פי החלטה קודמת של הממשלה תישלל במקרה כזה זכותו של השר.

משה שחל הגיב: "לא אני מסרתי על כך", ויצחק שמיר העיר: "לא נקים בעניין זה ועדת חקירה".

לאחר הישיבה טען שר האנרגיה, כי ראש הממשלה נמנע בכוונה מלדון בנושא המגעים של חבר "חירות" עם גורמי אש"ף. מלשכתו של ראש הממשלה הגיבו לעומת זאת בחריפות על כל הנושא ואמרו, כי "הפרסומים כאילו ידע ראש הממשלה על מגעי עמירב עובדים כל דמיון. ראש הממשלה לא ידע דבר וחצי דבר. הוא מתנגד באופן נחרץ לכל מגע עם אש"ף. סרי נוסייבה ופייסל חוסייני (שעמם קיים משה עמירב את המגעים. – י.מ.) ניצלו את תמימותו של עמירב".

העתון הגרמני "בילד":

גורבצ'וב היה מאושפז לאחר נסיון התנקשות

האמבורג (א.פ.).- מנהיג ברה"מ מיכאיל גורבצ'וב אושפז בחודש אוגוסט בבית-חולים עקב הרעלת מזון קשה, שייתכן שנגרמה בנסיון להתנקש בחייו – נכתב בעתון המערב-גרמני "בילד" בגליונו הרואה אור היום. העתון מוסיף, כי אם אכן היתה ההרעלה נסיון התנקשות, כי אז לא היה זה, ככל הנראה, הנסיון הראשון, שכן כבר נעשה נסיון אחד לפחות להתנקש בחיי גורבצ'וב, בפברואר השנה.

לדברי העתון, אושפז גורבצ'וב במהלך חופשתו באתר נופש לחוף הים השחור. הוא לא נראה בציבור מאז 6 באוגוסט, ופקידי הקרמלין הסבירו את העדרו בכך שנטל לעצמו חופשה מוארכת עקב עייפות. למעשה, היה גורבצ'וב מאושפז במשך

(המשך בעמ' 2)

ועדת הידברות חילוניים־חרדים תוקם נוכח פרישת ש"ס והמפד"ל בירושלים

מאת יורם לוי, סופר "דבר" בירושלים

ראש הממשלה, ממלא-מקומו, שר הדתות וראש עיריית ירושלים יקימו ועדה להידברות בין חילוניים לחרדים בעניין הפעילות התרבותית בשבת בירושלים. על כך נמסר בישיבה מיוחדת שזימן אתמול יצחק שמיר בלשכתו עם ראשי מרבית הסיעות בכנסת כדי לדון בפרשת השבת בירושלים. לישיבה לא הוזמנו נציגי חד"ש, "הרשימה המתקדמת" ובנק"י.

"עלינו למנוע חזיון הפוגע במעמדה של ירושלים, שהרי כולנו מעוניינים שירושלים תראה כעיר בירה ויש להיות זהירים בכבודה", אמר שמיר לנוכחים. לדבריו יש להשיג הסכמה רחבה ככל האפשר בין הצדדים.

גם מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס אמר כי הארועים האחרונים בירושלים פוגעים במעמדה ואף גורמים שמחה לאויבינו.

ח"כ ויקטור שם-טוב אמר כי בשם הסטטוס-קוו נוצרה בעיר א-סימטריה לרעת החילוניים.

ח"כ אברהם שפירא קרא להחזיר את הסטטוס-קוו לקדמותו ולדעתו הצטרף גם השר יצחק פרץ. "גם חילוניים לא מחפשים בירושלים מה שמחפשים בפאריס, מאנהטן או אמסטרדם", אמר ח"כ דדי צוקר (ר"צ) שהציע להגדיר איזור שיהיה קריית בידור שתופרד מן השכונות החרדיות.

ועדת ההידברות שתוקם תוך זמן קצר תשתדל להגיע למגע עם כל החוגים כדי להגיע להסדר שיהיה מקובל על כולם. היא תורכב מאישים פוליטיים, אנשי ציבור ודת. סוכם שהוועדה תפעל רק אם ייפסקו הפרות החוק והסדר בירושלים.

ח"כ צוקר הודיע כי הקרנות הסרטים בלילות שבת יחודשו בערב סוכות. לדבריו אין מדובר בהפרות חוק כל עוד בית המשפט לא קבע זאת. מקורות בעדה החרדית הודיעו גם כן כי בדעתם לחדש את ההפגנות בסוכות.

ש"ס והמפד"ל פורשות

מועצת עיריית ירושלים דנה אמש קרוב לשלוש שעות בחילול השבת בירושלים. כצפוי הודיעו ש"ס והמפד"ל על פרישתן מן הקואליציה העירונית.

בהודעת הפרישה אמר נצ"יג

(המשך בעמ' 2)

שנה למגילת העצמאות

נשיא המדינה חיים הרצוג פתח אתמול את אירועי השנה ה־40 לישראל בטקס חתימה על מגילת העצמאות. בתמונה: הנשיא עם שישה מן החותמים המקוריים על מגילת העצמאות (משמאל לימין): ד"ר הרצל רוזנבלום, משה קול, ד"ר זרח ורהפטיג, סעדיה כובשי, הרב קלמן כהנא ומאיר וילנר (ראה ידיעה בעמ' 2) (צילום: יצחק הררי)

בוא ותראה איך פועלים טוב יותר

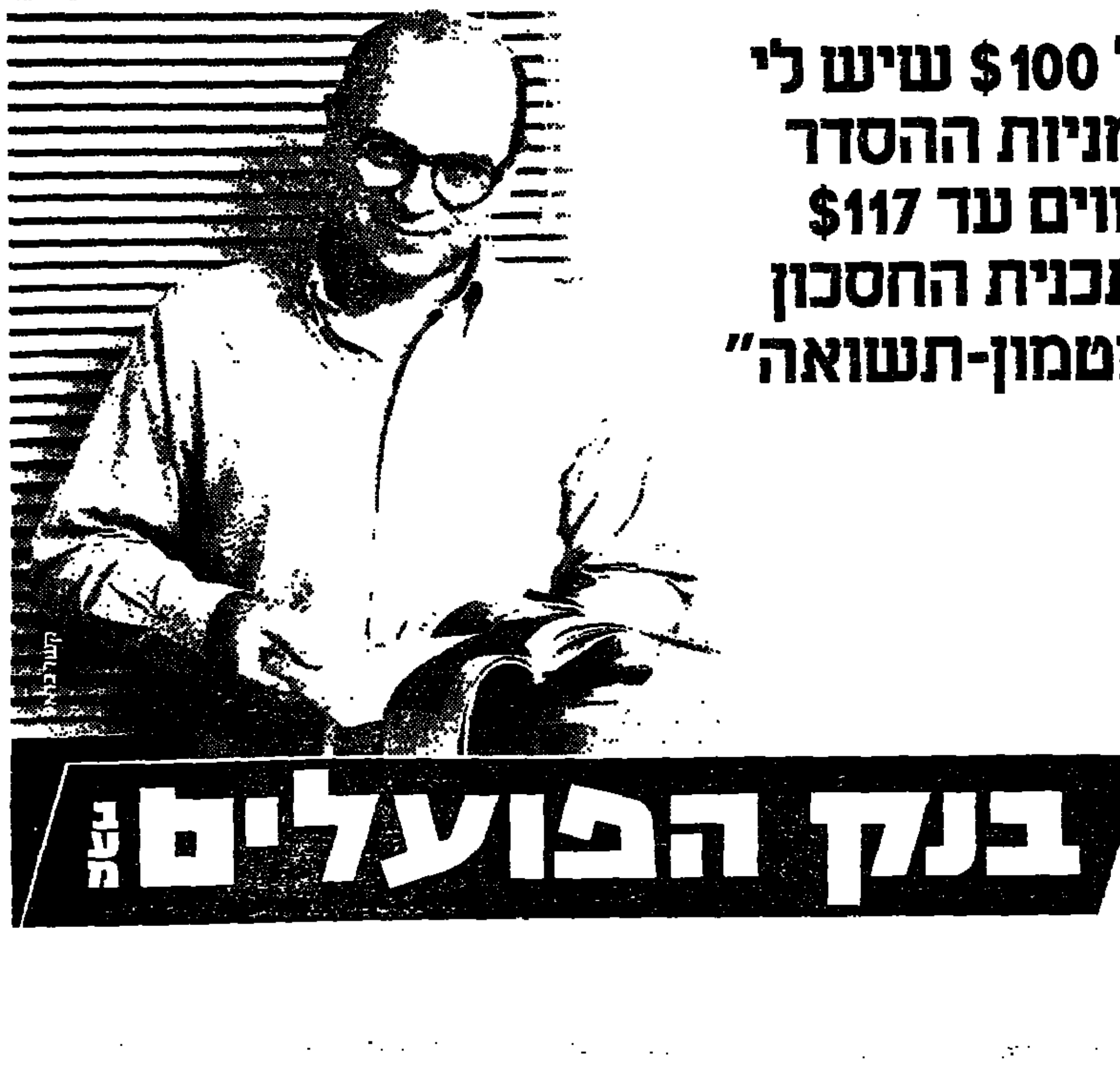

כל 100 $ שיש לי
במניות ההסדר
שווים עד 117$
בתכנית החסכון
"מטמון-תשואה"

בנק הפועלים בע"מ

هكذا من الاحل

هكذا من الأصل

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות •

לידיה אופיר עם שר החינוך יצחק נבון וראש עיריית תל־אביב שלמה להט בערב ההצדעה של האמנים לזכרו של שייקה אופיר, שנערך אמש בהיכל התרבות בתל־אביב. (צילום: אפי שריר)

האוצר מגביר את פיקוחו על פעולותיהם של סוכני הביטוח

מאת אמנון אבד, מסופר הכלכלי של „דבר" בירושלים

משרד האוצר מהדק לאחרונה את הפיקוח על סוכני הביטוח במסגרת צעדי אכיפת חוק הפיקוח על עסקי ביטוח משנת 1981.

במסגרת צעדים אלה נערכות היום באוניברסיטת תל־אביב בחינות גמר לכ־400 סוכני ביטוח מתמחים מכל רחבי הארץ. עד היום נבחנו כ־1,500 סוכני ביטוח בבחינות אלה ובאוצר מקווים כי עד סוף השנה ייבחנו 2,000 סוכנים מתמחים נוספים.

על פי חוק הפיקוח מוענק רשיון סוכן ביטוח מתמחה למי שסיים לימודיו ואת תקופת ההתמחות שלו ועמד בהצלחה בבחינות הגמר. נבחן שנכשל יכול לחזור ולהיבחן שלוש פעמים.

במשרדי המפקח על הביטוח באוצר מוקמת בימים אלה מערכת ממוחשבת לפיקוח על סוכני הביטוח, כדי לאפשר מעקב צמוד עליהם ואף למצות את הדין בשעת הצורך עם סוכנים שעברו על החוק.

המיליונר תמן פורש מהפדרציה הספרדית ומייסד תנועה חדשה

מאת יקיר צור, סופר „דבר"

המיליונר היהודי הספרדי ליאון תמן הודיע אתמול על פרישתו מהפדרציה הספרדית העולמית ועל הקמת תנועה עולמית חדשה לאחדות ישראל, בראשותו, ועל תרומה בסך מיליון דולאר להקמתה.

התנועה החדשה אמורה להיות תנועה מעורבת של ספרדים ואשכנזים שתפעל לחינוך לסובלנות דתית ודתית ולשיפור איכות החיים.

פרישתו של תמן מהפדרציה הספרדית באה לאחר קרע שחל בינו ובין ניסו, המיליונר נסים גאון, נשיא הפדרציה הספרדית העולמית. גאון ראה בתמן אחראי ישיר לפרשת ראש המחלקה לקהילות ספרדיות דוד אביה, שנעצר לאחר שהועלה נגדו חשד של גניבה ומעילה בכספי ציבור ואי סדרים כספיים. אביה מונה לתפקידו בלחצו של תמן, שכיהן כגזבר הפדרציה הספרדית העולמית.

בעקבות דו"ח מבקרת ההסתדרות הציונית פתחה המשטרה בחקירת הפרשה, שבמהלכה נחקרו רבים מפעילי הפדרציה הספרדית, ביניהם גם תמן עצמו.

בחודש שעבר ערך גאון מסע מגבית פרטי בארה"ב ובדרום אמריקה, ובמהלכו גייס התחייבויות לתרומות לפדרציה הספרדית העולמית של כמיליון דולאר בשנה, לשלוש שנים, מכ־180 תורמים בקהילה היהודית הספרדית בארצות אלו. חלקם תרמו כ־100,000 דולאר ויותר.

גאון מבקש לסגור את המחלקה לקהילות ספרדיות בהסתדרות הציונית ולהעביר את פעילויות המחלקה לאחריות הפדרציה הספרדית, שאת נשיאה הוא מבקש לבנות בישראל.

ההגבית הפרטית שערך גאון עוררה כעס והתנגדות בקרב ראשי קרן היסוד בדרום אמריקה החוששים שהדבר יפגע בתרומות השוטפות לקרן היסוד.

שני מטענים בירושלים

(המשך מעמ' 1)

באמו מרמים. הפצוע הועבר לבית־החולים „ביקור חולים" ושם נותח. צעיר אחר נשרט מנתז ואושפז בבית־החולים מוקסאד במזרח ירושלים.

גורם בכיר במשטרת ירושלים אמר אמש, כי מתחקיר ראשוני נראה שהמטען פעל כיאות.

מטען בבירה

מטען חבלה התפוצץ אתמול לפנות בוקר בכניסה לשכונת נווה־יעקב בירושלים. מטען אחר נתגלה במקום ופוצץ בידי השוטרים. איש לא נפגע אך נגרם נזק לתחנה.

סמוך לשעה 4 לפנות בוקר העיר פיצוץ עז את שנתם של תושבי שכונת נווה־יעקב שבמבואותיה הצפוניים של ירושלים. כוחות המשטרה בפיקודו של מפקד משטרת ירושלים תנ"ץ יוסף יהודאי חשו למקום. המטען הוטמן באחורי תחנת האוטובוסים שבפאתי השכונה כ־200 מטרים מצומת כביש שועפאט.

מטען חבלה נוסף, שהוסתר באי ההפרדה שבמרכז הכביש, נתגלה במרחק מטרים ספורים ממקום הפיצוץ הקודם. חבלני המשטרה הצליחו לפוצצו מבלי שייגרם כל נזק.

שני המטענים היו בגודל בינוני.

הערכת המשטרה היא, שמניחי המטענים באו במכונית מאחד הכפרים באיזור צפון ירושלים, הניחו את המטענים בכניסה לשכונה ונמלטו.

מטען בחולון

(ע). — מטען חבלה נתגלה אתמול בבוקר בחצר בית ברחוב שנקר פינת רחוב קלישר בחולון כשהוא מונח במתקן המרכזי של בלוני הגאז במקום.

תושבת המקום שגילתה את המטען, הזעיקה את חבלני משטרת מרחב הירקון והללו פוצצו אותו ללא שנגרם נזק.

מטען חבלה זה הוא השני שהונח באיזור תל־אביב בשבוע האחרון. ביום ו' שעבר התפוצץ מטען חבלה קטן ברחוב ש"י עגנון בבת־ים.

כתבת „דבר" בשרון חנה פאר מוסרת:

אמש בשעה 10.25 התפוצץ מטען חבלה קטן ברעננה, ליד גדר של בנין מגורים ברחוב אחוזה — פינת מכבי. איש לא נפגע. נגרם נזק קל לגדר.

למקום הגיעו כוחות משטרה ומשמר אזרחי. הרקע לפיצוץ לא ידוע.

בקבוק בקלקיליה

בקבוק תבערה הושלך אמש סמוך לשעה 21 לעבר אוטובוס אגד בקו 474 בכיכר השעון בקלקיליה.

הבקבוק חדר לאוטובוס מבעד לחלון והתנפץ בתוכו.

איש לא נפגע. כוחות הבטחון סורקים במקום.

● מתן הנחה של 10 אחוזים מהכנסתו החייבת במס של משק משפחתי חקלאי מאורגן המשווק את תוצרתו במסגרת השיווק המאורגן — זו תביעת תנועת המושבים מוועדת שישינסקי שמונתה להכין את הרפורמה במס הכנסה. התנועה קובעת כי "קיומה של החקלאות השחורה, שהיא בלתי מאורגנת ומעלימה הכנסותיה, פוגעת בעקרונות הקרקע הלאומית, העבודה העצמית והעזרה ההדדית ופוגעת ביחידת המשק המשפחתי".

דבר DAVAR

מאוחד עם למרחב

העורכת: חנה זמר
משנה לעורך: דוד פדהצור
מזכיר מערכת: מרדכי ברקאי
מנהל כללי: אמנון בר־[illegible]

המו"ל - „דבר" בע"מ
נדפס ב„דפוס דבר" בע"מ

המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קוים)

מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032

סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233

ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאזיה קומה ג'
טלפון 242203, ת. 94229

חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־2־642111, מ. 33104

מפעל הפיס מודיע

בהגרלת רב פיס מס' 39/87
שתערך ביום ג' 22.9.87 כ"ח באלול תשמ"ז

יועלו בגורל:

קוטג' מס' ס / 1 – 5 גוש 10620
חלקה 111, 118
קיסריה וילג' שנבנה ע"י דניה סיבוס,
חברה לבניה בע"מ, חברת בת
של אפריקה ישראל להשקעות בע"מ.
מכונית וולוו דגם 340 בז' מטל
מס. שילדה 317896.

אנו מודיעים בצער על פטירת חברתנו

פרידקה גוטספורכט
(לבית סודיאנסקי)

ההלוויה תתקיים היום יום שני כ"ז באלול תשמ"ז 21.9.87 בבית העלמין בקיבוץ שפיים בשעה 4.00 אחה"צ.
הארון יוצב בבית הבנים בקיבוץ שפיים בשעה 3.30 אחה"צ.

המשפחה
ובית שפיים

שלמה שטנר — יו"ר חב' אפריקה־ישראל

מאת מאיר תדמור, מסופר הכלכלי של „דבר"

שלמה שטנר נבחר אתמול בישיבת דירקטוריון חברת אפריקה־ישראל ליו"ר מועצת המנהלים.

שטנר היה עד לאחרונה מנכ"ל ליכון ופיתוח ובעבר מנהל חברות מיכון של „כלל" סחר וכן בשנה לממונה על התקציבים באוצר.

בישיבת המועצה נבחרו גם שני דירקטורים חדשים, עו"ד יהודה מוריץ והתעשיין גד פרופר.

שלמה גרופמן, שהיה יו"ר ומנכ"ל החברה עד כה, ימשיך לשמש כמנכ"ל החברה בלבד. דירקטוריון החברה הביע בו את אמונו והכיר בהפרדת תפקידי המנכ"ל והיו"ר. כזכור התפטר גרופמן מתפקידו כראש החטיבה הלא בנקאית של בנק לאומי בשבוע שעבר, על רקע חילוקי דיעות עם הנהלת הבנק.

טרם מונה יו"ר לחטיבה אך המועמד המדובר ביותר הוא ויקטור מדינה, שהיה עד לאחרונה מראשי בנק ישראל.

תשלום קיצבות ביטוח לאומי — לפני החגים

מאת אמנון אבד, מסופר הכלכלי של „דבר" בירושלים

לקראת החגים הוחלט במוסד לביטוח לאומי להקדים בכשבוע את תשלום כל הקיצבאות לציבור. מנכ"ל הביטוח הלאומי מרדכי ציפורי אמר אתמול כי הקדמת התשלום נועדה לאפשר לציבור מקבלי הקיצבאות להשלים את קניותיהם לחגים.

בהתאם להחלטה יועברו הקיצבאות לחשבונות הזכאים כבר מחר במקום ביום ב' בשבוע הבא. תשלום קיצבאות הילדים הוקדם אף הוא, והן שולמו ביום ו' האחרון, יומיים לפני המועד הקבוע.

הקדמת התשלומים חייבה את הביטוח הלאומי להכניס שינויים בכל מערך המיחשוב. מדובר בלמעלה ממיליון תשלומים המקיפים את כל קיצבאות המוסד, כגון קיצבאות זקנה, שאירים, אלמנות, נכים, ילדים, הבטחת הכנסה ועוד.

איוש מטה הבחירות גורם מתח „בעבודה"

מאת סופר „דבר" לענייני מפלגות

בצמרת מפלגת העבודה השתררה מתיחות סביב איוש התפקידים למטה הבחירות לקראת הבחירות הקרובות.

שמעון פרס הודיע שבכוונתו למנות את מזכיר המפלגה עוזי ברעם לתפקיד יו"ר מטה הבחירות, הודעה שעוררה מורת רוח אצל השר משה שחל, שראה עצמו מועמד לתפקיד.

בינתיים התעורר מחנה יצחק רבין במפלגה ודרש שיוטל על אחד מאנשיו תפקיד בכיר במטה. לתפקיד יו"ר אגף ההסברה לקראת הבחירות לוטש את עיניו השר יעקב צור, ממקורבי רבין, אולם לפי שעה לא ברור אם ראשי מפלגת העבודה יסכימו לבחור בו.

המגעים להקמת מטה הבחירות במטה העבודה הוקפאו בינתיים עד לאחר שובם של שמעון פרס ועוזי ברעם מחו"ל.

מזרח־גרמניה תאפשר לילדי היהודים ללמוד בבי"ס במערב־גרמניה

קלן (א.פ.). — ממשלת מזרח־גרמניה תתיר ביקורי היסטוריונים יהודים בתחומה ותרשה לאזרחיה היהודים לשלוח את בניהם ללמוד בבית־ספר יהודי במערב־גרמניה — אמר מנהיג הקהילה היהודית במזרח־גרמניה [illegible] שהתפרסם אתמול בעתון „אקספרס" היוצא לאור בקלן.

נחמן, המכהן כיו"ר האיגוד המרכזי של יהודי מזרח־גרמניה, אמר, כי הבטחות ברוח זו ניתנו על־ידי מנהיג מזרח־גרמניה אריך הונקר עם שובו מביקורו במערב־גרמניה לפני כשבוע. לדבריו, הועלו שני הנושאים על־ידי קאנצלר מערב־גרמניה הלמוט קוהל בשיחותיו עם הונקר, ועתה „נודעה תשובתו של הונקר".

נחמן ציין, כי בעקבות ההחלטה יוכלו חוקרי מרכז התיעוד של ההיסטוריה הגרמנית במערב־גרמניה לעסוק במלאכתם גם במזרחה.

באחרונה התירה מזרח־גרמניה לרב יצחק ניומן מארה"ב לשרת את הקהילה היהודית הקטנה של מזרח־גרמניה. במזרח־ברלין כ־150 יהודים.

מערב־גרמניה חשפה מרגל ממזרח־גרמניה

קארלסרוהה (ע"צ). — מרגל שפעל במערב־גרמניה בשליחות מזרח־גרמניה נחשף על־ידי שירותי הריגול הנגדי אך הצליח להימלט לחוץ לארץ — הודיע בשבת דובר משרד התובע הפדראלי בקארלסרוהה.

בהודעת הדובר נאמר, כי המרגל פעל ברפובליקה הפדראלית הגרמנית תחת השם ריינר מיקאי, שמו של אזרח מערב־גרמני שעבר למזרח־גרמניה ב־1974. הוא התגורר תחת שם בדוי זה באיזור טרייר מאז 1976.

משרד התובע הכללי סירב למסור פרטים על אופי פעילותו של המרגל. זו הפעם הראשונה מאז ביקורו במערב־גרמניה של מנהיג מזרח־גרמניה אריך הונקר שפרשת ריגול בין־גרמנית נחשפת.

טרקטור שנגנב ב־83 הוחזר על־ידי מצרים

(ע). — שלטונות מצרים החזירו בסוף השבוע שעבר לישראל טרקטור, שנגנב לפני ארבע שנים מאילת והוברח למצרים.

עד כה כבר החזירו לישראל כלי־רכב אחרים שנגנבו ואשר פרטיהם הועברו מישראל למצרים.

הטרקטור נגנב מאילת באמצע שנת 1983, והיה חשד שהוא הוברח למצרים. משטרת ישראל העבירה לשלטונות מצרים את פרטי הטרקטור באמצעות הוועדה הצבאית המשותפת וביקשה לחפש אחריו ולאתרו. בינתיים פיצתה חברת הביטוח את בעלי הטרקטור.

גורבצ'וב היה מאושפז

(המשך מעמ' 1)

שלושה שבועות, ועתה חוקרים השלטונות הסובייטיים אם לא היתה ההרעלה נסיון התנקשות. העתון מציין גם כי שלא כמנהגו שב גורבצ'וב מהחופשה ברכבת ולא במטוס.

כאמור, לא היה זה, לדברי „בילד" נסיון ההתנקשות הראשון בחיי גורבצ'וב. בפברואר ניצלו חייו כש[illegible] כמות גדולה של חומר נפץ נמצאה בדירה במקום שבו היה אמור לשהות יום אחד לפני ביקורו במקום.

יקירנו

שלמה ענבי

איננו

ההלוויה תצא היום יום שני 21.9.87 בשעה 16.00 מבית המנוח שד' ויצמן 26 קרית ביאליק.

המשפחה

בטקס חתימה על מגילת העצמאות פתח הנשיא את אירועי שנת ה־40

מאת אלי חורי, סופר „דבר" בירושלים

נשיא המדינה חיים הרצוג פתח אתמול את אירועי שנת ה־40 למדינת ישראל בחתימת הזדהות על עקרונות מגילת העצמאות, ובקריאת מנשר שיופץ בקהילות ישראל ברחבי העולם.

„בארץ ישראל קם העם היהודי", קרא הנשיא במנשר שנת ה־40, „ממנה גלה ואליה שב ובה חידש את עצמאותו המדינית לפני ארבעים שנה, בהקימו מדינה יהודית בארץ־ישראל, היא מדינת ישראל..."

„מפעלה של ישראל עודנו בראשיתו, עוד רבים יעדיה ואתגריה. עליה גדולה מארצות החופש והצלת יהדות המצוקה, עצמאות כלכלית, מחיקת פערים חברתיים ועדתיים, שיפור מתמיד באיכות החיים, העשרת היצירה החינוכית, התרבותית והאמנותית, והשתתת היחס בין אדם לאדם ובין עם לעם על סובלנות וכבוד. ועם כל אלה: שלום ואחווה בביתנו פנימה, שלום וידידות בגבולנו מסביב", אמר הנשיא.

במהלך הטקס, שהתקיים בגן בית הנשיא, קרא השחקן יוסף ידין, את מגילת העצמאות ולאחר מכן חתמו על המגילה חתימת הזדהות חברי נשיאות הטקס: ראש הממשלה יצחק שמיר, יו"ר הכנסת שלמה הלל, נשיא בית המשפט העליון מאיר שמגר, מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס, יצחק נבון ודוד לוי, הרבנים הראשיים אברהם שפירא ומרדכי אליהו, מנהיגה הרוחני של העדה הדרוזית שייח' אמין טריף, נשיא בית־הדין השרעי תאופיק עסליה וראש העדה הקתולית בישראל מאקסימוס סלום.

ח"כ מיכאל איתן (ליכוד) הפיץ בין הנוכחים דף תחת הכותרת „לא לחתום". בשבוע האחרון ניהל איתן מסע ציבורי נגד החתימה המחודשת של ראשי המדינה על הנוסח המקורי של מגילת העצמאות, וטען כי „במגילת העצמאות כלולה גם מחוייבות של מדינת ישראל לשתף פעולה עם המוסדות והנציגים של האו"ם בהגשמת החלטת העצרת מיום 29.11.1947, החלטה הידועה כהחלטת החלוקה של ארץ־ישראל המערבית. חתימה של ראשי המדינה על מסמך הכולל התחייבות שאיש אינו מתכוון לקיימה היא מעשה לא מכובד". אמר ח"כ איתן.

סלילת מחצית הכבישים האדומים בישראל — תושלם עד סוף השנה

מאת יוסי מלמן

סלילתם מחדש של מחצית הכבישים ה„אדומים" בישראל תושלם עד סוף השנה. שר הבינוי והשיכון דוד לוי, החונך היום שני כבישים אדומים, כביש אשדוד–אשקלון, וכביש קריית־מלאכי–בית־קמה, סקר אתמול בישיבה השבועית של הממשלה את מצב הכבישים בישראל. עד סוף שנת 1987 ייסללו 110 מתוך 220 קילומטרים של הכבישים „האדומים".

כבישים כאלה מוגדרים כבישים צרים ומשובשים שעומס התחבורה בהם גדול ובשל כך מרובות בהן תאונות הדרכים. סגן ראש הממשלה הטעים עוד כי צי הרכב בישראל גדל פי ארבעה בשנים האחרונות ועמו עומס התנועה לכדי 140 כלי רכב לקילומטר של כביש סלול. עומס זה גדול פי שלושה מהמקובל במדינות המערב. מנהל מע"ץ יהודה כהן אמר בדיון כי מבדיקה שנעשתה עולה כי אין כדאיות כלכלית לסלילת כבישי אגרה בארץ.

שר הכלכלה והתקשורת גד יעקבי אמר בדיון כי יש להקים רשות ממלכתית שתתאם את כל הבעיות הקשורות לתשתית הכבישים בלי להבדיל בין כבישים עירוניים לבין־עירוניים. שר התחבורה חיים קורפו טען בדיון כי הרשויות מקילות ראש ומתייחסות בסלחנות לעבירות תנועה מסויימות ובמיוחד עבירות של נהיגה מהירה.

ראש הרשות לתכנון כלכלי־לאומי, פרופ' שלמה מי־טל, מזהיר:

הערכות האוצר ובנק־ישראל על תוצאות שנת 87 אופטימיות מדי

מאת דני גור, מסופר הכלכלי של „דבר"

ראש הרשות לתכנון לאומי־כלכלי, פרופ' שלמה מי־טל, אומר, כי יש למתן את ההערכות האופטימיות מדי של משרד האוצר ובנק־ישראל בדבר התוצאות הכלכליות של שנת 1987. שני הגופים הללו צופים עלייה ריאלית גבוהה בתוצר הלאומי הגולמי (בין 4.5 ל־5 אחוזים), ירידה בשיעור האבטלה (5.7 אחוזים בממוצע לעומת 7.1 אחוזים ב־1986) ויציבות במאזן התשלומים (3 מיליארד דולאר גרעון במאזן הסחורות והשירותים לעומת 2.8 מיליארד ב־1986), כאשר הן היבוא והן היצוא גדלים ב־9 עד 10 אחוזים לשנה. שיעור האינפלציה כעת הוא 15.5 אחוז לשנה (ינואר־יולי) ויסתכם ב־18–20 אחוז ל־1987 עקב מדדים עונתיים גבוהים בחודשי הסתיו.

מי־טל אומר, כי יש למתן את האופטימיות הזו מאחר שחלק מהגידול בתוצר הלאומי נובע מהתחלת כניסת ילידי 1966־67 לכוח העבודה, דבר המגדיל את מספר המועסקים בכ־3 אחוזים ב־1987. הצמיחה הצפויה איננה בנויה אפוא על גידול רב בפריון העבודה, אלא על גידול במספר העובדים. מציאת עבודה לילידי 1967־72 תהיה משימה חשובה למשק בשנים הקרובות, אומר מי־טל.

התוצר הלאומי, אומר מי־טל, גדל ריאלית במחצית האחוז בלבד ברבעון הראשון לעומת הרבעון האחרון של 1986 (זה קצב גידול שנתי של 2 אחוזים). כדי להגיע לצמיחה של 5 אחוזים חייב שיעור הצמיחה לעלות בהמשך השנה. התמונה תתברר רק בעוד כמה ימים, כשתפרסם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה את שיעור הגידול בתוצר למחצית הראשונה של 1987.

מי־טל אומר, כי חלק מהגידול ביבוא הוא „סכבי" ונובע מירידת שער הדולאר יחסית למטבעות האירופיים. לדעתו, אין לצפות לשינויים גדולים בערך הדולאר לעומת המטבעות האירופיים עד סוף השנה. עוד הוא אומר, כי צפויה עלייה ריאלית של כ־7 אחוזים בצריכה הפרטית לאחר עלייה של 14 אחוז ב־1986. הציבור ממשיך להוציא נתח גבוה יותר מהכנסתו הפנויה על חשבון החסכון ולכן המנוע של הצמיחה ב־1987 איננו השקעה או גידול בפריון הייצור אלא עלייה נוספת בצריכה הפרטית.

מי־טל אומר, כי הגידול הרב ביבוא, כדי לאפשר צמיחה בתוצר הלאומי, הינו בעייתי והדבר מעיד שצמיחה גוררת הרעה במאזן התשלומים. יש לבחון, לדבריו, דרכים להחליף יבוא תשומות בייצור מקומי, בנוסף למאמץ לחזק את היצוא.

אשר לשכר, אומר מי־טל, כי לאחר עלייה תלולה בשכר הריאלי אשתקד (13 אחוז), נמשכת עלייה זו גם ב־1987: צפויה עליה של כ־7 אחוזים בשכר בסקטור הפרטי ועלייה תלולה יותר בסקטור הציבורי, אם תביעות העובדים ייענו. אי־גידול בפריון הייצור מעיד, שתוספות שכר יתורגמו לעליות מחירים במהירות. מדד שכר העבודה עלה ב־26 אחוז מאז הוכרזה תוכנית ההבראה הכלכלית, עובדה המסכנת את המשך היציבות במשק.

אשר להשקעות, אומר מי־טל, כי כאן צפוי גידול של כ־5–6 אחוזים ב־1987. מי־טל שואל איזה חלק מיבוא חומרי גלם ותשומות הולך ונאגר (בהשקעה במלאי) ואיזה חלק מיועד לייצור שוטף. גידול זה בהשקעה יתאפשר רק אם תשמור הממשלה על ריסון תקציבי, אחרת, אומר מי־טל, „יבלע החסכון הפרטי למימון הגרעונות התקציביים".

מי־טל הגיש את הערכותיו אלה לשר הכלכלה, גד יעקבי, הממונה על הרשות לתכנון כלכלי לאומי.

שולץ: חלה התקדמות בדיונים על זכויות האדם

מאת אמנון דנקנר, סופר „דבר" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). — מזכיר המדינה האמריקאי ג'ורג' שולץ אמר אתמול, כי התרגש בעת הדיונים בשבוע שעבר עם המשלחת הרוסית שעה שהצדדים נגעו בנושא זכויות האדם. בראיון טלוויזיה אמר שולץ, כי חלה התקדמות בנושא וכי הצדדים עסקו בסידורים משפטיים במקרים אינדיבידואליים ובנושאים כלליים יותר שבתחום זכויות האדם.

שולץ הסביר את התרגשותו בכך שהצדדים עברו דרך ארוכה מאז היו דיונים כאלה מסתכמים בכך שהאמריקאים היו מגישים לרוסים רשימה של שמות של אנשים שביקשו להגר, והרוסים היו מסרבים להציץ ברשימה.

עוזרו של שולץ לענייני זכויות האדם ריצ'ארד שיפטר אמר ל„ניו־יורק טיימס" כי חלה התקדמות בתחומים הבאים:

● ישונו תקנות שמנעו הגירת יהודים במקרים מסוימים.

● תינתן חנינה לאסירים דתיים ופוליטיים.

● יבוטל השימוש לרעה בבתי־חולים פסיכיאטריים.

עם זאת לא נמסרה הבטחה סובייטית להגדיל את מספר היהודים היוצאים מבריה"מ.

אושר מינוי 120 נציגים מל"ע לחברי הנהלת מפלגת המרכז

מאת סופר „דבר" לענייני מפלגות

לאחר מחלוקות והטחת דברים קשים אישר אמש מרכז הליברלים העצמאיים מינויים של 120 חברי המפלגה לחברים בהנהלה המשותפת של מפלגת המרכז החדשה.

כזכור כוללת מפלגת המרכז מלבד הליברלים העצמאיים, את תנועת „שינוי" ואת המרכז הליברלי של יצחק ברמן. שלושה הגופים הללו תורמים כל אחד שליש למוסדות המפלגה המשותפת. הוויכוחים בל"ע היו בין ותיקי המפלגה לבין הצעירים: הוותיקים הגישו רשימה של 120 איש ודרשו שהמרכז יאשר אותה בשלמותה. הצעירים דרשו הצבעה שמית, אולם לבסוף נתקבלה דעתם של ותיקי המפלגה.

תנועה ליברלית אחרת, הליברלים שבליכוד, שב הולכים הבוקר לבית המשפט המחוזי, שימשיך לבדוק את הסכסוך בין קבוצת מודעי לבין קבוצת שריר, פת ונסים. שני הפלגים מתקוטטים על שליטה במוסדות המפלגה ובנכסיה הכספיים לקראת שיחות האיחוד עם תנועת החירות.

ועדת

(המשך מעמ' 1)

מעוניין בסרטים אלא בדיסקוטקים, ואת זאת גם קולק לא יכול לתת לו. הוא הביע דעתו כי אפשר לפתוח מקומות תרבות ללא חילול שבת.

בהודעת הפרישה של ש"ס קרא הרב נסים זאב להקדים את הבחירות לרשויות המקומיות ולהקים בירושלים ועדה קרואה.

ראש העירייה טדי קולק הביע צער על פרישת שתי הסיעות הדגיש כי הפרישה לא תשנה את מדיניות העירייה משום שלסיעתו רוב מוחלט. במועצה, לדבריו, היה חשוב שלחרדים יהיה חלק בניהול העיר, אך אין הוא יכול לעמוד בדרכם אם הם עצמם לא רוצים בכך. קולק חזר על עמדת העירייה המתנגדת לכל פעולה חריגה וקיצונית.

בהודעת הסיכום, שהתקבלה ברוב של 19 חברי המערך הליכוד מול 10 נציגי הסיעות הדתיות, נאמר כי העירייה תמשיך במדיניותה הסובלנית בתוך אחריות לשלומה ושמירה על יהודה. עוד נאמר בהודעת הסיכום כי העירייה תבחן דרכים להרגעת הרוחות ולפתרון בעית הדור הצעיר [illegible] את אופיה המיוחד של ירושלים.

מזג האויר

נאה עם טמפרטורות רגילות בעונה. הטמפרטורות החזויות: ירושלים: 18–27, רמת־הגולן: 16–30, נהריה: 22–31, צפת: 17–28, חיפה: 23–31, טבריה: 19–36, נצרת: 19–30, עפולה: 18–33, השומרון 19–30, תל־אביב 20–30, לוד: 19–31, יריחו 21–37, עזה 22–29, באר־שבע 18–32, אילת 24–37.

קרא ב„דבר" של ראש השנה:

האם הפלשתינאים יודעים מה הם רוצים?

דני רובינשטיין

הפער בישראל, מתרחב ומעמיק

יעל כשבין

ביום השלושים למותה של בתנו

יפעת בר־עמי ז"ל

נעלה לקברה לגילוי מצבה
ביום שלישי כ"ח אלול תשמ"ז 22.9.87.
יציאה מהדר השכל בשעה 16.00.

המשפחה
ובית נוה אור

ראש עיריית בית-לחם אליאס פריג' במסיבת הפרידה לתא"ל אפרים סנה. (צילום: יצחק הררי)

מחווה לתא"ל סנה עם פרישתו: ראשי הציבור ביו"ש באו לברכו

מאת דני רובינשטיין, סופר „דבר" בירושלים

קרוב למאה מראשי הציבור הערבי ביהודה ושומרון, וכן אישים ממזרח-ירושלים, באו אתמול להיפרד מתא"ל אפרים סנה, ראש המינהל האזרחי ביהודה ושומרון.

תא"ל סנה אמר בפגישה „היה לי העונג להכיר כאן אנשים ברמה גבוהה בכל התחומים, ואינני מקבל את המצב שאנשים כאלה יפקיעו מעצמם את הזכות לדבר ולהשפיע וימסרו זכות כזאת לגורמים קיצוניים. לא ייתכן שקולם לא יישמע ולא ישפיע בכיוון השלום".

בין הבאים להיפרד מתא"ל סנה היו ראשי עיריות, פקידים בכירים (ערבים) במנהל, שופטים, עורכי-דין ואנשי ציבור. אם כי רוב המתכנסים היו פרו-ירדניים, הרי היתה זו התכנסות יוצאת דופן של פרידה ממושל צבאי ישראלי.

קודם לכן נפרד תא"ל סנה מראשי המועצות של המתנחלים היהודים ומהעתונאים המסקרים את השטחים. במקום נכחו גם ראשי המינהל האזרחי ביהודה ושומרון, אך העתונאים הבחינו, כי בטקסי הפרידה לא היה שום ייצוג ללשכת מתאם הפעולות בשטחים.

ביצורים בקו המים במלה של בצרה שעל חוף המפרץ הפרסי. באחרונה חידשו האיראנים את ההפגזות הכבדות על העיר. (צילום: א.פ)

פסגה ערבית ב-8 בנוב' בירדן בנסיון להפסיק מלחמת המפרץ

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

שרי החוץ של מדינות ערב החליטו אתמול לכנס ב-8 בנובמבר בירדן ועידת פסגה ערבית שלא מן המניין, כדי לדון בדרכים להפסקת מלחמת איראן-עיראק. ההחלטה התקבלה בתום הכינוס השני שערכו שרי החוץ הערבים במרוצת החודש האחרון בתוניסיה כדי לדון במלחמה במפרץ הפרסי.

בהודעת הסיכום שפרסמו שרי החוץ בתום דיוניהם נאמר, כי „ועידת הפסגה הקרובה צריכה לדון בהתפתחות המלחמה האיראנית-עיראקית על כל היבטיה ובאיומים הממשיכים לרבוץ על המדינות הערביות של המפרץ והפגיעה ביכולתה של האומה הערבית להתייצב מול האתגר הבסיסי, דהיינו התוקפנות הישראלית".

כן נאמר בהודעת הסיכום, כי מדינות ערב צריכות לתאם את פעילותן המדינית במטרה להביא לידי כך שמועצת הבטחון של האו"ם תיישם את ההחלטה 598 לסיום המלחמה בין איראן לעיראק, על כל סעיפיה.

שר החוץ הסורי פארוק א-שרע הודיע בתום הדיונים, כי ארצו מסתייגת מהכוונה להגביל את הדיונים בוועידת הפסגה הקרובה לסוגיית מלחמת איראן-עיראק. הוא אמר, שסוריה לא תשתתף בוועידה אם סדר-היום שלה לא יכלול נושאים נוספים, כגון הסכסוך הישראלי-ערבי.

יצויין, כי ההחלטה על כינוס ועידת פסגה ערבית בתוך שבעה שבועות יכולה להיחשב להישג למנהיגים הערבים. בחמש השנים האחרונות לא הצליחו מנהיגים אלה לכנס ועידת פסגה ערבית בפורום מלא בגלל חילוקי הדעות ביניהם. עתה נראה, כי החרפת המלחמה בין איראן לעיראק סללה את הדרך לכינוס פסגה ערבית שלא מן המניין בנסיון לגבש יוזמה ערבית משותפת להפסקת מלחמה זו.

סטיב בטרוורת בן ה-30, נכה קטוע רגל ימין, שובר את השיא בחציית תעלת לא מאנש על מגלשי מים. בטרוורת, שהחל עוסק בסקי מים רק לאחר שאיבד את רגלו בתאונת דרכים, עשה את הדרך מפולקסטון שבגדה הבריטית של התעלה לבולון שבצרפת ב-34 דקות, שיפור של כ-20 דקות לעומת השיא הקודם. (צילום א.פ.)

אלפי אנטישמים הריעו ללה-פן כשהשווה את עצמו ל... דרייפוס

מאת גדעון קוץ, סופר „דבר" בצרפת

פאריס. (מיוחד ל„דבר"). – מנהיג „החזית הלאומית" ז'אן מארי לה-פן השווה אתמול את עצמו לקפיטן דרייפוס וטען כי הוא קורבן למזימה מאורגנת של כוחות הכוללים את המהגרים ואת אמצעי התקשורת, המבוללים, לדבריו, בגדר מסע של דיסאינפורמציה ומנסים להשוות אותו להיטלר.

בנאום של שעה בפני 10,000 אוהדים משולהבים בחגיגה העממית של תנועתו בשטח נמל-התעופה לה-בורז'ה שליד פאריס כלל לה-פן בין אויביו גם את הארכיבישוף של פאריס, ז'אן מרי לוסטיג'ה, שהוא ממוצא יהודי, והקהל שרק וצעק בוז למשמע שמו.

בריונים מכוח הסדרנים תקפו את כתבת הטלוויזיה הצרפתית איזבל נסף בגלל שהיא יהודיה, השמיעו נגדה הערות אנטישמיות ושברו את מצלמתה.

נשפטו 6 חיילים רוסים שניסו להטוף מטוס מאוראל לישראל

מוסקווה (ע"צ). – שישה מוטסי מטוס סובייטיים, שניסו כביכול לפני שנה להשתלט על מטוס באוראל, ביקשו להגיע לישראל והיו אנשי צבא מיחידה, שבה נפוץ השימוש בסמים – נכתב אתמול בעתון „סובייטסקאיה רוסיה".

סמל ניקולאי מאנצב, שהוצג בתקרית, וטוראי סרגיי יאגמורי, שנפצע בה, הכינו ממושכות את מזימתם יחד עם ארבעה חיילים אחרים, מוסר העתון. סוכנות טא"ס, שדיווחה על התקרית, כשעתה סגבה, כי שני מוטסי המטוס נהרגו. חברי הקבוצה נשפטו לא מכבר בבית-משפט צבאי באיזור אופה שבאוראל, אולם העתון אינו מוסר מה היו גזרי הדין שניתנו להם.

לדברי העתון, גנבו מוטסי המטוס בלילה כלי נשק במחנה, תחילה הרגו שני אנשי מיליציה שרדפו אחריהם ולאחר מכן שני נוסעים של מטוס „טופולב" שערך חניית ביניים באופה, והשתלטו על המטוס. הם נוטרלו כאשר כוחות ה„ק.ג.ב." והמיליציה הסתערו על המטוס.

העתון מוקיע את הרשלנות במשמעת הצבאית שאיפשרה תקרית זו ומוסר, כי החיילים הקושרים נהגו לעשן חשיש שאותו גידלו בעצמם.

אין להם עברית – קובלים בודקי בחינות הבגרות ונותנים לכולם 7

מאת יעל פישביין, סופרת „דבר" לענייני חינוך

רמת ההבעה של בוגרי י"ב היא כל כך ירודה שמעריכי בחינות הבגרות במקצועות ההומאניסטיים מתקשים להעריך את רמת הידע של התלמידים. הניסוחים לקויים, אוצר המלים דל, החשיבה שטחית, קיימת נטיה לבחירת מלים עקציות, יכולת ההתקדמות בנושא מועטה ורמת הסיגנון נמוכה.

על כך התריע אתמול המפקח המרכזי של הוראת העברית, ד"ר אברהם גרין, ביום עיון לרכזי מועדונים לטיפוח תרבות הדיון בבתי-הספר, שנערך בחסות תנועת „סובלנות" ובשיתוף היחידה לדמוקראטיה במשרד החינוך.

ד"ר גרין מסר שבבתי ספר תיכוניים רבים חדלו ללמד הבעה עברית כדי לחסוך שלוש שעות הוראה. לפני בחינות הבגרות בחיבור עוברים התלמידים קורסים מזורזים להבעה והדבר ניכר בתוצאות. עוד אמר כי הפיקוח עלוב וכי יש רק מפקח אחד למקצוע בכל הארץ.

לדבריו, בגלל קשיי הערכה, נהגים מעריכי בחינות הבגרות בחיבור לתת ציון אחיד, „במעט טוב" למרבית התלמידים, ואינם מבחינים בין טובים לגרועים. חלק מהמורים להבעה אינם מיומנים ושפתם אינה עשירה. רבים נוטים להתחמק מהוראת החיבור בגלל עומס קריאת עבודות התלמידים בנושא זה.

ארגון המורים הורה לאחרונה למורים לספרות וללשון לא ללמד הבעה בבתי-ספר שלא יקצו לכך שעות מיוחדות.

ביום העיון טען פרופ' קלמן בנימיני שהתמודדות עם מסרים סותרים, עמימות וחשיבה לא פשטנית הם חלק חשוב מהחינוך לדמוקרטיה. ד"ר נתנאל לורך טען שצריך ללמד תלמידים „טריקים" של חברי כנסת, כגון קריאות ביניים, „פיליבסטר" ומעשי מחאה ראוותניים כחלק מתרבות הדיון הדמוקרטי, ויצחק שפירא ממשרד החינוך טען שהענות מועטה מצד בתי ספר מקצועיים דתיים וערביים לטיפוח תרבות הדיון היא מדאיגה.

650 עובדים ישלימו לביא מס' 3 בהשקעה של 25 מ' דולאר בשנה

ההסתדרות: תומכים בעובדי תע"א – מצפים להתנצלות על ההתפרעות

מאת אריה ארד, סופר „דבר"

650 איש יועסקו בהשלמת דגם-האב השלישי של ה„לביא", שעליה הוסכם ביום ה' האחרון. מחצית העובדים יועסקו בתעשייה האווירית ומחציתם במפעלים אחרים שהיו קשורים בפיתוח המטוס.

השלמת המטוס השלישי נועדה לקדם את פיתוחה של האוויוניקה הייחודית של ה„לביא". לפרוייקט יוקצו 25 מיליון דולאר בשנה.

חוגים צבאיים וכלכליים חולקים על ההחלטה ומקור המקורב לנושא מתאר אותה כ„אותנות". התקנת המערכת במטוסים אחרים תצריך השקעה גדולה משום שהיא מותאמת למבנה המיוחד של ה„לביא". חברת „ג'נרל דיינמיקס" מתנגדת להשתלת מערכת זו במטוסי ה„אף 16" ובלא הסכמתה לא יהיה אפשר לבצע זאת, ואין סיכוי למכור ללקוחות זרים מערכת שצה"ל לא ישתמש בהן, אמרו חוגים במערכת הבטחון, הרואים את ההחלטה להמשיך בפיתוח המערכת „עבודות דחק" לחסימת ההגרסה של התעשיה האווירית.

שני דגמי-האב הראשונים של ה„לביא", שנועדו להוכיח את הפלטפורמה ואת ביצועיה, קורקעו ביום שבו החליטה הממשלה על ביטול הפרוייקט.

בתוך כך מסתבר כי סגירת הפרוייקט תעלה הרבה כפליים מכפי שהעריכו במערכת הבטחון, והיא עלולה להגיע ל-800–1,000 מיליון דולאר, הסכום שהיה דרוש להשלמת פיתוח ה„לביא"... הואיל ותקציבו השנתי של ה„לביא" עמד על 450 מיליון דולאר, הרי שבשנתיים הקרובות לא יהיה למערכת הבטחון תקציב לחלופות צה"ל.

משלחת משרד-הבטחון לסגירת הפרוייקט תחזור היום מארה"ב ורק אחר כך יהיה אפשר לסכם במדויק את העלות המשוערת של הסגירה.

קיסר: תומך ומתריע

ההסתדרות כולה נחושה בדעתה לעמוד לימין עובדי התעשייה האווירית ולמנוע ככל האפשר את הפגיעה בתעסוקתם תוך שמירה על זכויותיהם. החלטה ברוח זו קיבלה אתמול הוועדה המרכזת.

בדיון התייחסו הדוברים בתמיהה ובמורת-רוח להפגנה האלימה של העובדים נגד בית ההסתדרות בשבוע שעבר וציינו שעמדתה הנחרצת של ההסתדרות היתה במשך כל הזמן בעד המשך ייצור ה„לביא".

מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר הודיע בסיכום הדיון כי פתח במגעים רצופים עם הנהלת התעשייה האווירית ועם הגורמים הנוגעים בדבר בממשלה, כדי להתמודד לאלתר עם הבעיות שנוצרו ולמעט את הפגיעה בעובדים.

קיסר ציין בצער שעד כה לא נתקבלו בהסתדרות דברי חרטה והתנצלות מוסמכים של נציגי העובדים בתעשייה האווירית על ההתפרעות בבית הוועד הפועל והתריע מפני מעשי אלימות המנוגדים לחוק.

מזכ"ל הארגון הארצי של עובדי התעשייה האווירית וחבר הוועדה המרכזת, יעקב שפי אמר כי הוא סולד מכל התנהגות אלימה, גם כאשר העובדים כואבים וחרדים לעתידם ולעתיד המפעל. „אין בעיה להתנצל על מה שאירע ונמצא את הדרך לעשות זאת כי אנו נמצאים עדיין בעיצומו של מאבק" – אמר.

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד ציין את המאמצים שנעשים כדי שלא לפגוע בתעסוקת העובדים ולמצוא את החלופות להעסקה. הוא הבטיח שזכויות העובדים יישמרו וגינה את אלה שהסיתו את העובדים לפגוע באלימות בבית ההסתדרות שהתייצב לימינם במאבקם.

בראיון ל„ואשינגטון פוסט":

אסד: איזון אסטראטגי גורם בסיסי בדרך להשגת השלום

מאת אמנון דנקנר, סופר „דבר" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל„דבר").- „השגת איזון אסטראטגי עם ישראל ממשיכה להיות מטרה עיקרית של סוריה", כך אמר נשיא סוריה חאפז אסד בראיון שהתפרסם אתמול ב„ואשינגטון פוסט".

„איזון אסטראטגי חייב להיות מושג ואין שום שינוי או הרהור שני בנושא מבחינתנו", אמר אסד. „כל מדינה שרוצה בשלום צודק באיזור צריכה לראות באיזון האסטראטגי גורם בסיסי וחיובי בדרך להשגת השלום", הוסיף.

אסד נמנע מלהתייחס ישירות לשאלות על מדיניותה החדשה של ברה"מ במזרח התיכון ואמר רק כי אין „לצפות שתזוזות פוליטיות [illegible] ימנעו מסוריה להמשיך ולשאוף לאיזון האסטראטגי עם ישראל.

בדברו על השקט הצבאי לאורך הקווים ברמת הגולן ובחלקים מדרומה של לבנון אמר אסד כי אין לראות בכך שינוי לטווח ארוך. „ברגע אין אנו יודעים מה עובר בראשם של הישראלים. אנו מאמינים כי התפשטות ישראלית היא מטרה אסטרטגית ולא טאקטית".

רק בדיסקונט

חודש חסכון חינם

עד 30.9.87 בלבד

מבצע בלעדי לדיסקונט:
* קח הלוואה לחסכון – ללא ריבית.
* קבל רווח של שני מדדים.

אם יש בידך מניות בקאיות העומדות להיפדות בסוף אוקטובר, או שתקבל סכום חד-פעמי בסוף אוקטובר, או אם יש לך סכום פנוי להשקעה במסגרות שונות, יש לדיסקונט הצעה טובה בשבילך.

קח הלוואה לחסכון...
דיסקונט ילווה לך, ללא ריבית, את הסכום הדרוש כדי להצטרף לתוכנית החסכון „יתרון רב תשואה" ל-26 חודש, המבטיחה הצמדה מלאה למדד בתוספת ריבית שנתית צמודה ומצטברת, או לאחת מתוכניות ההכנסה החודשית – הצמודות למדד, לדולר או לסל המטבעות.

הלוואה ללא ריבית...
תוכנית החסכון נפתחת על שמך מיד, אך חשבון העו"ש שלך יחוייב רק ב-30 באוקטובר. על חודש ההלוואה לא תשלם ריבית כלל!

קבל רווח של שני מדדים...
אם תצטרף לתוכנית עד סוף החודש, תהנה משני מדדים – ספטמבר ואוקטובר (הצפוי להיות גבוה יחסית!) בתוכניות הצמודות למדד. בתוכניות הצמודות לסל או לדולר – ההפקדה תהיה צמודה לשער היציג של ה- 23.9.87. הכספים שתקבל בסוף אוקטובר מפדיון המניות או ממקורות אחרים, ישמשו להחזר ההלוואה שהושקעה בחסכון.

יש לך מזומן? – יש לך רווח כפול
אם יש לך כסף מזומן להשקעה – קח את ההלוואה ללא ריבית שדיסקונט מציע לך – ופתח תוכנית „יתרון רב תשואה" או תוכנית להכנסה חודשית. את המזומן השקיע כבר היום בפק"מ עד 30 באוקטובר 1987 ותהנה מריבית שיא שנתית בשיעור 18%.
כך יהיה לך רווח כפול: 2 מדדים בחיסכון הצמוד למדד, שער יציג מוקדם בתוכניות הצמודות לדולר או לסל ועוד ריבית שיא על הפקדון השיקלי. כשתפדה את הפקדון – תחזיר את ההלוואה ללא ריבית.
רווח כפול – קרוב אליך – בדיסקונט.

מוטי כהן (יעקבסון)

יותר קרוב אליך בנק דיסקונט

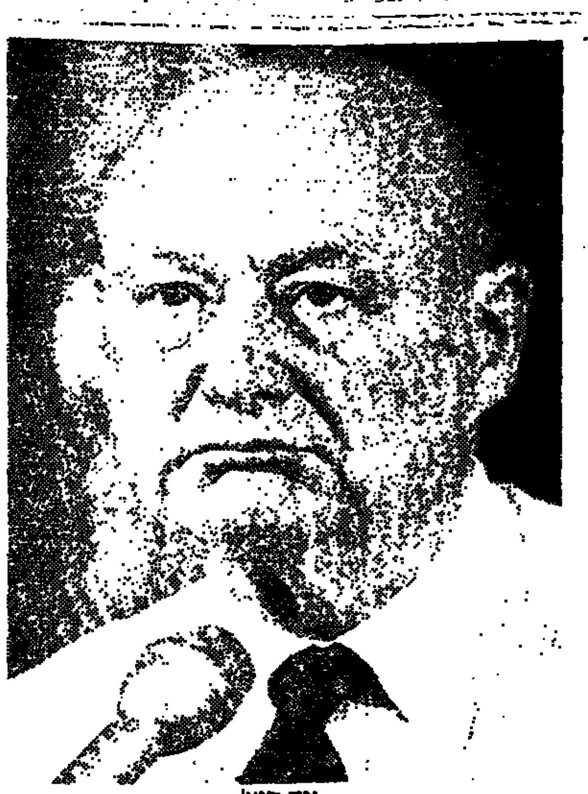

אד קוץ'

צוואת אד קוץ' מרגיזה את החרדים בניו-יורק

מאת נח זבולוני, סופר „דבר" בירושלים

הצוואה שכתב ראש עיריית ניו-יורק אד קוץ' עוררה מורת רוח בקרב היהדות החרדית בארה"ב.

אד קוץ' גילה באחרונה, כי הכין צוואה ובה ביקש, כי בין המספידים אותו יהיה הקרדינאל אוקונור. כן ביקש שלווייתו תצא מבית-הכנסת הרפורמי „טמפל עמנואל".

על מצבתו ציווה אד קוץ' לחקוק את המלים הבאות: „הוא היה גאה מאוד בהשתייכותו לעם היהודי. הגן באומץ על העיר ניו-יורק ואהב את תושביה".

כשחלה אד קוץ' לפני זמן מה באו חסידי בלז וחסידי חצרות אחרות בניו-יורק וערכו תפילות לשלומו. והם טוענים כי בזכות תפילותיהם הבריא. עתה הם אומרים שהוא „כפוי טובה".

אשתו של חומייני בין פצועי מכה

מאת דליה שחורי, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – אשתו של האייתולה חומייני היתה בין הפצועים בהפגנות במכה בחודש יולי – מדווח ה„אובזרוור" הלונדוני.

אנשי „משמרות המהפיכה", אשר היו בין עולי הרגל, החלו להשתולל משנודע להם דבר הפציעה של באטיל חומייני בת ה-62. הם כרתו ראשו של שוטר סעודי והקיפו שוטרים נוספים, עד שהסעודים השתלטו על המצב.

האייתולה חומייני עצמו, הידוע במסירותו לאשתו, אם חמשת ילדיו, רתח מזעם, אם כי פציעתה היתה קלה ביותר, ויש טוענים כי זו הסיבה להתקפה הפראית של האירנים על הסעודים.

באטיל חומייני צעדה בראש טור הנשים האיראניות, כאשר כמה איראנים החלו לצעוק סיסמאות אנטי-אמריקאיות ואנטי-סעודיות, ביניהם סיסמה הדורשת „לכרות את ידיו של המלך פאהד". צופים סעודים זרקו אבנים על הצועקים, ואחת האבנים פגעה במצחה של גב' חומייני. כלתה לקחה אותה לבית-החולים ומשם הטיסו אותה לאיראן. הסעודים והאיראנים שמרו את העניין בסוד, כדי שלא לגרום להחרפה נוספת ביחסים.

רבין: פועלים להשיב השבויים והנעדרים

מאת אריאלה ראובני, סופרת „דבר" בחיפה

שר הבטחון יצחק רבין אמר אתמול, כי ישראל מסתייעת בגורמים בין-לאומיים רבים כדי להביא לשחרורם של נווט הפאנטום השבוי בידי „אמל" ולשחרורם של שני החטופים שבידי חזבאללה מאז פברואר 86.

השר הוסיף כי נמשכים המאמצים בכל הכיוונים האפשריים כדי לגלות מה עלה בגורלם של שלושת חיילי צה"ל הנעדרים מאז יוני 1982, מאז סולטן יעקוב.

שר הבטחון דיבר בתום ביקורו אצל פצועי צה"ל וחולים מקרב כוחות הבטחון המאושפזים במרכז הרפואי רמב"ם בחיפה. הוא הטעים כי ישראל ממשיכה בכל דרך לנסות ולהשיג מידע על נעדרים שלגביהם אין בידיה מידע המצביע על כך שהם בחיים.

תחקיר הר-דב הסתיים ולקחיו כבר מיושמים

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

בפיקוד צפון הסתיים אתמול התחקיר האחרון של ההיתקלות בין כוח צה"ל לבין המחבלים בהר דב, אשר בה נהרגו שלושה חיילי צה"ל.

כל המפקדים הבכירים בגזרת דרום לבנון השתתפו בתחקיר, ביניהם המפקדים שהיו מעורבים באופן ישיר ובאופן עקיף בקרב, מהילוך ואחורה. המפקדים הגישו את מסקנותיהם לאלוף פיקוד צפון יוסי פלד.

נמסר כי לקחי הקרב כבר יושמו בשטח. בין השאר הוחלט לשנות כמה נהלים ישנים, ולהגביר את הכוננות בכל איזור דרום לבנון לקראת החגים.

ברי מחזק מעמדו ע"י חילופים בהנהגת אמל

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

ראש תנועת „אמל" נביה ברי הדיח בסוף השבוע מתפקידיהם את יו"ר הוועד הפועל של התנועה עאסף עאוון ואת סגנו עלי אל-חוסייני. במקומם קודמו לעמדות בכירות יותר בהנהגה דאוד דאוד ומחמוד פאקיה, ממנהיגי תנועת „אמל" בדרום-לבנון.

מינויים חדשים אלה מחזקים את מעמדו של ברי בהנהגת התנועה ובפרט באיזור דרום לבנון, שבו מתחרה תנועת „אמל" בהשפעתה המתחזקת של תנועת ה„חזבאללה".

כפייה – טוען המר על מחיקת ב"ה ע"י צה"ל

(עש"ת). – השר לענייני דתות זבולון המר פנה אתמול במכתב אל שר הבטחון יצחק רבין ואל הרמטכ"ל דן שומרון בתגובה על איסור רישום ב"ה בס"ד בראש מכתבים צבאיים.

השר התריע בפני שר הבטחון והרמטכ"ל על „הפגיעה החד-צדדית החמורה שאיסור כזה גורם במישרין כלפי חיילים ומפקדים שומרי מצוות בצבא".

„דווקא אבירי חופש הביטוי הם אשר יצאו כנגד חירות הביטוי של קצין דתי. והצבא בדרגיו העליונים ביותר נכנע ללחץ פסול זה", אמר השר, „החלטת הרמטכ"ל הנראית לכאורה כמביעה עמדה ניטראלית הינה בעלת אופי של כפייה אנטי-דתית", טען.

هكذا من الاصل

מאה שערים • מאה שערים • מאה שערים • מאה שערים • מאה שערים • מאה שערים • מאה שערים

מגמה מעורבת בנפח כספי מצומצם

פגרת ראש השנה מביאה לפעילות דלה במניות

מאת שמואל רוזנבלום*

מגמת מסחר מעורבת תוך נפח כספי דליל שררה אתמול בבורסה. איש מפעילי השוק לא טרח אתמול לפעול באורח נמרץ עקב פגרת החג הארוכה הצפויה השבוע, אשר תאפשר שלושה ימי פעילות בורסאית בלבד. חלק מהפעילים מתכוון השבוע לבצע פעולה אחת בלבד בבורסה והיא הזמנת הנפקת שופרסל ביום ג', בתוך לכך העניין במתרחש מועט. מיום פגרת ראש השנה יביא כנראה שינוי חיובי במגמת השוק תוך פעילות ערה יותר. מקורבי הבורסה העריכו אתמול שלקראת הפגרה תורגש מגמה מעורבת בנטיה לחיוביות תוך נסיונות לאיסוף סחורה מצד פעילי שוק שונים, והאמינים בבורסה סוברים לאחר ראש השנה בבורסה, הפסיקו להתייחס להערכות אופטימיות בנוגע לעתיד חיובי במניות הבנקאיות מצד המערכת הבנקאית. סוחרים בבורסה טענו אתמול שאותם יועצי בנקים המייעצים שהבורסה תהיה חיובית פועלים בשוק עצמם בפרופיל נמוך ואינם מגנים כלל לרכוש סחורה „בהתלהבות". קרנות כידוע משקיעות לפרקי זמן בינוניים וארוכים, ולפיכך ויתרו אתמול חלק ממנהלי הקרנות את הסקנות הנ"ל, שכן לדעתם המשקיעים בקרנות ובמניות סבירות לטווח זמן ארוך יקבלו תשואה נאה.

שיפור קטן במסחר – פעילות מקבילה דלה

מגמה מעורבת שררה בסקטור הבנקאות שבוסדר, כלל 0.5%–, איגוד־בי. 0.6%–, איגוד 1%–, מזרחי 0.5%+ והפועלים 0.5%+. פעילות כספית מוספת לאפס נרשמה במספר מניות מובילות דוגמאות בולטות במיוחד למגזר. פעילות זו בלטו בדיסק 1%– במחזור של 56 ע.נ. בלבד שמשמעותו הכספית 3000 ש"ח לערך. גם במניות כלל אלקטרוניקה נרשמה ירידה בולטת בשיעור 3.6% בנפח כספי דל ביותר. ירידות חדות במיוחד על רקע נפח כספי דל בלטו גם במניות אלקטרה 1 7.6%–. עליות שערים אף הן תוך פעילות דלילה נרשמו בפולגת 1 4%+, מסכן 2.2%+, פיתוח משכנתאות 1.5%+ שופרסל א' 3.7%+ תוספת. תנודות שערים חדות בלטו בעיקר במניות הקליקות, מגורה 1 7.8%–, אנגל 6.4%+, אלקו 6.7%+ אטאס 8.7%+, וילגנו 5 4.4%+, יעמד 10%+, מקס 5 7.8%–, ביטוח משנה 1 8.6%–, כבלים 5.4%+. ירידות תלולות במיוחד בלטו אתמול באופציות אורים 10.4%– ובאג"ח אורים 5.9%– על רקע הירידות שנרשמו במסחר במשתנים ובנוב צודי במניות אורים. כללית נראה שגם מחר תרשם פעילות מעורבת אולי אף בנטיה קלה לירידות שערים, לקראת יום ג' מבצעים בבורסה לשיפור במסחר. הצעים בלטו אתמול בסקטור מניות הנפט ועיקרם במניות יואל. פעילות חיובית נרשמה בחברה הכלכלית לירושלים, פריקלאס, מישנאל, אגן ונוספות בנטיה לעליות שערים. בסוף המסחר אתמול שררה אוירה עכורה תוך נכונות נמוכה לקלוט הצעים.

אזורים – המכסים מבינים

בסוף השבוע שעבר התפרסם מאזנה של חברת הבניה אזורים השייכת לקונצרן כלל. לכאורה מאזן מאכזב, הרווח של החברה הסתכם לתקופה הנדונה בסך 710 אלפי ש"ח בהשוואה לרווח מקביל גדול יותר של 1.65 מליון ש"ח. לכאורה מדובר בקיטון ברווח. אמרנו לכאורה שכן עיון מדוקדק בדו"חות של אורים מגלה פרט קטן המשנה תמונה שלמה. עפ"י גילוי דעת של לשכת רו"ה נאסר על אזורים לגלם רווחים מפרוייקטים שיסתיימו רק בעוד תקופה שלאחר פירסום המאזן. חברת אזורים ידועה בענף הבניה כאחת החברות המובילות הרווחיות ובעלת העסקאות היותר מוצלחות בענף זה. יוצא לפיכך שפרוייקט בניה כאזורי הן שונה להצלחה מסודרת, ומרבית דירותיו נמכרו עוד בטרם בוצעה בשטח עבודת תשתית בסיסית, אינו נכלל כלל ברווחי אזורים אף שחלק מהכסף כבר בידי החברה. להברה פרוייקטים מוצלחים נוספים אשר חלקם נבנו, שיכון בבלי, הדרה לדוגמה מבודים על הגיד חודשים לפני תחילת הבניה. אתמול במסגרת המשתנים נרשמו מכירות נהולות במניות אזורים ושער המניה ירד באורח תלול במיוחד. המוכרים אתמול באזורים היו מבוהלי המאזן, הקונים היו החכמים שקראו היטב את הסיבה למאזן הלכאורה מושר.

הנפקת שופרסל – עניין רב

ביום ג' הקרוב אמורה חברת שופרסל לבצע הנפקה לציבור במסגרתה עשויה החברה לגייס כ־17 מליון ש"ח לערך. ההנפקה כוללת אג"ח וכתבי אופציה כאשר מחיר המקסימום המרכז להנפקה ידוע מראש. עפ"י ההתעניינות שמרכזת ההנפקה נראה שגם במחיר המקסימום עשויה להרשם התיתה יתר גבוה. יועצי ני"ע רבים הכינו רזרבות הון גדול לצורך רכישת הנפקת החברה. נראה שפעילי בורסה רבים ישתמשו באוברא בנקאי לצורך ההנפקה. חברת שופרסל נסחרת שנים רבות בבורסה ונחשבת לאחת המניות המובילות בשוק.

נגב קרמיקה – התימת יתר פי 2.17

בסוף השבוע שעבר התבצעה הנפקת חברת נגב קרמיקה הנשלטת ע"י משפחת פקר. חברות נכר פלדה שמניותיה נסחרות כידוע בבורסה. לאחר ההנפקה ירד חלקה של פקר פלדה ל־75% מהשליטה בנגב קרמיקה. מחיר המינימום להנפקה עמד על 15 ש"ח ליחידה, והתימת היתר העלתה את המחיר המהו"כ נמכרה יחידה במחיר 17 ש"ח. המניות החדשות של נגב קרמיקה יסחרו במסגרת סביר ועשויות להפוך לנייר בורסאי חצי כבד.

בנק גדול – הערכה בורסאית אופטימית

יועצי ני"ע של בנק גדול פירסמו בסוף השבוע הערכה אופטימית לגבי הצפוי בשוק בזמן הקרוב. לדעת מומחי הבנק השיפור שהושג בנירידקטורים הכלכליים במשק בנוחות של חברות רבות בבורסה יהיה מהגורמים שיביאו לאווירת מסחר חיובית בשוק. מומחי בנק אחר גדול צופים שבקרוב תתחדש זרימת הכספים לקרנות נוספות, מניות והדבר יביא במישרין לעניין רב יותר בשוק המניות. מנתחי שוק בפרופיל קו מנהלי תוספים נוקטים אף הם בגישה אופטימית כלפי הצפוי בשוק. פירסומי בנק ישראל על־אודות צמיחה מואצת במשק בתקופה האחרונה משרים אף הם אופטימיות בבורסה. ראוי לזכור שגם לפני שבוע שרדו הערכות אופטימיות, שבריעצנו לא הספר למציאות בבורסה. אנשי קונצרן כלל מטפיבים באוחרונה בפעילות נמוכה תרעתם לגבי עתיד הבורסה מפקנית. נראה כי במידה ולא יתרחש אירוע דרמטי תוריע עשוי שוק המניות להתנהג באופי מסחר חיובי מאופק בנפח כספי בינוני.

המסחר במשתנים – עליה 0.68%+ בבוקר ירידות בצהריים

ארבעת סיבובי מסחר היו אתמול במשתנים ובסיכומם נקבע שיעור עליה ממוצע של 0.63% בנפח פעילות כספית בינוני עד מצומצם. מחזורי עסקאות דלים שנעו בין 20 אלפי ש"ח ועד 45 אלפי ש"ח נרשמו במניות הבינלאומי 0.5%–, הסנה 1.25%+ כלל סחר 1%+, כלל נדל"ן ללא שינוי בנפח דל של 8600 ש"ח בלבד, פולגת 1.75%+ והמניות נוספות כמו המלת, אלרון ואלרן. פעילות ערה יחסית הופיעה במניות אזורים 4.75%– 281 אלפי ש"ח, מבע 1%+ 339 אלפי ש"ח, מרכזית 3%+ 147 אלפי ש"ח, כלל תעשיות 1.5%+ 153 אלפי ש"ח והמניות החברה לישראל והיסקונט השקעות. את עיקר העניין ריכזו מניות מרכזית וכלל תעשיות שהציגו בסוף השבוע שעבר מאזן המצביע על שיפור ניכר ברווחיות הדבר מבא ביטוי בעליות שערים. ראוי במיוחד לציין מאזנה של החברה המרכזית שהצביע על שיפור גדול ברווח באופן במיוחד. הוסר עניין נכבד בלט במניות הבנק הבינלאומי. בשבוענים האחרונים נקשרות עסקאות מופסות בלבד במניות אלה הדבר מעיד מבואה, שכן מדובר בבנק רווחי העשוי גם בעתיד להציג רווחיות נאותה. במסחר הרב־בודי בשעות הצהריים נרשמה מגמת הצעים למרבית מניות המשתנים שנסחרו תוך ירידות שערים, בהשוואה למסחר בבוקר במשתנים. הצע גדול במיוחד כ־23,800 ע.נ. בלט במניות אזורים, לאחר הירידה החזקה בבוקר המשיך שער אזורים לרדת, בסיכום כללי 7.1%–.

הכשרת הישוב – שוב בכותרות

בנק לאומי מנהל ככל הידוע מגעים למכירת השליטה בחברת הכשרת הישוב. לצורך המכירה משוערכת החברה בשווי של כ־60 מיליון דולר לערך, בבורסה משוערת החברה בשווי של כ־47 מיליון דולר בלבד. בנק לאומי מכר בעבר כמויות גדולות ממניות החברה וגרם, בכך "לחץ" על מניות הכשרת הישוב בבורסה. אם אומנם תתבצע עסקה בחברה והבעלות תעבור מהבנק ומהסוכנות לידיים פרטיות עשויות מניות הכשרת הישוב להפוך לפעות מהיבט בורסאי סכבי למעניינות.

* הכותב מנהל תיקי השקעות.

שערי קרנות נאמנות

הקרן	מחיר: היחידה	מחיר: הפדיון	הקרן	מחיר: היחידה	מחיר: הפדיון	הקרן	מחיר: היחידה	מחיר: הפדיון	הקרן	מחיר: היחידה	מחיר: הפדיון
אב	5826.16	5807.34	דוכיפת	529.72	519.35	לבד	446.29	457.15	עטרת	—	—
אבוקה	563.95	552.92	דולב	249.44	244.52	לקח	1869.05	1831.40	עפרוני	486.04	475.54
אגם	258.38	253.42	דורון	1517.34	1487.89	לשם	351.55	349.08	ערמון	138.01	135.43
אדיר	1716.8	1685.01	דותן	267.75	262.75	מבטח	1311.39	1286.19	פלא	1769.79	1757.29
אודם	2876.19	2855.76	דליה	608.95	590.94	מבצע	3823.72	3788.82	צבר	585.12	575.63
אופיר	1960.1	1945.95	דרור	382.45	375.52	מגד	260.92	257.12	צופית	523.20	512.94
אור	438.37	434.58	דקל	479.77	470.62	מטמון	3780.40	3745.44	צוק	123.72	123.23
אוריון	149.03	146.10	הדס	440.01	435.91	מגל	410.91	407.26	צמיר	1083.42	1074.60
אורלי	281.94	279.93	הדר	547.27	538.05	מור	2116.67	2085.89	צפירה	565.79	557.74
אורן	829.11	812.89	הבית	2843.38	2774.16	מורן	955.05	945.83	צמרת	1883.85	1870.90
אייל	4004.05	3927.02	זהר	21170.71	20857.86	מגה	27514.01	27873.10	קלע	2458.41	2452.22
אירים	5642.71	5518.54	זיו	19621.92	19332.02	מיתר	1006.79	987.40	קשת	100.50	100.19
איתן	766.16	750.99	זמיר	581.06	569.74	מנוף	4957.57	4863.85	רונית	20445.63	20276.56
אלון	616.74	604.08	חוחית	165.28	161.67	מעיין	769.50	754.66	רימון	129.89	129.66
אלגביש	680.27	667.00	חליפין	157.05	136.67	מקשה	359.94	356.48	רקפת	835.79	822.05
אליסב	104.67	102.24	חלמיש	212.84	211.34	מרגלית	1555.24	1544.17	רשף	423.78	414.85
ארז	396.24	388.55	חן	145.57	145.28	מרווה	121.45	121.81	שבים	438.86	430.38
אש	193.50	189.23	טופז	1485.68	1472.10	מרום	1309.19	1283.79	שהם	341.37	337.96
אשל	184.81	181.22	טל	6483.00	6407.54	נגה	29424.98	28989.64	שירה	479.28	475.94
אתרוג	254.97	252.56	יובל	447.83	439.27	נטף	357.98	355.44	שניר	391.66	388.98
בדולח	2741.17	2722.24	יהלום	2671.79	2653.35	נשר	538.52	527.86	שנהב	915.87	902.79
ברוש	579.44	568.26	יערות	423.88	419.44	נילי	7117.58	7012.48	שסק	1011.44	987.12
ברק	582.04	570.70	יערה	445.59	454.16	סביון	695.86	683.96	שקד	164.67	161.05
ברקת	309.46	307.30	כוכב	391.83	384.24	סגולה	138.13	137.08	תאנה	276.77	274.28
גביש	1590.75	1579.52	כחל	138.53	135.81	סלע	351.64	349.11	תדהר	622.51	619.44
גבע	1121.57	1184.96	כלנית	661.14	650.17	סנונית	518.25	508.06	תירוש	530.86	524.65
גורן	447.35	438.93	כספית	260.43	257.89	ספר	421.81	414.08	תנופה	103.52	101.90
גיא	10265.71	10113.61	כרמל	156.00	152.81	ספיר	181.79	181.33	תמר	234.59	230.19
גיל	3464.36	3400.42	כתר	1246.96	1222.76	עדיף	411.01	403.31	תשבי	194.00	192.64
גלית	628.68	621.02	להב	4918.93	4827.66	עדית	894.83	888.77	תרשיש	1456.68	1446.12
דובדבן	425.93	421.78	למשקיע	—	—	עידן	490.72	483.88	תשרי	521.82	519.84
						ענבר	1273.98	1268.37			

שערי המניות

בנקים מסחריים

שאינם בהסדר ההצעדה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
אגוד ב	22400	6.0	+50	+2	+6.0
הספנות 0.1	1900	2619	+34	+1.8	+1042
הספנות א 0.5	1272	2510	+23	+1.8	+1638
כללי לא ביוזדי 1	17700	65.0	−234	−1.3	−18.0
בנק צפון אמריקה 1	— הפסקת מסחר —				
בנק צפון אמריקה 5	— הפסקת מסחר —				
פ.ע.ב. 0.5	9000	573			−78.0
הבינלאומי 5.0	8766	526	−179	−2.0	−574

כלולים בהסדר הצעדה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
אדנים רג 100.0	101502	240	−650	−6	−447
אדנים ב 100.0	101298	14.0	−900	−9	−24.0
אדנים בב א 2.0	630000				
אגוד 1פח	75500	66.0	−746	−1.0	−114
	129560	2.0	−150	−1	−2.0
	129520	37.0			−32.0
	15130	30.0			−45.0
	41970	561	+220	+5	+771
	42100	8.0	+350	+8	+5.0
	95000				−1.3
	69160	690	+340	+5	+903
	68950	135			−160
	176100	3.0	−500	−2	−3.0
	8438				+50.0
בנק פסטר 100.0	43600	812	−200	−5	−60.0
	16300	354			−194
	58270				
	29760		+200	+7	+20.0

בנקים למשכנתאות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
אדנים 0.1	28328	4.0	+600	+2.2	+10.0
	10100	230			+96.0
	10049				+30.0
	6200	243	−100	−1.6	−145
ביצוע חלקי 94.70%					
	4156	55.0			−55.0
— הפסקת מסחר —					
	2635	976	+40	+1.5	+1814
	3841	568	+63	+2.3	+1517
עצמאות 0.1	18900 תב	70.0	−1100	−5.5	−72.0
	21800				
	20700	133	+480	+2.4	+201
	10050	52.0	+145	+1.5	+258
	5125	285			+872
	3799	307	+345	+10.0	+1060
ביצוע חלקי 59.60%					
	2899 תב	1077	+169	+6.2	+2853
	8250	21.0			+29.0

מוסדות מימון

ביטוח

מסחר ושירותים

מסחר

שרותים

מלונות ושרותי תיירות

מחשבים ושרותי מחשב

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	ביקוש/היצע
איכות 1פח	855	850			−11.0

מקרקעין ופיתוח

נדל"ן בינוי ופיתוח

תעשייה

מזון וטבק

טקסטיל והלבשה

הקלאות

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

מוצרי בניה

כימיה, גומי ופלסטיק

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

תעשיות שונות

השקעות תעשיה

מתכת ומוצריה

חברות להשקעה

השקעה ואחזקות

נסחרות במט"ח

רשימה מקבילה

שרותים

מלונאות ושרותי תיירות

מחשב ושרותי מחשב

נדל"ן בינוי ופתוח

חקלאות

טקסטיל והלבשה

מתכת ומוצריה

מוצרי בניה

מוצרים כמיים, גומי ופלסטיק

תעשיות שונות

השקעה בתעשיה

חברות השקעה

חיפושי נפט

אל־ניר אגודה חקלאית שיתופית בע"מ

הודעה על כינוס אסיפה כללית

נתנת בזה הודעה על כינוס אסיפה כללית של אל־ניר ביום ג' 13/10/87 בשעה 7.30 בבוקר במשרדי האגודה רח' הרדן 6 ת"א.

על סדר היום:

1. אישור מאזן.
2. בחירת מוסדות האגודה.
3. שונות.

בהעדר מנין חוקי של משתתפים, תידחה האסיפה במחצית השעה ותהיה חוקית בכל מספר משתתפים.

שלמה לוי
מנהל האגודה

לחברתנו עליזה שקלרסקי
אתך באבלך במות
אביך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
סניף רמת הנשיא
ההנהלה והעובדים

אנו משתתפים באבלו הכבד
של חברנו לעבודה המון מאיר
במות אחותו **מזל** ז"ל
תנחומינו למשפחה האבלה
תנובה סניף מחוזי תל־אביב
ההנהלה והעובדים

להבר כמיל חיים

משתתפים בצערך ובצער המשפחה
בנפול יקירכם

אורן ז"ל

על הגנת המולדת

שלא תוסיפו דאבה עוד

בית קרית הפלדה עכו

פרופסור מי־טל מנהל הרשות לתכנון כלכלי:

הערכות האוצר ובנק ישראל לסיכום 1987 אופטימיות מדי

מאת דני גוב

ראש הרשות לתכנון לאומי כלכלי, פרופסור שלמה מי־טל אמר כי יש למתן את ההערכות האופטימיות כדי של מבדד האוצר ובנק ישראל לסיכום שנת 1987. האוצר ובנק ישראל חוזים עלייה ריאלית גבוהה בתוצר הלאומי הגולמי (בין 4.5 ל־5.0 אחוז), ירידה בשעור האבטלה ל־5.7 אחוז בממוצע לעומת 7.1 אחוז ב־1986), ויציבות במאזן התשלומים (3.0 מיליארד דולר גרעון בחשבון הסחורות והשרותים לעומת 2.8 מיליארד ב־1986), וגידול היבוא והיצוא בכ־9־10 אחוזים לשנה. שעור האינפלציה כעת הוא 15.5 אחוזים לשנה (ינואר־יולי) אך עקב מדדים עונתיים גבוהים בחודשי הסתו יסתכם בכ־20־18 אחוז לכל שנת 1987.

מי־טל אומר, כי יש למתן את האופטימיות הזו מאחר וחלק מהגידול בתוצר הלאומי נובע מכניסת ילידי 9־1967 לכוח העבודה המגדיל את מספר המועסקים בכ־3 אחוז ב־1987. הצמיחה הצפוייה לכן איננה בנויה על גידול רב בפריון העבודה אלא על גידול מספר העובדים. מציאת עבודה עבור ילידי גל הלידות ב־72־1967 תהיה משימה חשובה למשק בשנים הקרובות, אומר מי־טל.

התוצר הלאומי, אומר מי־טל, גדל רק ב־0.5 אחוז ריאלית ברבעון הראשון לעומת האחרון ב־1986 (זהו קצב גידול שנתי של 2 אחוז). להגיע לצמיחה של 5.0 אחוז, שעור הצמיחה חייב לעלות בהמשך השנה. התמונה תתברר רק בעוד מספר ימים כשתפרסם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה את שעור הגידול בתוצר לחצי הראשון של 1987.

מי־טל מסביר חלק מהגידול ביבוא כ"סכנה" ונבע מירידת שער הדולר יחסית למטבעות האירופיים. לדעתו אין לצפות לשינויים גדולים בערך הדולר לעומת המטבעות האירופיים עד סוף השנה. עוד הוא אומר, כי צפויה עלייה של כ־7 אחוזים ריאלית בצריכה הפרטית לאחר עלייה של 14 אחוז ב־1986. הציבור ממשיך להוציא נתח גבוה יותר מהכנסתו הפנויה על חשבון החסכון ולכן המנוע של הצמיחה ב־1987 איננו השקעה או גידול בפריון הייצור אלא עלייה נוספת בצריכה הפרטית.

מי־טל אומר, כי האינפלציה השנתית ב־1987 לא תעיד על שיפור משמעותי לעומת 1986.

מי־טל אומר, כי הגידול הרב ביבוא, כדי לאפשר צמיחה בתוצר הלאומי, הינו בעייתי והדבר מעיד שצמיחה גוררת הרעה במאזן התשלומים. יש לבחון לדבריו, דרכים להחליף יבוא תשומות בייצור מקומי, בנוסף למאמץ להגדיל את היצוא.

אשר לשכר, אומר מי־טל, כי לאחר עלייה תלולה בשכר הריאלי אשתקד (13 אחוז), נמשכת עלייה זו גם ב־1987; צפויה עלייה של כ־7 אחוזים בשכר בסקטור הפרטי ועלייה תלולה יותר בסקטור הציבורי, אם תביעות העובדים יענו. אי גידול בפריון הייצור מעיד, שתוספות שכר יתורגמו לעליית מחירים במהירות. מדד שכר העבודה עלה ב־26 אחוז מאז הוכרזה תכנית ההבראה הכלכלית, עובדה המסכנת את המשך היציבות במשק.

אשר להשקעות, אומר מי־טל, כי כאן צפוי גידול של כ־5־6 אחוז ב־1987. מי־טל שואל איזה חלק מיבוא חומר גלם ותשומות הולך ונאגר (כהשקעה במלאי) ואיזה חלק מיועד לייצור שוטף. גידול זה בהשקעה יתאפשר רק אם תשמור הממשלה על ריסון תקציבי, אחרת, אומר מי־טל, ייבלע החסכון הפרטי למימון הגרעונות התקציביים.

מי־טל הגיש את הערכותיו אלה לשר הכלכלה, גד יעקובי, הממונה על הרשות לתכנון כלכלי לאומי.

ה"בזק" והממשלה לשותפות עיסקית בפרויקט הכבל התת ימי לאירופה

מאת דני גוב

הממשלה וחברת ה"בזק" הגיעו להסדר, לפיו תוקם שותפות עיסקית בפרויקט העתידי של הכבל התת ימי מישראל לאירופה. שר הכלכלה והתקשורת, גד יעקובי אמר ל"דבר", כי באחרונה קוים דיון מה יהיה הרכב הבעלות בין המדינה לבזק בנתח הישראלי של הכבל התת ימי. הויכוח נסב סביב השאלה האם להקים חברה משותפת של המדינה והבזק. האוצר התנגד לחברה כזו והדיון אצל גד יעקובי, החולט לא להקים חברה משותפת, אלא שותפות בין שני הגורמים בחלוקה זו: הבזק 75% והמדינה 25%. כל צד ישקיע בפרויקט כפי הנתח שלו בבעלות. האוצר, אומר יעקובי, הביע כבר את הסכמתו להשקעה בהיקף כזה.

הפרויקט להנחת כבל תת ימי חדש, השלישי מישראל לאירופה במסגרת קונסורציום בינלאומי שבו חלקה של ישראל נאמד ב־37 מיליון דולר מתוך סך כולל של 700 מיליון דולר.

המדינה החליטה להשתלב בפרויקט כדי לסייע לבזק לעמוד בגידול הביקוש המקומי לשיחות בינלאומיות הן של פרטיים והן של גורמים מוסדיים וחברות וכן כדי לא לאבד את האופציה של שותפות בפרויקט בינלאומי חיוני כזה.

לדברי יעקובי, תוכל המדינה להשכיר לבזק את חלקיה, כדי שזו תעמיד את הכבל לרשות גורמים מעוניינים תמורת תשלום. להערכת שר התקשורת תוחזר ההשקעה בתוך 6־7 שנים.

בסוף נובמבר אמור הקונסורציום לקבל החלטה סופית בדבר הפרויקט ועד אז תודיע ישראל לקונסורציום על דרך הכניסה לפרויקט. במועד ההוא אמורה גם לקום מנהלת לפרויקט ולבזק ולממשלה יהיו נציגים במנהלת.

"כרמל מזרחי" משקיע בקווי ייצור 4 מיליון דולר

מאת דני גוב

יצרנית היינות "כרמל מזרחי" מתכוונת להשקיע 4 מיליון דולר ברכישת ציוד חדיש, בהקמת קוי יצור ומילוי חדשים ובישום טכנולוגיות מתקדמות.

כיום מיצאת החברה 70% מהיקף היצוא הכולל של תעשיית היין המקומית (בליטרים). אשתקד ייצאה החברה כ־4 מיליון בקבוקים. השנה יגדל היצוא בכ־10% כאשר קצב הגידול הנמוך נובע מאילוצי שנת השמיטה.

עיקר היצוא מופנה לארה"ב, אוסטרליה ומערב אירופה. אחד השווקים המעניינים של החברה הוא השוק הסקנדינבי המוגדר כשוק "לא יהודי". בשבדיה נמכרים יינות החברה במחירים גבוהים יחסית לשאר היינות. "ארום עתיק" של "כרמל" נמכר ב־7 דולר לעומת 2 דולר בארץ.

בישראל נצרכים כ־24 מיליון ליטר משקאות חריפים בשנה מהם כ־14 מיליון ליטר יינות. הצריכה לנפש מוערכת בכ־4 ליטר. השנה נרשם בארץ גידול של 5% בצריכת היין.

בשל תחרות בשוק הבינלאומי לא גדל השנה יצוא פוספטים

מאת דני גוב

חברת "פוספטים בנגב", שהיא חברה־בת של קונצרן כימיקלים לישראל, לא הגדילה השנה את היקף היצוא שלה באופן משמעותי בשל תחרות קשה בשווקים העולמיים. אשתקד היה היצוא 2.7 מיליון טונות ואילו השנה יגיע היצוא לסך כולל של 2.9 מיליון טונות בלבד. בשתי השנים האחרונות היה היקף המכירות לשוק המקומי 240 אלף טונות.

לפוספט הישראלי אין יתרון יחסי באיכות והחברה ממשיכה ופועלת בשוק קשה התחרותי המצוי בשפל מזה כמה שנים.

בקונצרן כימיקלים לישראל מעריכים כי תנאיו של השוק הבינלאומי לא ישתנו עד סוף השנה ואם יחול שינוי כלשהו במצב הוא לא יתרחש לפני 1988.

בהיות סלע הפוספט מוצר זול יחסית כ־30 דולר פו"ב אשדוד, הרי מתח הרווחים בו קטן ביותר ובהיותו נמכר בכמויות גדולות ביותר הרי כל הסכון או כזבה, גם הקטן ביותר, לטונה תוצרת מסתכמים בסוף התהליך במיליוני דולרים.

ההפרש בין הובלה ברכב לאשדוד לבין הובלה מסילתית מסתכם ב־4.5 דולר לטונה. הפרש האומר שבמחירי שוק הפוספט, הובלה ברכב של פוספט משמעה הפסד כבד לחברת הפוספטים ואי יכולתה להתחרות בשוק העולמי. בחברה אומרים, כי גם התפתחות התשתית המסילתית בין המפעלים לנמל אשדוד פיגרו ומפגרים אחר התפתחות מפעלי הפוספטים ואינם מסוגלים כבר מספר שנים לתת שרות טוב וכלכלי ליצוא הפוספט.

בשל בעייתיות זו זכה לפני ימים מספר אלי סילס ראש אגף השיווק בחברה בפרס "קפלן". מאחר, שלרכבת לא היו אמצעים לפיתוח תשתית וב־1986 אף ירדה מצבת הקרונות ומספר ימי ההובלה בהם (עקב נזקים ותאונות), הסכנה היתה שיש להתמקד בהקטנת סבב הקרונות כדרך להתייעלות המערכת. ככל שקטן סבב הקרון מהמפעלים גדל כושר ההובלה בזמן נתון. אגף השיווק הצליח להגדיל את נפח ההובלה ברכבת ב־40% ללא תוספת השקעות. והוא כאפשר הובלת כל כמות המתכבים ברכבת תוך חסכון הובלה יקרה במשאיות, חיסול המתנת אניות לטעינת פוספטים, חיסכון ברכישת קרונות חדשים.

כלל תעשיות הרווחה 7.5 מיליון שקל במחצית השנה

המכירות גדלו ב־33%. הרווח הנקי גדל פי 24

הרווח הנקי המתואם של כלל תעשיות לתקופת ינואר־יוני 1987 הסתכם ב־7.5 מיליון שקל לעומת 0.28 מיליון שקל בתקופה המקבילה אשתקד ו־8.1 מיליון שקל בכל אשתקד.

עמוס מר חיים מנכ"ל החברה אמר כי במכירות חברות התעשייה נרשם גידול של 33% ־ 508 מיליון דולר לעומת 383 מיליון דולר בתקופה המקבילה ב־1986. במכירות ליצוא נרשם גידול של 25% ־ 130 מיליון דולר לעומת יצוא של 104 מיליון דולר במחצית השנה ב־1986.

בהשקעות מפעלי הקבוצה נרשם גידול של 18% ־ 45 מיליון דולר לעומת 38 מיליון דולר במחצית 1986. החברה מוסרת כי הגידול הכולל במכירות מפעלי הקבוצה מקורו בעלייה דולרית בשעור של 39% במכירות לשוק המקומי ועלייה של כ־25% במכירות ליצוא. ההשקעות העיקריות של הקבוצה היו בחברות "כיתן", "מפעלי נייר", "סיבים כימיים", "נשר" ו"מכשירי תנועה".

החברה השקיעה במחקר ופיתוח 11 מיליון דולר במחצית השנה לעומת 15 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד.

חברת האם השקיעה בתקופת הדו"ח 6.1 מיליון דולר בשיפור מבנה ההון של החברות הבנות, בהמשך פעולות מו"פ והשקעות בחברות הרשות, חלק מההשקעות הללו בוצע באמצעות חברת כלל תעשיות אלקטרוניקה.

במכירות לשוק הבטחוני נמשכה הירידה הריאלית זו השנה השלישית ברציפות.

מספר המועסקים בחברות הקבוצה ירד במחצית השנה מ־12,630 בסוף אשתקד ל־12,580 בסוף יוני השנה.

פולקסוואגן מתכוון לרכוש מוצרי תעשייה בישראל

מאת דני גוב

קונצרן הענק "פולקסוואגן" מגרמניה עומד לבצע בקרוב בישראל סידרה של רכישות של מוצרי תעשייה. העיסקה הראשונה בין פולקסוואגן לחברה ישראלית היה לרכישת מערכות סכו"ם ישראלי מתוצרת מפעל "מכסף", שבקיבוץ ניר־עם. הסכו"ם הישראלי יונח על שולחנות חדרי האוכל של עובדי פולקסוואגן.

החברה הגרמנית מינתה את חברת "אמקול", כנציגתה לרכישות גומלין של הקונצרן בישראל והורתה לה להיכנס למו"מ מסחרי עם שורה ארוכה של מפעלים ישראליים במגוון מוצרים כמו כלי היתוך, יציקות אלומיניום, מסנני אויר ודלק ואריזות וכן נעלי עבודה וסכו"ם.

נודע, כי מנהל אגף הרכישות של פולקסוואגן עומד להגיע בקרוב לביקור עסקים בישראל, כדי לעמוד על אפשרויות הרכש הנוספות ועל טיב התוצרת הישראלית והמחירים.

"אלדרטק" מתעניינת בשוק התכשירים הרפואיים

מאת דני גוב

חברת "אלדרטק" שוקלת כניסה לשוק התכשירים הרפואיים בצד המשך פעילותה המקורית ־ ייצור ושיווק מוצרים ביוכימיים יחודיים המשמשים בעיקר לדיאגנוסטיקה.

החברה פירסמה בימים אלה תשקיף להנפקה מניות באמצעותן מקווה החברה לגייס 1.6 מיליון שקל, שתמורתה תשמש להרחבת הייצור, על ידי רכישת פרויקטים שפיתוחם הסתיים ועל ידי השתתפות במחקר ופיתוח של פרויקטים התחלתיים.

ההון שיגויס ישמש לרכישת ציוד קבוע למפעל של החברה, הון חוזר לחברה והשקעות בחברת הבת "אלדן ציוד אלקטרוני" המבצעת את כרבית עסקיה של חברת האם.

דיסקונט ייעץ למחזיקי מניות בנקאיות

בנק דיסקונט מצטרף לבנקים הנערכים לקראת ה־20 באוקטובר, המועד האחרון לקבלת הוראות פידיון מבעלי המניות הבנקאיות המוסדרות.

הבנק ייעץ ללקוחותיו באמצעות שירות הטלבנק ללא גביית כל עמלת שירות. החל מאתמול יקבלו הלקוחות מידע וייעוץ על אלטרנטיבות ההשקעה בטלפון: 03־639888, בין השעות 08.00 – 22.00.

בכל הסניפים וב־28 מוקדי ההשקעות של בנק דיסקונט עומדים לרשות הלקוחות יועצי השקעות מיומנים לתת מידע וייעוץ, וכן מידע בכתב באמצעי העלון "עבדות".

גידול של 57% ברווח של החברה להשקעות של בנק הפועלים

מנהלת מו"מ לרכישת קונצרן תיעוש

מאת מאיר תדמור

הרווח הנקי למחצית הראשונה של 1987 של החברה להשקעות של בנק הפועלים היה 1.5 מיליון ש"ח לעומת 960 אלף ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 57%.

החברה להשקעות של בנק הפועלים עוסקת בתחומים שונים באמצעות חברות בת. תחומי הפעילות הם: תעשיה, מסחר, שרותים וביטוח, מימון והחזקות, ליסינג ונדל"ן.

לאחרונה גייסה החברה 11 מיליון ש"ח באמצעות אגרות חוב ששימשו בעיקר למימון של חברות בת. החברה הגדילה את פעילותה בתחומי החכרת ציוד, אשראי קבעוני למימון רכישות רכב ומוצרי צריכה, מתן שרות סכני למחשבים מתוצרת חברות בארה"ב יחד עם אלביט מחשבים ובתחום פיתוח, שיווק וייצור רכיבים אלקטרוניים.

החברה להשקעות מנהלת עתה משא ומתן עם חברת העובדים על הסכם ניהול: לפיו היא תנהל את קונצרן תיעוש ותקבל אופציה לרכישת תיעוש והחברות הבנות במהלך תקופת הניהול.

תשלומי מיסים ייעשו באמצעות מחשב הנישום

מאת מאיר תדמור

מינהל הכנסות המדינה יאפשר בקרוב למייצגים – רואי חשבון ויועצי מס, הקשורים במסופים למחשב המינהל, לשלם מיסים באמצעות הרשת, על כך הודיע סגן הממונה על הכנסות המדינה משה מנור.

רשת המייצגים של אגפי מס הכנסה ומע"מ הוקמה לפני כשנה והיו וכעת קשורים אליה כ־200 רואי חשבון ויועצי מס. באמצעות הרשת ניתן לקבל מידע על מצב חשבון הנישום בנושאי מס הכנסה של עצמאים וחברות, מע"מ וניכויים. תשלום המס באמצעות הרשת ישחרר את המייצגים והנישומים מהצורך במילוי טפסים, המחאות והריצה לבנקים לצורך ביצוע התשלומים. הרשת מאפשרת כבר כיום לערוך חישובים שונים הכרוכים בחיובי המיסים.

בשלבי פיתוח נמצא עתה פרוייקט של מאגר מידע גדול שיכלול את פקודת מס הכנסה, חוקים נילווים, חוק מע"מ, תקנות צווים, פסקי דין ודברי הסבר לחוקים. כל המידע במאגר יעמוד לרשות המייצגים.

ביקוש ער למזגני רכב לקראת החגים

ביקוש ער נרשם בימים אלה למזגני אויר לרכב, כנראה בשל עונת הטיולים הקרבה בחגים. אריה אמיתן, מנכ"ל חברת "פילקר" אומר, שבחודש האחרון חל ביקוש גדול למזגנים (לאחר האטה מסוימת באוגוסט), ועד ראש השנה הוא צופה התקנה של כ־400 מזגנים.

מחיר מזגני רכב נע בין 1,100 שקל ל־2,500 שקל (תלוי בסוג הרכב) והתחזית היא שבקיץ 1987 הותקנו בארץ כ־30,000 מזגנים ־ עלייה של 50% לעומת אשתקד.

דני גוב

רווח והפסד / מנחם דהב

עידוד מפוקפק להשכרת דירות

תיקון מס' 75 לפקודת מס הכנסה שאושר בכנסת בסוף יולי, קובע כי מי שהיתה לו הכנסה מדמי שכירות מדירת מגורים שהשכיר, רשאי לבחור בתשלום מס בשיעור של 10 אחוזים מדמי השכירות שקיבל. לחלופין יכול היחיד לבחור במסלול הרגיל של החוק לעידוד השכרת דירות המטיל שעור מס רגיל על ההכנסה לאחר שנוכה ממנה פחת של 3% משוויה של הדירה המושכרת.

"סוכריה" נוספת המצויה בתיקון החדש הינה ביטול הצורך בהגשת דו"ח למס הכנסה (לפי שצריך היה בעבר להגיש דו"ח כזה רק משום שקיבל הכנסות מהשכרת דירת מגורים). ואולם מי שחייב בהגשת דו"ח שנתי למס הכנסה ללא קשר לעובדת היותו משכיר דירת מגורים – "ימשיך לעשות כן אם כי הוא זכאי, כאמור, לשעור המס של 10% על ההכנסה מהשכרת הדירה.

ואולם, על מנת ליהנות מהתיקון החדש יש לעמוד במספר תנאים:

1. הדירה חייבת להיות מושכרת למגורים. דירה שהושכרה על מנת לשמש משרד – לא תיכלל במסגרת המס המופחת.
2. המשכיר חייב להיות יחיד ועיסוקו הרגיל איננו בהשכרת דירות.
3. סכום דמי השכירות לא יעלה על 1,000 שקל בחודש כלשהו. אם יעלו דמי השכירות בחודש אחד מעל 1,000 שקל, תישלל זכותו של המשכיר להנחת המס לכל השנה.
4. המס בשעור 10% ישולם תוך 30 יום מיום שנתקבלו דמי השכירות. אם יתקבלו דמי השכירות מראש, ישולם גם כל המס בגינם מראש, בתוך 30 יום ממועד שכר הדירה שנגבה עד כה.

עד כאן, התנאים להכללת הכנסות משכר דירה בקריטריונים של התיקון שהתקבל ואולם לא ניתן שלא "להרים גבה" לנוכח חוסר העניין שגלום בתיקון על אף שלכאורה ביקש המחוקק להעניק תמריץ ממשי לבעלי דירות להשכיר את דירותם שלא הושכרה עד כה, או שהושכרה מבלי שההכנסות בגינה ייכנסו למעגל תשלום המיסים.

א) שעור המס של 10 אחוזים איננו חידוש והוא אף איננו נמוך, בדרך כלל, משעור המס הנוכחי המשולם על השכרת דירות מגורים. נבחן זאת בעזרת דוגמה: בעל דירת מגורים ששוויה 100,000 $ משכירה תמורת שכ"ד חודשי של 300 $. על פי חוק עדוד השכרת דירות יהיה המס שעליו לשלם אם שעור המס החל עליו הינו 45 אחוז, כדלקמן:

הכנסה מדמי שכירות	$ 3,600
בנכוי פחות 3%	3,000
הכנסה חייבת	600
מס בשעור 45%	270

לפי התיקון החדש, במידה ויבחר המשכיר במסלול המס המופחת יעמוד המס שישלם על 360 דולאר שהם 10% מההכנסה.

כדאי, איפוא, לחשב היטב את התוצאה האפשרית של שתי החלופות, באמצעות נוסחה המשווה את שתי האלטרנטיבות. לדוגמה, אם שיעור המס השולי של הנישום הינו 45% ונסמן

X – שווי הדירה המושכרת

y – הכנסה משכר דירה

נקבל:

$$45\% (y - 3\% X) = 10\% y$$

שפירושה: אם שעור שכר הדירה לשנה יעלה על 3.857% משווי הנכס המושכר, עדיף לבחור בתיקון החדש לחוק.

אם השעור נמוך מ־3.857% עדיף להישאר בשיטת החישוב הנוכחית של החוק לעידוד השכרת דירות.

ב. ה"תמריץ" של ביטול הצורך בפתיחת תיק במס הכנסה ודיווח שנתי על ההכנסות משכר דירה אף הוא תמוה. מי שביקש להיות אזרח מהוגן ומילא אחר הוראות החוק עד כה, לא היה צריך לסרוח יתר על המידה אם הכנסותיו משכר דירה היו העילה היחידה לחובת הגשת דו"ח שנתי שכן חובה זו לא הטילה על הנישום מעמסות רבות מדי.

נישום שכזה, ימצא עצמו כעת מכתת רגליים מדי חודש בחודשו לצורך תשלום המס והחסכון היחיד, במקרה הטוב, יהי מילוי הדו"ח השנתי.

עצמאיים אחרים או מי שמבילא משלמים מקדמות ומגישים דו"ח יוכלו ככל הנראה לכלול את ההכנסה משכר דירה־במסגרת תשלום המקדמות הרגיל שהם משלמים.

ג. מגבלת 1,000 השקלים, הגם שתעודכן מדי שלושה חודשים על פי שיעור עליית המדד היא נמוכה ותמוהה.

בדברי ההסבר שצורפו להצעת החוק, בעת שהוגשה, נאמר, בין השאר, כי כיום יש בישראל דירות ריקות רבות שבעליהן אינם משכירים אותן בשל העובדה שהשכרת הדירות וקבלת שכר דירה, תחייב אותם להגיש דו"ח שנתי על הכנסתם. הרישא של האמור לעיל מרמזת על כך שאפשר ובמקרים רבים מחזיקים יחידים יותר מאשר דירת מגורים אחת המיועדת להשכרה. גובה התקרה שבחוק החדש (625 $) אינו מאפשר ככל הנראה השכרה של יותר מדירת מגורים אחת בהנחה ששכר הדירה מכל אחת מהדירות יעלה על 313 $

גם פיצול מלאכותי של השכר שמתקבל לסכום של 625 $ הקבוע כתקרה וסכום נוסף שיופרד ממנו ויועבר בדרך אחרת, אינו נראה כפתרון הולם.

ד. כאשר תימכר דירת המגורים, לצורך חישוב מס השבח, יוסיפו לתמורת המכירה תוספת "רעיונית" כאילו חושב ונוכה פחת בעבור הדירה. בנוסף לכך לא ינתן כל ניכוי, קיזוז או פטור אחרים מההכנסה מדמי השכירות.

כלומר: הטבות כלשהן שניתן יהיה לקבלן בקשר עם הכנסה מדמי שכירות תישללנה לגבי מי שיבחר במסלול החדש. לדוגמה, מי שעבר למקום מגורים אחר לצורך עסקו ושילם שכר דירה במקום החדש לא יוכל לקזז את שכר הדירה ששילם כנגד ההכנסות משכר דירתו המושכרת כפי שניתן לעשות קודם לכן על פי סעיף 17 (12) לפקודה.

התיקון החדש יחול כאמור רטרואקטיבית מ־1 בינואר 1987 ומאפשר לכל מי שחפץ בכך, ועומד בתנאים שפורטו לעיל, לשלם מס סופי בשעור של 10% על הכנסתו משכר דירת מגורים, ולהמנע מהגשת דו"ח לשנת המס 1987, ואולם בעטיין של המגבלות וההקשיות ספק אם יירשם תיקון 75 לפקודת מס הכנסה כצעד משמעותי קדימה בפתרון מצוקת הדיור.

נדל"ן / דני גוב

סולל בונה קיבל עבודות ב־240 מיליון שקל ב־8 חודשים

חטיבת הקבלנות של "סולל בונה" קיבלה עבודות חדשות בהיקף של כ־240 מיליון שקל בהמשך שמונת החודשים הראשונים של שנת 1987. זהו שיעור גידול של כ־20% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

בחודשיים האחרונים קיבלה החברה עבודות בכ־76 מיליון שקל, ב־25% יותר מקבלת עבודות חדשות ממוצעת בחודשים במחצית השנה הראשונה. הגידול בעבודות העלה את מצאי עבודות לביצוע בשיעור של למעלה מ־20% בהשוואה לרמתו בתחילת 1987 ומאפשר גידול, של עד 15% בהיקף הפעילות של יחידות הקבלנות בשנה הבאה.

בשנת 1987 יגיע היקף הביצוע של כלל חטיבות הקונצרן הפועלות בישראל לכ־300 מיליון $.

הנהלת סולל בונה מייחסת את הגידול בהיקף ההזמנות לשיפור בכושר התחרותיות של הקונצרן כתוצאה מהתייעלות ולשיפור בתנאים המוזמנים כתוצאה ממימוש נכסים בהיקף 200 מיליון דולר ששימש ברובו להקטנת מצבת החוב.

סר"ב תקים בנין שלישי בפרויקט "אזורי חן"

חברת "סולל בונה" זכתה בפרויקט להקמת בנין שלישי בפרויקט "אזורי חן", באזור המגורים החדש של צפון תל אביב, המוקם על ידי חברת "אזורים". הבנין יכלול 68 יחידות דיור וביצועו יחל בחודש הקרוב. ההיקף הכספי של המבנה החדש נאמד בכ־8 מיליון שקל.

סולל בונה זכתה גם בפרויקט להקמת מבנה משרדים מרכז למוסד לביטוח לאומי ברמת גן בהיקף כספי של כ־5 מיליון שקל.

שיכון ופיתוח מקימה פרויקט גדול בלוד

חברת "שיכון ופיתוח" מקימה בלוד פרויקט מגורים גדול של כ־200 יחידות דיור על שטח שמפנות שתי משפחות בדואיות. החברה תשלם עבור הפינוי כחצי מיליון דולר בשקלים. משפחה אחת, אוהדנה, המונה 58 נפשות תקבל 250 אלף דולר עבור 3 דונם עליהם ישבו ושעליהם בנו שלושה מבנים, מטע זיתים ופרדס לימונים.

על השטח הזה יוקמו 4 בניינים בני 9 קומות ובהם 141 דירות. התכנית הוגשה לאישור יו"ר דירקטוריון החברה, עו"ד דב מילמן.

המשפחה השנייה, אבו־צאלוק, מונה 44 נפשות ותופסת 2.5 דונם. המשפחה תקבל כ־200 אלף דולר תמורת פינוי 18 החדרים שבנתה. במקום יוקמו 8 מבנים של 12 יחידות דיור ועשרות יחידות של "בנה ביתך".

הפרויקט כולו מכונה להד מורת והוא נמצא בלב העיר.

גן חדש מוקם בנווה אביבים

בין הרחובות טאגור, אופנהיימר והרב אשי בנווה אביבים, הולך ומוקם גן גדול על שטח של כ־20 דונם בתרומת משפחת פליטי. בגן יהיו שתי מזרקות מים, שבילים מרוצפים, עצים, פנסי תאורה, מתקני ספורט ומתקני משחקים. עלות [illegible] מבקשת מהנהלת עיריית תל אביב הלוואה משלימה של 350,000 דולר מאחר והתורם נותן רק 350,000 דולר.

נמשך המחסור בברזל בניה

למרות הבטחות יצרני הברזל לספק כל כמות נדרשת, נמשך המחסור בברזל מצולע וברזל עגול המשמשים בבנייה. בקיץ השבתו מפעלי הברזל ומאז נוצר מחסור בברזל. בעקבות לחץ של הקבלנים הבטיחו היצרנים, כי המחסור היה מקרי וכי לאחר ההפעלה המחודשת של המפעלים לא יורגש עוד מחסור.

נוכח המחסור פנו הקבלנים למשרד התעשייה לקבלת רישוי לייבא ברזל ארצה. עם שובו של השר מחו"ל תבדק הבקשה.

באופן עקרוני מבקשים הקבלנים רישיון קבוע, שיאפשר להם לספק ברזל לשוק בעתות לחץ ועל ידי כך למנוע טלטלות בענף.

מתחדשת הבנייה באלפי מנשה

הבנייה בישוב אלפי מנשה מתחדשת בימים אלה. חברת הבנייה "צוותא" מציעה למכירה 40 קוטג'ים דו משפחתיים. כל יחידה כוללת 5 חדרים בשטח של כ־130 מ"ר על קרקע של 330 מ"ר. מנכ"ל החברה, אברהם אמתי, מסר כי 10 הדירות הראשונות יימכרו במחיר של 87 אלף דולר פלוס מע"מ. החברה הגיעה להסדר עם בנק הפועלים לפיו יתנו ערבויות צמודות לרוכשים על כל כספם בעלות נמוכה. הדירות הראשונות יימסרו בסוף 1988.

צוותא מתחילה במקביל בפיתוח שטחים בשלב ב' של הישוב הכנת תשתית להקמת עוד 300 יחידות דיור. החברה היא בבעלות הקבלנים אהרונסון, ברנוביץ ופריצקר.

האחים רייכמן משקיעים בקניון 30 מליון דולר

האחים רייכמן מקימים קניון במרכז חדרה על שטח מבונה של 40,000 מ"ר בהשקעה של 30 מיליון דולר. הקניון יכלול שטחי חנייה מקורים ל־450 כלי רכב, שטחי מסחר ל־150 בתי עסק, שטחי בידור, בתי קולנוע, אולם כנסים בשטח של 1,200 מ"ר ועל גג הקניון מתוכנן "חדרה לנד" מרכז לנוער וילדים. המבנה יהיה בן 5 קומות, שתי קומות חנייה תת קרקעיות ושלוש קומות מסחר.

השטחים בקניון לא יימכרו אלא יושכרו בלבד. עד כה הושכרו ל"משביר" 3,500 מ"ר, ל"[illegible]" 1,200 מ"ר וכן [illegible]. הפרויקט יושלם תוך שנתיים.

איטונג הגדיל ייצור ב־20%

חברת "איטונג" הגדילה את היקף הייצור שלה ב־20% ונערכת להרחבה נוספת בעלות של מיליון דולר. ההרחבה תאפשר הגדלת התפוקה ב־60 אלף מ"ק בלוקים מבודדים לכמות של 370,000 מ"ק בשנת 1988. עד היום ייצרה החברה כרבע מיליארד בלוקים.

היקף המכירות ב־1986 הגיע ל־19 מיליון שקל והשנה צופה החברה מכירות של כ־28 מיליון שקל.

אזורים מוכרת שלב ג' בפסגת זאב בירושלים

חברת "אזורים" החלה בימים אלה במכירת שלב ג' בפסגת זאב בירושלים. החברה מציעה 60 יחידות דיור בנות שלושה, ארבעה, ארבעה וחצי חדרים וקוטג'ים בני חמישה חדרים. בכל יחידה מוסך מקורה ומחסן. החברה הצליחה למכור בשבוע הראשון למבצע 20% מהפרויקט ובסך הכל 20 יחידות דיור. המחירים הנדרשים: דירת שלושה חדרים 67 אלף דולר, ארבעה חדרים 82 אלף דולר, ארבעה וחצי חדרים 92 אלף דולר וקוטג' 115 אלף דולר. מועד השלמת הבנייה באוגוסט 1989.

המינהל מוכן לשתף קבלנים בעבודות פיתוח ציבוריות

מינהל מקרקעי ישראל מוכן להכנס למו"מ עם חברות בנייה פרטיות על מסירת עבודות לפיתוח תשתית בנייה. מנכ"ל המינהל, משה ליפקה אומר כי במידה והקבלנים יענו ליוזמה זו, הם יבצעו עבודות תשתית באתרי פיתוח של המינהל במקביל לחברה הממשלתית "ערים", המופקדת היום בלעדית על פיתוח אתרי בנייה חדשים. ליפקה אומר, כי כל ההחלטות של הועדה לשחרור ממכרז תפורסמנה ברבים כדי להעמידם לבקורת הציבור.

שערי מטבע חוץ ביום 20.9.87

המטבע	בנקנוטים – לאומי קניה	בנקנוטים – לאומי מכירה	בנקנוטים – הפועלים קניה	בנקנוטים – הפועלים מכירה	בנקנוטים – דיסקונט קניה	בנקנוטים – דיסקונט מכירה	העברות והמחאות – לאומי קניה	העברות והמחאות – לאומי מכירה	העברות והמחאות – הפועלים קניה	העברות והמחאות – הפועלים מכירה	העברות והמחאות – דיסקונט קניה	העברות והמחאות – דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	1.55	1.62	1.55	1.63	1.55	1.62	1.5846	1.6044	1.5876	1.6074	1.5871	1.6071	1.5966
1 מארק גרמני	0.86	0.90	0.56	0.90	0.86	0.90	0.8755	0.8564	0.8784	0.8894	0.8778	0.8888	0.8820
1 לי"ש	2.56	2.67	2.58	2.70	2.57	2.70	2.6225	2.6553	2.6230	2.6558	2.6218	2.6548	2.6381
1 פרנק צרפתי	0.25	0.27	0.25	0.27	0.25	0.27	0.2628	0.2661	0.2631	0.2664	0.2632	0.2665	0.2646
100 ינים יפאניים	1.09	1.13	1.09	1.14	1.09	1.14	1.1097	1.1235	1.1111	1.1250	1.1121	1.1261	1.1177
1 גולדן הולנדי	0.76	0.80	0.76	0.80	0.76	0.80	0.7783	0.7880	0.7807	0.7905	0.7797	0.7895	0.7839
1 פרנק שוויצרי	1.03	1.08	1.04	1.09	1.04	1.09	1.0557	1.0689	1.0605	1.0737	1.0580	1.0713	1.0648
1 כתר שוודי	0.24	0.35	0.25	0.26	0.24	0.26	0.2493	0.2524	0.2499	0.2530	0.2497	0.2528	0.2511
1 כתר נורבגי	0.23	0.24	0.24	0.25	0.23	0.25	0.2391	0.2421	0.2395	0.2425	0.2394	0.2424	0.2409
1 כתר דני	0.22	0.23	0.22	0.23	0.22	0.23	0.2275	0.2304	0.2279	0.2307	0.2279	0.2307	0.2292
1 מארק פיני	0.35	0.37	0.35	0.37	0.35	0.38	0.3617	0.3662	0.3625	0.3670	0.3622	0.3668	0.3646
1 דולר קנדי	1.18	1.23	1.19	1.24	1.18	1.24	1.2050	1.2201	1.2074	1.2225	1.2066	1.2218	1.2141
1 דולר אוסטרלי	1.10	1.21	1.13	1.21	1.13	1.21	1.1631	1.1776	1.1662	1.1807	1.1649	1.1795	1.1723
1 ראנד דרא"פ	0.50	0.60	0.47	0.79	0.49	0.69	0.7765	0.7862	0.7774	0.7871	0.7772	0.7869	0.7819
10 פרנקים בלגיים	0.41	0.43	0.41	0.44	0.41	0.43	0.4195	0.4247	0.4233	0.4286	0.4226	0.4279	0.4250
10 שילינגים אוסטריים	1.22	1.27	1.22	1.28	1.22	1.28	1.2443	1.2596	1.2461	1.2617	1.2464	1.2621	1.2535
1000 לירות איטלקיות	—	—	1.19	1.27	1.19	1.28	1.2136	1.2287	1.2167	1.2319	1.2161	1.2314	1.2216
1 "כלי" (ECU)	1.18	1.25	—	—	—	—	1.8175	1.8402	1.8200	1.8427	—	—	1.8319
1 דינר ירדני	4.50	4.78	4.50	4.79	4.43	4.73	—	—	—	—	—	—	4.4705
10 לירות לבנוניות	—	—	0.09	0.10	0.04	0.06	—	—	—	—	—	—	0.0551
1 לירה מצרית	0.67	0.71	0.66	0.70	0.63	0.68	—	—	—	—	—	—	0.6825

חשודים שוכרים חוקרים כדי לבלוש אחרי עובדי ציבור ולהרתיעם

הפיקוד הבכיר במשטרה יגביר שיתוף הפעולה עם מס הכנסה והמכס

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לענייני משטרה

סגל הפיקוד הבכיר של המשטרה דן אתמול במטה הארצי עם נציגים בכירים מהפרקליטות, ממס הכנסה ומהמכס בהגברת שיתוף הפעולה לאכיפת החוקים.

השתתפו פרקליט המדינה יונה בלטמן, נציב מס ההכנסה יאיר רבינוביץ, סגן נציב מס הכנסה אברהם צרפתי, מנהל המכס מרדכי בריקת, פרקליט מחוז תל־אביב למיסוי וכלכלה יעקב אור ועו"ד עוזי חסון.

הדיון, ביוזמת המפכ"ל רב ניצב דוד קראוס, נערך בעקבות דרישתו לקיים מחקר מקדמי במכללה לפיקוד ומטה של המשטרה בנושא שיתוף הפעולה והעמקתו. עם השלמת עבודת המטה הוצגו הממצאים בפני פיקוד המשטרה, צוות הפרקליטות ורשויות המס ונערך הדיון הנזכר. המשתתפים שיבחו את שיתוף הפעולה הקיים אך הסכימו כי יש להעמיקו ולשפרו.

על פי סיכום המפכ"ל יתכנס צוות שיכלול נציגים בכירים של המשטרה, הפרקליטות והמכס כדי להכין נוהלים מחייבים להעמקת שיתוף הפעולה.

כן הוחלט לבדוק את התופעה הרווחת באחרונה המתבטאת בשכירת חברות חקירה על ידי אזרחים שמתנהלת נגדם חקירה כדי לבלוש אחרי עובדי ציבור, קציני משטרה, פקידי מס ועובדי פרקליטות במטרה להטיל עליהם מורא ולהרתיעם.

בית יתיר מוכר חשמל לחברת החשמל

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

מושב בית יתיר, שבמורדותיו הדרומיים של הר חברון, מוכר חשמל לחברת החשמל.

חברי המושב רכשו באחרונה טורבינת־רוח בדנמרק והציבוה על הגבעה הרמה והחשופה לרוחות שעליה הוקמו בתיהם.

פני השטח ההרריים והרוחות העזות המנשבות באיזור, הביאו את החברים למחשבה שכדאי לנצל את התנאים הללו ליצירת אנרגיה מרוח. לאחר סקר שוקים שערך המשגע לדבר, שי לביא, המשמש כמרכז המשק, נרכשה הטורבינה, חוברה לרשת החשמל הארצית ומספקת לה חשמל באורח ישיר.

„אנו קשורים בחוזה עם חברת החשמל למכירת חשמל", אומר לביא, „ואם עושים את החשבון הגס של „מכירה־קניה, אז יוצא שאנו מוכרים יותר חשמל ממה שאנו קונים".

הטורבינה מספקת כ־200 קילוואט חשמל לשעה. הספק שלה ליניארי, כלומר היא מתחילה להפיק חשמל במהירות רוח של 3.5 מטרים בשניה וההספק הולך ועולה, כאשר במהירות של 11 מטרים בשניה ומעלה היא מסוגלת להפיק 200 קילוואט בשעה.

„להערכתנו", אומר לביא, „במהירות רוח של שמונה מטרים ביתיר, שזה הממוצע שמדדנו באיזור בשלוש השנים האחרונות, תפיק הטורבינה בסביבות כ־600 קילוואט חשמל, וזהו הספק גבוה לאין שיעור ממה שאנחנו הוד המושב צורכים".

טורבינה זו היא הרביעית בארץ. קדמו לה הטורבינה שהוקמה בקיבוץ מעלה הגלבוע, הטורבינה הקטנה שהקימה אגודת „ביי־גולן" ברמת הגולן, המספקת 55 קילוואט חשמל, והטורבינה שהוקמה על ידי חברת החשמל בירושלים, המספקת כ־200 קילוואט.

בטווח הרחוק בכוונת חברי בית יתיר להקים חוות־רוח של כמה עשרות טורבינות דומות, שתפיק בין 10 ל־20 מגוואט.

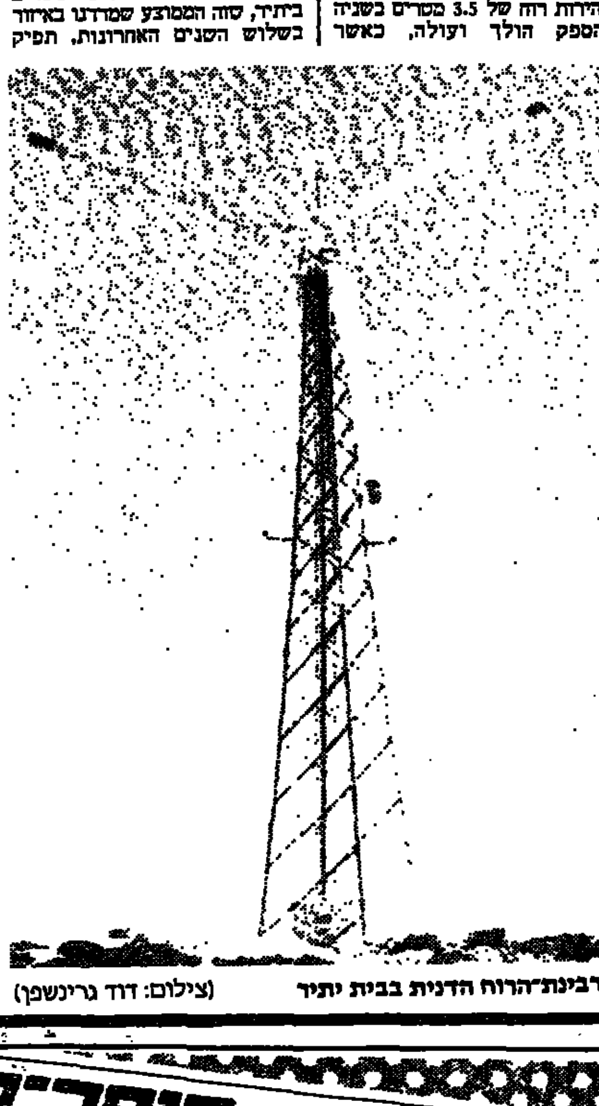

טורבינת־הרוח הדנית בבית יתיר (צילום: דוד גרינשפן)

מחאות על פרסום תמונות של אבלים

(עס"ה). – ועד הפועל של מועצת העתונות קיבל פניות נזעמות של הורים שכולים על פירסום תמונות של משפחות אבלים בלוויות של יקיריהם. אף כי מועצת העתונות קבעה, שפרסום כזה אסור.

הוועד הפועל של מועצת העתונות בישיבתו ביום 18.9.87 החליט להזכיר לעורכי העתונים ולטלוויזיה, כי פירסום תמונות כאלה או הקרנתן מהווה פגיעה בכללי אתיקה עתונאית ואין מקומן בעתונות המודפסת או האלקטרונית.

אלימות כלפי עתונאים

בהחלטה אחרת מוקיע הוועד הפועל של מועצת העתונות כל אלימות כלפי עתונאים הממלאים את תפקידם ומגנה בכל לשון של גינוי תופעות של פגיעה בעתונאים העושים את עבודתם העתונאית.

הוועד הפועל דורש ממשטרת ישראל לחקור מקרים מסוג זה, כדי להעמיד לדין את מבצעיהם של מעשים אלה.

כל מוסכי הפחחות עלולים לשבות

מאת אריה אורד, סופר „דבר"

אסיפת חירום של איגוד המוסכים עלולה להחליט היום על השבתת כל מוסכי הפחחות מתוך הזדהות עם פחחי הצפון במאבקם בחברת „הסנה".

השבתה בצפון פרצה לפני שבוע בשל דרישת „הסנה" לקבל הנחה של 10 אחוזים על תיקונים המבוצעים במכוניות של מבוטחיה. כן תובעת החברה שהמוסכים יספגו את הוצאות הגרירה של המכוניות לאחר תאונות.

השבתת המוסכים עלולה להביא לביטול ההסדר שעל פיו מביא המבוטח את רכבו למוסך וההתחשבנות נעשית בלעדיו בין חברת הביטוח והמוסך.

מפעל הפלסטיקה הקיבוצי „דולב" במו"מ להקמת מפעל דומה בהונגריה

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

מפעל „דולב" לייצור מיכלי פלסטיקה, הנמצא בבעלות משותפת של הקיבוצים דביר ולהב בנגב, מנהל בימים אלה משא ומתן אינטנסיבי להקמת מפעל דומה בהונגריה, מסר אתמול מנכ"ל המפעל, חגי חדשי, בשיחה עם סופר „דבר".

הקשר הראשוני עם ההונגרים נוצר באפריל השנה, כאשר המפעל השתתף בתערוכה בינלאומית לקידום מוצרי תעשיה שנערכה בהונגריה. ההונגרים הביעו רצון להקים מפעל דומה בארצם ולהסתייע בידע ובייעוץ ישראלי. „המשא ומתן נמצא כעת בעיצומו", אמר אתמול חדשי, „אולם טרם הגיע לשלב של ביצוע. יכול להיות שחלקנו יסתכם במכירת ידע בלבד ויתכן שהשיתוף יתנהל על בסיס של מכירת הציוד. האופציות עדיין פתוחות". מנכ"ל המפעל ציין עוד כי משרד התעשיה והמסחר נכנס בסוד העניין ובכל מקרה כל ההשקעות בהונגריה יהיו כעונות אישור של המפקח על המטבע הזר בבנק ישראל.

למיכלי הפלסטיק של מפעל "דולב" יצא מוניטין עולמי באיכותם ומעטים הם היצרנים בעולם המסוגלים להתחרות בטיבם ובכושר הייצור של המפעל. מוצרי המפעל משווקים באירופה (גרמניה, בלגיה, הולנד, שבדיה, נורבגיה, דנמרק, אנגליה ואיסלנד), בארה"ב, באוסטרליה, בניו זילנד, באיים הקריביים, בג'מאייקה וברפובליקה הדומיניקנית. גם זרועות הצבא האר"ב באזור רוכשות את מיכלי הפלסטיק של המפעל ובשנה האחרונה הגיעה כמות בלתי מבוטלת של אלה לבריה"מ, באמצעות סוכן המפעל היושב בגרמניה.

מכון גוטליב שומאכר באונ' חיפה – בתו בת ה־92 בטקס חנוכתו

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

מכון מחקר על שמו של גוטליב שומאכר, שנמנה עם גדולי הבונים וטובי החוקרים בארץ בסוף המאה שעברה וראשית המאה ה־20, הוקם באוניברסיטת חיפה במימון חברת דיימלר־בנץ, יצרני המכונית „מרצדס" בשטוטגרט. טקס חנוכת המכון ייערך ביום ב' 28 בחודש. המכון יעסוק בחקר תרומת העולם הנוצרי להתפתחותה של ארץ ישראל במאה ה־19.

„יועץ הבניה" שומאכר, יליד ארה"ב ממוצא גרמני, הגיע לארץ בנער בן 12 עם ראשוני הטמפלרים. אביו יעקב שומאכר תכנן את המושבה הגרמנית בחיפה. הבן הקים שורה ארוכה של בניינים ברחבי הארץ, בהם היקב בראשון לציון. כן ניהל חפירות ארכיאולוגיות חשובות (היה ראשון שחפר במגידו). כבר לפני יותר מ־100 שנה קבע יחד עם לורנס אוליפנט את התוואי למסילת הברזל החיג'אזית ורכבת העמק. בתו בת ה־92 נמנית עם הטמפלרים הבודדים שנשארו בישראל ועדיין מתגוררת בחיפה.

המכון שבראשו יעמוד ההסטוריון פרופ' אלכס כרמל, יחקור את הפעילות של העולם הנוצרי במאה ה־19 בארץ ישראל ובעיקר תרומתן של מדינות המערב, לרבות ארה"ב ורוסיה לישוב הארץ. הקמת המכון היא שלב נוסף בהפיכתה של אוניברסיטת חיפה למרכז בינלאומי בחקר תחום זה של ידיעת הארץ.

גם מצרים תשתתף בתערוכת הפרחים הבינלאומית

מאת עמרם גבאי, סופר „דבר"

75,000 כרטיסים נמכרו עד כה לתערוכת הפרחים הבינלאומית ה־11 אשר תיפתח בחולון בחול המועד סוכות, ב־6 באוקטובר עד ה־16 בו. תהיה זו התערוכה הגדולה ביותר שנערכה בישראל והיא תמוקם ב„פילבוקס" גן הנוער בשכונת תל־גיבורים בכניסה לחולון.

בתערוכה יהיו שלושה ביתנים עיקריים: יפאני, עם מגוון ענק של סידורי פרחים יפאניים וכן תצוגת פרחים מהמזרח הרחוק; ביתן בינלאומי שיציג אוסף של פרחים מכל העולם כולל ארצות העולם השלישי; הביתן הישראלי שישלב סידורים של פרחים, פירות וכים בצורת שבעת המינים.

מצרים הביעה נכונות ליטול חלק בתערוכה.

שני מיליון פרחים יובאו ברכבת אווירית הישר מבורסת הפרחים בהולנד.

לדברי המארגנים הביתן הטרופי יהווה אטרקציה על 20,000 פרחי החלב שיובאו משבע מדינות ביניהן הוואי, סינגפור, תאילנד ואוסטרליה ויכלול מבחר פרחים נדירים כמה: „מלך הפרוטאה" – פרח ענק מאפריקה בצבע ארגמן, „בנקציה" אוסטרלית וכן „אלקוניה" – פרח מיוחד מאירופה הנקרא גם „מעוף הציפורים".

פיצוץ הגז בנהריה – לא חבלה; „עפתי כמו טיל" – סיפר הדייר

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר"

יעקב עזרא (33) מנהריה נפצע אתמול בפיצוץ גאז שאירע במטבח דירתו ברחוב אשכול 632.

ב־8 בבוקר נכנס עזרא למטבח והדליק את תנור הגאז כדי לחמם מים לתה. הוא מספר:

„כל שבת הגאז בדירה שלנו סגור. כנראה שבמשך השבת היתה דליפה קטנה אך לא הרגשתי בשום ריח. כאשר נכנסתי למטבח, פתחתי את הברז אך התנור לא נדלק. אשתי הרגישה ריח חריף של גאז. סגרתי את הברז ופתחתי את המזגן כדי שתהיה זרימה של אוויר נקי. אחרי כמה דקות ניגשתי שוב לתנור והדלקתי אש שבערה יפה. לפתע היה פיצוץ אדיר ועפתי באוויר כמו טיל. נפצעתי בעין וברגל".

מעוצמת הפיצוץ נהרס המטבח כליל. הצנרת ניזוקה מאד. ארונות הקיר נפלו והחלונות נשברו. שני ילדי המשפחה ששהו באותה שעה בחדרים לא נפגעו.

הפיצוץ גרם בהלה בשכונה. שכנים רצו למקלטים מחשש שמדובר בקטיושה. למקום הגיעו ניידות משטרה ואמבולנס שפינה את עזרא לבית החולים בנהריה.

חבלן משטרתי קבע שאין מדובר באירוע פלילי או חבלני.

בשוד השלישי החליט בן ה־86 להתנגד – הצליח להניס השודד

מאת יוסי ליבוביץ סופר „דבר"

אליאס גולדשטיין (86) מחיפה הצליח אתמול להניס פורץ (30) תושב העיר שהתחזה לעובד סוציאלי לאחר מאבק קצר שבמהלכו נפצע הישיש והובהל לבית החולים.

גולדשטיין סיפר כי אתמול בסביבות 2 בצהריים התדפק על דלתו אדם שהציג עצמו כעובד סוציאלי. הוא הניח לאיש להיכנס ואז תפס אותו מאחור והוציא מכיס מכנסיו האחרונים 100 ש"ח. הישיש החליט להתנגד, תפס את השודד בגופייתו ותוך כדי מאבק הצליח לקרוע את הגופיה ולתלוש שרשרת זהב מצווארו. הצעיר הלם בישיש וברח. גולדשטיין נפל על הרצפה, נחתך בידיו והובא לבית החולים רוטשילד.

בחקירה סיפר כי לפני שבועיים אירע לו מקרה דומה והשודד גנב ממנו 100 ש"ח. כן היה מקרה נוסף של שוד, אולם בשתי הפעמים הקודמות לא התלונן במשטרה. הפעם, אמר, „שבר" לו והחליט להתנגד. נפתח מצוד אחרי השודד.

תושבי נצרת מקבלים 60% מתשלומי הבטחת הכנסה

מאת חיים ביאור, סופר „דבר" לענייני עבודה

ב־1986 קיבלו תושבי נצרת 60 אחוז מהסכום הכולל של תשלומי הבטחת הכנסה שניתנו בישראל. זאת כאשר אוכלוסיית העיר מהווה רק שני אחוזים מאוכלוסיית המדינה.

כך מתברר מבדיקה שערך שירות התעסוקה. המשנה למנכ"ל השירות, עו"ד דוד מנע, טוען כי „גורמים קיצוניים" בנצרת מעודדים תושבים מהעיר לנצל כל פרצה וכל סדק בחוק כדי להימנע מעבודה ולקבל במקום זה תשלומי הבטחת הכנסה או דמי אבטלה.

לדברי מנע, כוח העבודה האזרחי בנצרת מונה כ־25 אלף איש, בעוד שכוח העבודה האזרחי בכל ערי הפיתוח גדול פי חמישה.

בערי הפיתוח שוררת אבטלה ובחלק מהן אף אבטלה קשה. לעומת זאת קיבלו כל תושביהן של ערי הפיתוח יחד 15 אחוז בלבד מתשלומי הבטחת הכנסה בישראל.

צוות של שירות התעסוקה, בראשותו של שאול מגיס, מנהל איזור העמקים של השירות, איתר תעודות מחלה פיקטיביות רבות והחל במבצע למניעת תשלומי הבטחת הכנסה ל„מסרבי עבודה".

במקביל הוחלט להקים סניף של שירות התעסוקה בכפר כנא, שירכז את הטיפול באוכלוסיה הכפרית שליד נצרת ויפחית את העומס מלשכת העבודה בנצרת עצמה.

„המוח" שמאחורי שוד הכספות פיטר את שני עורכי דינו

עד המדינה מסביר מדוע החליט לחשוף את „עמיתיו"

(עו). – עד המדינה בפרשת שוד הכספות בבנק הפועלים בירושלים לפני שנתיים פתח אתמול בעדותו את שלב הוכחות התביעה במשפטם של חמשת הנאשמים בשוד.

עד המדינה, ששמו נאסר לפרסום בצו בית המשפט, פירט את תפקידיהם ומעשיהם של כל אחד מהחמישה: יצחק דרורי, אפרים כהן, ציון ישראל, אורי סופר ושמעון כהן. דרורי, המכונה „המוח" שמאחורי השוד, תיכנן וחילק את התפקידים. לדברי העד סוכם כי יקבל רבע משלל השוד. המשתתפים סיכמו כי הכסף והרכוש יוטמנו באדמה במקום סתר לחצי שנה, ורק אחר כך יוצאו ויחולקו.

עוד סיפר כי קיבל 95 אלף דולר, חלקו בשטר, שקבר באיזור שומם ליד שכונת גילה בירושלים. 20 אלף דולר קיבל מאוחר יותר כתמורה ממכירת הרכוש. לטענתו כאשר קבר את הכסף בקופסה היא נשברה והכסף נרקב. הוא הצליח להציל רק כ־30 אלף דולר מכל הסכום.

לדבריו נתגלעו סכסוכים רבים בין השותפים לשוד והוא קיבל למעשה סכום נמוך מזה שסוכם עליו. כן הפרו השותפים התחייבות לשמור על שתיקה וסיפרו על השתתפות בשוד לאחרים. כל זאת הביא אותו להיות עד מדינה ולחשוף את הפרשה.

דרורי פיטר את עורכי דינו, עו"ד משה טוסק ויאיר גולן, שמונו על ידי בית המשפט.

מוצע למועצת ההדרים שיתוף פעולה בתכנון אוניות קירור

70 אחוז מכמויות פרי ההדר השנה יישלחו לחו"ל באוניות קירור ובשיטת המשטח, שהיא יעילה, חסכונית ושומרת על איכות הפרי, מסר מנכ"ל המועצה לשיווק פרי הדר יורם ויינברג.

לדבריו חברת ספנות מהגדולות בעולם פנתה באחרונה למועצה והציעה לה שיתוף פעולה בתכנון אוניות קירור להובלת פרי שיתאימו לסוף המאה הנוכחית ולשנות ה־2000.

נמסר כי בעונה הקרובה יגיעו אוניות פרי הדר מישראל, כאשר כל אחת נושאת חצי מיליון תיבות, תוך שמונה ימים מישראל לאירופה. דבר זה הוא הישג טכנולוגי העשוי להוזיל את עלויות הובלת הפרי לאירופה. הוצאות אלה יסתכמו השנה בסך 35 מיליון דולר לעומת 60 מיליון לפני שמונה שנים.

למשפחת גינזבורג
משתתפים בצערכם
על מות אבי המשפחה
חיים ז"ל
מותיקי עובדי החברה
ומנהל מחלקת הבטיחות שלה שנים רבות
בית סולל בונה

לעו"ד יהושע רודמן
משתתפים בצערך הכבד
במות
אמך ז"ל
הנוער העובד והלומד

לחברתנו טובה לוי
איתך באבלך במות
אביך ז"ל
ישראכרט בע"מ
ההנהלה והעובדים

לתלמה והמשפחה
משתתפים באבלכם הכבד במות
יעקב אלכסנדרוני ז"ל
מותיקי וחברי העובדים במרכז המפלגה
מרכז מפלגת העבודה והעובדים

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	2 – 15		בהיר
אמסטרדם	12 – 21		מעונן
בואנוס איירס	4 – 17		בהיר
הלסינקי	5 – 9		מעונן
הונג קונג	27 – 28		מעונן
וינה	17 – 28		בהיר
ז'נבה	12 – 26		בהיר
טוקיו	20 – 24		מעונן
טורונטו	13 – 15		גשום
יוהנסבורג	9 – 22		בהיר
לונדון	15 – 24		בהיר
ליסבון	23 – 27		גשום
מדריד	19 – 32		בהיר
מונטריאול	13 – 18		מעונן
ניו יורק	14 – 17		מעונן
סאן פאולו	לא נמסר		
פאריס	18 – 28		בהיר
פרנקפורט	16 – 22		מעונן
ציריך	16 – 25		בהיר
ריו דה ז'נרו	לא נמסר		
שטוקהולם	8 – 14		בהיר
שיקגו	11 – 22		גשום

ירושלים: רח' יפו 30, טל. 231373; חיפה: דרך הים 2, טל. 384655; באר שבע: רח' האבות, טל. 35282
swissair

איסכור שרותי פלדות בע"מ
תודה שנעניתם לפניתנו
לכל הקונים והסוחרים, עבורם לא נותר **חומר במבצע** - אנחנו מתנצלים.
איסכור תחזור במבצע דומה בחודש הבא.
להתראות!
מועד המבצע יפורסם בעיתונות.
פלדות איכות-זה איסכור
משרד ראשי: אבן גבירול 2 ת"א, 64077, טל. 03-251448. מפעל: אזור התעשיה, ת.ד. 428, קרית גת 82000 טל. 051-882581

לחברינו
סילביה וישכר זמיר
מיטב הברכות לנישואי הבן
אבי עם בח"ל
בית „דבר"

לחברינו
שרה ויצחק קרני
מיטב הברכות
לנישואי הבת
עירית עם בח"ל הקטור
בית „דבר"

ועדת משנה לתכנון ולבניה – חולון
ת.ב. 5870
הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 162 בגוש 7126 רח' מסילת עולים מס' 5 חולון הכוללת מתן הקלה באחוזי בניה 6% משטח המגרש 873 מ"ר ב־4 קומות לשיפור תנאי התכנון.
החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ר'.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' וייצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.
התנגדות לבקשה להקלה הנ"ל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.
ידוע לי כי הפרסום הנ"ל הינו על אחריותי בלבד, ואינו מהווה אישור למתן ההקלה המבוקשת.
נאוה מזרחי
שפירא 38
חולון

הולה ברשתות – „היפר־קואופ"

מחיר "סל" קניות לראש השנה
סוקרי המועצה לצרכנות יצאו לרשתות השיווק וערכו טבלת השוואה של מוצרים בסיסיים

ערב החג יצאו סוקרי המועצה לצרכנות אל רשתות השיווק לבדוק את המחירים של סל הצרכים האופייני לנדרש בחג. הסקירה נערכה ביום 13.9.87 בכל רשתות השיווק בערים הגדולות – בירושלים, תל אביב וחיפה וכללה את המצרכים שהיו ברשימת הסוקרים ונמצאו בכל הרשתות.

הגבוה ביותר נמצא ברשת צדכן חיפה. פער המחירים בין שניהם מהווה כ־14%.

ה"סל" הזול ביותר - בהיפר קו־אופ

מעריב יום ו', 18.9.87 כ"ד באלול תשמ"ז
צרכנות

השקל שלך
„סל־קניות" לקראת החג ברשתות־השיווק
מדד יוקר הקניה ל„סל" מיצרכים על־ידי צוות כתבי „השקל שלך"

רשת השיווק	מחיר ה"סל" (בש"ח)	מדד ה"סל" (בסיס: 100)
היפר־קואופ (הריבוע הכחול)	57.83	100
השקם (רשת א')	58.30	101
קואופ ירושלים	58.89	102
קואופ צרכן (לצרכן)	58.90	102
היפרכל	61.21	106
קואופ (הריבוע הכחול)	61.28	106
שופרסל	61.72	107
היפרשוק תנובה	62.53	108

ידיעות אחרונות יום שישי, 18.9.1987

מעריב

שנה־טובה לכל בית ישראל
מהגדולה, הזולה והטובה ברשתות
היפר קו־אופ של רשת הריבוע הכחול

דבר היום

צעד גדול להפשרה

המשמעות המדויקת של הסכם האמריקאי־סובייטי בדבר פירוק הטילים בטווח 500 עד 5000 קילומטר באירופה, שייחתם בפיסגה הקרובה בין מנהיגי שתי מעצמות־העל בוואשינגטון – תובהר רק בשנים הבאות, כאשר יתברר הקשר בינו לבין המשך תהליך צמצום הנשק האסטרטגי וכן גם השלכות המדיניות. בשלב זה מדובר על הפחתת מלאי הנשק הקטלני של ארה"ב וברה"מ בשלושה עד חמישה אחוזים בלבד, ולכך קשה עדיין לקרוא פריצת דרך היסטורית. אך בכל מקרה נעשה צעד חשוב במערכת היחסים הבין־מעצמתית לקראת סוף העשור שהחל כוכב באווירה של כמעט מלחמה קרה.

בשביל הנשיא רייגן הישיש זוהי הזדמנות פז לשיפור תדמיתו שנפגעה בעקבות אירנגייט: באורח פרדוקסלי כבראה פרשה זו את הנשיא האנטי־קומוניסטי המובהק להגיע להסכם הנוכחי עם מה שקרא „מעצמת הרשע" תוך התעלמות מקולות הקסנדרה של תומכיו מימין. גורבצ'וב מצידו מקווה כי הויתורים שעשה יסייעו בסופו של דבר ליצור בארה"ב אקלים שבו יקשה על רייגן, למרות כל הצהרותיו, להמשיך בפיתוח יוזמת ההגנה האסטרטגית בחלל, שהרי זו תחריף את מירוץ החימוש ותסתום הגולל על תקוות „הפרסטרויקה". מכל מקום הוא יחזור ויעלה את הנושא בשלב ההתמקחות הבאה על צמצום הטילים הבין־יבשתיים. אם אמנם ההסכם שהושג עתה יחליש כלשהו את ברית נאט"ו, לא תצטער מוסקווה על כך. האכן, אין תימה כי התגובות מבירות אירופה מאופקות למדי, אם כי כוח המחץ הגרעיני של צרפת ושל בריטניה לא נכלל בתהליך הצמצום המוסכם, ואין לקבל באורח פשטני את ההערכות שמעתה תהיה ברית נאט"ו נתונה לעוצמת יריבתה המזרחית.

בשלב זה קשה לשער את השלכות ההסכם והפיסגה הקרובה על מכלול יחסי ארה"ב־ברה"מ, בפרט שאנו עומדים ערב בחירות לנשיאות בארה"ב כאשר לא מסתמנים עדיין מועמדי שתי המפלגות לרשת את רייגן. לפי שעה, רבים ניגודי האינטרסים והמכשולים לדטנט משמעותי שיכלול מוקדי תורפה ומתיחות כמו המצב במפרץ הפרסי, מרכז אמריקה וכן הסכסוך באזורנו אנו. אולם הדרך שעשה ממשל רייגן מאז כניסתו להנהגתו ועד היום צריכה להוות תזכורת לאפשרות לשינויים גם בתחומים אחרים.

העם היהודי, על כל פנים, שקהילותיו מצויות משני עברי המסך, אין לו כל סיבה להצטער על רוחות הפשרה, ואפשר שאלה יתרמו גם להפשרת העוינות וסכנת התלקחות מחודשת באזורנו.

הקיצוניות – מאין ועד לאן?

מאת דני רובינשטיין

ההקצנה הלאומית בשטחים וההקצנה הדתית בישראל נובעות מאותו המקור – מערעור כוחה של המפד"ל. הצעירים שחיפשו את הלאומיות, היכו מכה נמרצת בהנהגתם והעניקו בכך הזדמנות לחרדים האנטי־ציונים לזכות בהנהגה הדתית ולנקוט בכפיה

יש אצל אנשי שמאל נטיה לראות בשלטון בשטחים, בהתנחלויות ובגוש־אמונים את גורמי כל הצרות שירדו עלינו: המעצורים בדרך לשלום, הברוטאליזציה בחברה הישראלית, אובדן ערכי ההומאניות, אי־כיבוד הזולת והכיתיות, ועוד השורה ארוכה. המצב הכלכלי, למשל. רק בשבוע שעבר ראו בטלוויזיה התנחלויות בשומרון: הר־ברכה, חומש, שא־נור. מבנים ריקים, גנים מוזנחים, ציוד נטוש ומזבלה בשטח, ויש עוד עשרות התנחלויות שהוציאו עליהן מיליונים והן כמעט ריקות. משפחות בודדות שומרות עליהן, ולפעמים אפילו שומר ערבי בשכר (שא־נור, למשל).

חלק מהטענות צודקות וחלק לא־כל־כך. אולי זה מעורר פליאה, אבל יש עוד תחום שההתנחלויות וגוש־אמונים הן בו הסיבה והתוצאה של הצרות. כוונתי להתגברות כוחם של החרדים, להשפעתם המתחזקת והולכת על אורחות חיינו.

בשנות המדינה הראשונות, ובוודאי בתקופת היישוב שקדמה למדינה, לא הטילו ספק בעליונותם של הדתיים הציונים (המזרחי, הפועל המזרחי, העובד הדתי) על־פני החרדים, למתנגדיהם השונים. בתוך הליטאים השתררה לאחרונה מבוכה לא קטנה, כאשר בשבועון „כותרת ראשית" פורסם, שאפילו הרב אליעזר מנחם שך היה לפני קום המדינה קשור לאנשי המזרחי – מתוך עמדה של חולשה הצטרפו, בבחירות הראשונות לכנסת, אנשי אגודת־ישראל ופועלי האגודה לרשימת „החזית הדתית המאוחדת" ששלטו בה הדתיים־לאומיים. גם מאוחר יותר נתנו אנשי מפד"ל את הטון בחיי הדת במדינה. אגודת־ישראל והחרדים היו רחוקים בקרן־זווית. מעולם לא תפסו עמדות־כוח בכנסת ולא בקואליציה הממשלתית. כך היה המצב שנים ארוכות. לאורך עסקני המפד"ל היה במדינת ישראל ובחברה הישראלית יותר כוח פוליטי ויותר השפעה מאשר למועצת גדולי התורה, ועל מועצה נוספת, חכמי התורה, לא ידענו ולא שמענו. דמויות כמו תעשיין השטיחים אברהם שפירא, הרב יצחק פרץ ומועצת גדולי התורה (הגוף הציבורי היחיד בישראל שדיוניו אינם מתנהלים בשפה העברית), כל אלה נכנסו לחיינו רק אחרי שמפד"ל התפוררה וכוחה בכנסת ירד משיא של 12 מנדטים לשפל של ארבעה ח"כים בבחירות לכנסת הנוכחית.

את השבר במפד"ל גרמו גוש־אמונים וספיחיו הפוליטיים „התחיה", „מורשה" ודומיהם, עוד באביב 1974. גוש־אמונים, המקורב לצעירים בסיעת המפד"ל, הוקם נוכח משבר מלחמת יום הכיפורים: כאשר ביקשה אז מפד"ל, כדרכה, להיכנס לקואליציה עם המערך, קם מנהיגו הרוחני של גוש־אמונים, הרב צבי יהודה קוק, ותרף את שרי המפד"ל: „מחללי השם ומהרסי שכינתו הקדושה...", ואחר־כך קבע הנחיה לתלמידיו: „אין יותר מפד"ל ואין ממשלה".

גוש־אמונים הרס את המפד"ל. עסקניו דחקו בתנועה הדתית, שנאבקה למען כשרות ושבת, לעסוק בנושאים המדיניים־בטחוניים של ארץ־ישראל השלמה. גוש־אמונים נתן לראשונה לגיטימציה לשומרי מצוות מוצהרים להתאגד בתנועה פוליטית – „התחיה" – יחד עם אוכלי טריפות. על הרי השומרון הם קידמו בשירה וברקודים את פני אריק שרון, שבא אליהם בשבת במכוניתו. בשנים קודמות תופעות כאלה לא היו אפשריות (למעט, אולי, נסיון של תנועת „העובד הדתי", ששיתפה פעולה עם מפא"י).

הדור הצעיר במפד"ל חיסל את תנועת אבותיו ואיפשר לראשי ולבני ישיבות חרדיות ממאה שערים ומבני־ברק לתפוס את המקום המרכזי כמייצגי הדת בישראל. הצעירים הדתיים, שגדלו תחת דגל „תורה ועבודה", ערקו ללאומנות חילונית נוסח „התחיה" או ללאומנות דתית נוסח קבוצת הרב דרוקמן וח"כ מאיר כהנא.

לא פעם אני רואה את נוער בני־עקיבא ואת צעירי גוש־אמונים ואני מבחין באיבתם לתלמידי הישיבות החרדיות, שאינם משרתים בצה"ל. כן, הם עוינים את חצרות אגודת־ישראל לפעמים יותר מהציבור החילוני, אבל התוצאה היא אחת: יוצאי מפד"ל הם יותר לאומנים. בזה עיסוקם. את העיסוק בתחומי הדת הם מעבירים עוד ועוד ליהדות החרדית, הצוברת כוח. כך מתערער והולך כוחה של הרבנות הראשית (המפד"לית) לטובת מוסדות החרדים. כך

„אין יותר מפד"ל ואין יותר ממשלה" – נוסח 1987.

נהיית מלחמת השבת והכשרות לנחלתם של בתי־דין־צדק של מאה שערים. הצירוף דתי־לאומי, שהיה פעם מאוזן בזכותם של הרב מימון, משה חיים שפירא, מיכאל חזני וד"ר יוסף בורג, היה יותר ויותר ללאומי ולאומני, עד שפורר את המבנה המסורתי של המפד"ל והתיר את השטח פרוץ לאלה שאינם חוגגים את יום העצמאות, אינם מניפים את דגל המדינה הציונית, אינם שרים את התקווה ואינם משרתים בצבא, ואף־על־פי־כן הם מצליחים להכתיב לנו כפיה שלא ידענו בעבר.

יש ודאי עוד אשמים בצרה זו, אבל גוש־אמונים בראש כולם.

שביתה בצל התאונות

מאת יוסף מיכלסקי

מהבוקר מאיימת עלינו שביתת מוסכי פחחות וצבע למכוניות. האזרח יסבול מן השביתה ואחרי כן מהישגי השובתים: הוא ישלם כמובן את מחיר הפשרה שתושג עם חברות הביטוח

כל 600 המוסכים לפחחות ולצבע ברחבי המדינה ישבתו מהבוקר, אם לא יימצא פתרון לסכסוך בין בעלי המוסכים לבין חברות הביטוח – כך מאיימים בעלי המוסכים, שהשביתו בשבוע שעבר מאות מוסכים בצפון הארץ ובאיזור חדרה ונתניה. מי שיסבול, כמובן, הוא האזרח בעל הרכב, ובמיוחד בעל הרכב הפרטי. את מחיר הפשרה שתושג בין הצדדים הוא יצטרך לשלם. כך היה בעבר וכך יהיה בעתיד. אבל לפחות תועלת אחת צמחה מהמריבה המשפחתית זו – התגלה קצה הקרחון של הפגיעות וההונאות שהאזרח הנזקק לשירותים הללו הוא קרבנן.

מעולם לא היו לבעלי רכב אשליות לגבי טיב השירותים שהם מקבלים במוסכים ואצל חברות ביטוח בארץ. העובדות שגילו עתה בעלי המוסכים, אולי בעל כורחם, במריבה שלהם עם חברות הביטוח, מאשרות את חשדותיהם.

הקש ששבר את גב הגמל בסכסוך בין בעלי המוסכים וחברות הביטוח היה, לפי טענת בעלי המוסכים, תביעת חברת „הסנה" מבעלי המוסכים להנחה של תשעה אחוזים ולספיגת הוצאות גרירת רכב שנפגע למוסכים: בהזדמנות זו החליטו בעלי המוסכים לדרוש ביטול ההסדרים הקיימים, הסכם חדש שיגן על בעל הרכב, מתן זכות בחירה חופשית לכל בעל רכב לתקן את רכבו במוסך שהוא רוצה בו, וניטרול מוחלט של סוכני הביטוח כגורם מתווך, המכוון את הלקוח למוסך.

מזכיר איגוד המוסכים צבי פיק טען, שחברות הביטוח מאלצות אותם לתקן רכב לאחר תאונה בחלפים משומשים במקום בחדשים ולתקן חלפים שיש הכרח להחליפם. כל האילוצים הללו הם חמורים, אך במיוחד חמור האחרון, שכרוך בו חשש של פגיעה בבטיחות הרכב. כאשר נדרש צבי פיק להסביר את העניין, הסתבך והשיב שבעצם אין המדובר בפגיעה בבטיחות הרכב, אם כי יש להודות שהמוסכים נדרשים לתקן חלפים פגומים או להשתמש בחלפים ממוחזרים, אף שלמיטב דעתם המקצועית של בעלי המוסכים ראוי היה לא להשתמש בהם. „בכך נפגעת אמינותם של בעלי המוסכים ובכך נפגע ציבור לקוחותינו", אמר.

לחברות הביטוח עמדת כוח בלתי־מוגבלת. חלק מסוכניה דורש גם טובות הנאה, ואם יעז בעל מוסך לעמוד נגדן, מפנות החברות את הרכב הניזוק למוסך אחר, שנכנע לדרישותיהן.

עוד למדנו שלרשות חברות הביטוח עומדים מאגרים של חלקי חילוף משומשים, ממכוניות שהוצאו מכלל שימוש, והם משמשים מקור אספקה לחלקי רכב שבתיקון. לכאורה, הכל חוקי. חברות הביטוח מוגנות על־ידי אותם סעיפים קטנים, הכתובים באותיות זעירות, שבסוף „הסכם הפוליסה". הלקוחות בעלי הרכב מתקשים לקרוא אותם ופעמים אף אינם יודעים כלל על קיומם. אך בעל רכב משלם פרמיות־ביטוח בהתאם לשנת ייצור הרכב הבלאי. אם רכב מסוים היה משנת 1984, למשל, הוא זכאי לתחליף מאותה שנת ייצור. מי יערוב לו שלא יקבל דלת משנת ייצור 1980 במקום 1984?

המוסכים לעבודות פחחות מסווגים כמטפלים בחלקי מכוניות שאינם כה אקוטיים, מבחינה בטיחותית, כמוסכים לעבודות מכאניות, האחראים לבלמים, לפעולות מנוע וכדומה. אבל קרו כבר לא אחת תאונות קטלניות בשל פנס פגום, דלת מרכב אחר שנצבעה והורכבה ברכב שבתיקון, כנף ששוחזרה וכדומה. בעיות אלה אינן חדשות, אם־כי החמירו במיוחד בשלוש השנים האחרונות. מדוע חיכו בעלי המוסכים עד פרוץ הסכסוך כדי לגלות לציבור מה מתרחש בתחום הזה? הם, הטוענים להגנה על אמינותם המקצועית ועל ציבור הלקוחות, היכן היו בשלוש השנים האלה?

לטענתם, הם פירסמו דעתם בעניין זה במדורים ב„ידיעות אחרונות" ואף פנו פעמים רבות לגופים מתאימים, למועצה הארצית לצרכנות וכמובן למשרד התחבורה, אך ללא הועיל. „למשרד התחבורה אין הכלים ואין כוח האדם הדרוש כדי לפתור את הבעיה" – טען צבי פיק.

אלה הבשורות המושמעות לנו בימים אלה של עליה תלולה במספר תאונות־הדרכים הקטלניות – 56 הרוגים ו־393 פצועים קשה בחודש אוגוסט בלבד – שלא לדבר על בשורות אחרות, כגון העלאת דמי ביטוח חובה ב־26 אחוז.

הצד האחר של הירידה

מאת יקיר צור

בעיניהם של המהגרים לארה"ב רואים עצמם יותר אמריקאים מבני ארה"ב. האומנם זה יהיה גם גורלם של בני היורדים

כ־200,000 ישראלים יורדים, כמעט ארבעה אחוזים מהקהילה היהודית כולה, מתגוררים כיום בצפון אמריקה. כיצד אמורה הקהילה היהודית להתייחס אליהם? האם להסתכל עליהם כמשקפים [illegible] שנטשו את המערכה, או לקבל כמות שהיא את העובדה שהם נמצאים שם ולנסות ולשלבם בחיי הקהילה היהודית המאורגנת? שאלה רגישה זו במערכת היחסים שבין הקהילה היהודית בארה"ב ומדינת ישראל לא טופלה עד־היום ברצינות הדרושה. הקהילה היהודית בארה"ב סירבה עד כה לגבש עמדה ברורה כלפי קהילת היורדים היושבת בקרבה וגם היורדים העדיפו להסתגר בינם לבין עצמם והם ממעטים לקחת חלק בפעולותיהם של הארגונים היהודיים השונים.

באחרונה חלה תנועה מסוימת ביחסה של הקהילה היהודית בארה"ב לנושא. בעוד כמה חודשים יתפרסם מחקר מקיף, ראשון מסוגו, שערך בקרב קהילות יורדים בארה"ב אחד מגדולי הסוציולוגים בעולם, פרופסור מרטין ליפסט. המחקר נערך ביוזמתו ובמימונו של „הוועד היהודי האמריקאי" ובכתובים ראשונים, היודעים כבר, נראה כי הוא עשוי לנפץ כמה מהמיתוסים הבולטים בנושא הירידה.

עדות ראשונית לשינוי בגישה כלפי היורדים בארה"ב אפשר למצוא בדבריו של אלפרד מוזס, סגן נשיא ה„ועד היהודי האמריקאי". מוזס, המכהן גם כיו"ר המכון ליחסי יהדות ארה"ב־ישראל שליד „הועד היהודי האמריקאי", הציג בשבוע שעבר, בישיבה השנתית של הוועדה המייעצת בישראל של המכון ליחסי יהדות ארה"ב־ישראל, מסמך־עמדה בנושא יחסי ישראל והקהילה היהודית בארה"ב. מוזס סבור שכדי לחזק את היחסים בין שתי הקהילות יש לפעול לחיזוק הקשרים האישיים, הכלכליים והמקצועיים בין הפרטים השונים בקהילות. בתחום הזה אפשר, לדבריו, לנצל את הפוטנציאל החיובי של הישראלים היורדים. הוא מציע לפעול לשינוי היחס השלילי כלפיהם ולרתום אותם למשימה.

מוזס: „מחקר שנערך באחרונה ושיתפרסם בקרוב מצביע על כך שקהילת היורדים תומכת בישראל יותר מאשר הקהילה היהודית בארה"ב ושבעשר שנות שהותם הראשונות בארה"ב הם עדיין חושבים על חזרה לישראל. ברובם הגדול הם רואים את שהייתם בארה"ב כמצב זמני, כניצול אפשרויות כלכליות. הם אינם מפתחים יחס עוין למדינת ישראל. אף שאני יודע שהישראלים רואים את היורדים אחרת, אני מאמין שהם יכולים להיות כוח חיובי. מספרם של הישראלים היורדים בארה"ב הוא גדול; רבים מהם מלמדים עברית בבתי־הספר של יום ראשון או בבתי־הספר העבריים היומיים, רבים אחרים מלמדים ריקודי־עם ישראלים, והם שומרים על קשר תמידי עם ישראל.

„חשוב לנו שהישראלים היורדים, ובמיוחד ילדיהם, לא יאבדו לקהילה היהודית המאורגנת. איננו רוצים שילדי היורדים שגדלו בארה"ב יראו עצמם רק כאמריקאים שנולדו להורים ישראלים. לכך יש משמעות רבה, בעיקר בגלל הלחץ הסוציולוגי על בני מהגרים להיות יותר אמריקאים מאשר חבריהם שנולדו בארה"ב. לחץ זה גורם לרבים מהם לנסות ולמחוק את עברם הזר ולהתבולל במהירות. לקהילה היהודית חשוב שילדי היורדים ישמרו על יהדותם ויראו עצמם חלק מהקהילה היהודית בארה"ב. הדבר יסייע לשמירת הקשרים ההדוקים בין הקהילה בארה"ב לקהילה בישראל. אני יכול לעודד את היורדים לחזור לישראל אבל מהצד האחר, אם הם נשארים בארה"ב, אינני רוצה לדחוף אותם אל מחוץ לקהילה היהודית".

– ישראלים רבים היו טוענים נגדך שבכך אתה נותן לגיטימציה לירידה.

מוזס: „זו אינה שאלה של לגיטימציה. הם שם. זו עובדה. אני אינני נותן להם לגיטימציה ואינני עושה להם דה־לגיטימציה. יש להם אותה זכות להיות בארה"ב כמו שיש לי. אינני יכול לבקר את היהודי שעזב את ישראל אם אני ממשיך להתגורר בארה"ב. למעשה, להם מגיע אולי יותר קרדיט מאשר לי. יש ביניהם שלחמו על הבטחת קיומה של מדינת ישראל במלחמת העצמאות, בששת הימים או ביום כיפורים. לא אני צריך לתקוף את הסיבה לירידתם. העובדה היא שהם יורדים. אני רוצה לשמור לפחות על הקשר שלהם ושל ילדיהם עם הקהילה היהודית המאורגנת, במקום שיאבדו לגמרי לעם היהודי".

אבן־נגף שלא תיעלם

מאת שלמה שפר

בשנה הבאה יציינו יובל שנים לסיפוח אוסטריה לרייך הגרמני. יהיו מי שיחגגו זאת בגלוי או בנסתר בווינה. את ידו של אחד מהם מסרב ללחוץ שגריר ישראלי מיועד והוא ימתין בירושלים...

משלחת של מפלגת העבודה חזרה בימים אלה מביקור אצל המפלגה הסוציאליסטית האוסטרית: כאות לרצון המשותף של שתי המפלגות, חברות האינטרנציונל הסוציאליסטי, להוסיף ולקיים יחסי־גומלין טובים, הוסכם בשיחות בין מזכ"ל העבודה ח"כ עוזי ברעם ליו"ר הסוציאליסטים האוסטרים פרד סינוביץ על אירוח משלחת רמת־דרג של העמיתים האוסטרים בארץ בשנה הבאה. כמו רוב המפלגות הסוציאליסטיות באירופה, אין האוסטרים תמימי־דעים עם מדיניות ישראל בנושא הפלשתינאי: הם מצדדים במתן זכות הגדרה עצמית לפלשתינאים ובשיתוף אש"ף בתהליך השלום, אולם המתיחות שכפעם בפעם נתנה אותותיה ביחסים ההדדיים בתקופת כהונתו הממושכת של ד"ר ברונו קרייסקי כקאנצלר וכמנהיג המפלגה פגה מכבר, ואין המזרח התיכון תופס מקום חשוב בנושאים שעל סדר־יומה של וינה. היחסים הטובים בין האיגודים המקצועיים האוסטריים להסתדרות, שנשמרו גם בימי העימותים עם קרייסקי, טובים כשהיו. הוכחה לכך ישמש ביקורו הקרוב של מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר בוועידת הפרידה של התנועה המקצועית האוסטרית מאנטון בניה, מטובי ידידיה של ישראל במדינה זו. האיגודים האוסטריים אף מוסיפים להושיט סיוע קונסטרוקטיבי לכמה וכמה מפעלים של תנועת העבודה בארץ.

יחסי־גומלין אלה בין שתי תנועות העבודה, גם אם אינם יכולים להשתוות למערכת היחסים שבין המפלגה הסוציאל־דמוקראטית וברית האיגודים המקצועיים המערב־גרמניים לבינינו, הם גורם חשוב כשלעצמו וגם במסגרת היחסים הבין־מדינתיים. אמנם הסוציאליסטים האוסטרים אינם אחראים לבחירתו של ד"ר קורט ואלדהיים, שמועמדותו הוצגה על־ידי יריביהם ממפלגת־העם במטרה לחולל מפנה שמרני גם באוסטריה, אך עצם נשיאותו מוסיף לפגוע בעקיפין גם בהבנה בין המפלגה הסוציאליסטית האוסטרית ל„עבודה". כך קרה כאשר ניתן פירוש לא־נכון להבנה שגילה הקאנצלר פראנץ וראניצקי, בשיחותיו עם המשלחת הישראלית, לפרובלמאטיקה של מינוי שגריר ישראלי חדש בווינה. זו פורשה כהסכמה לעמדה הישראלית והדבר כבר המריץ את שר־החוץ ומנהיג מפלגת העם, ד"ר אלויס מוק, לאיים בהחזרת השגריר האוסטרי, אם בתוך חצי שנה לא תמנה ישראל שגריר חדש, שווה מעמד.

וראניצקי, הנהנה מפופולאריות ניכרת והמייחס עדיפות להבראת הכלכלה ובייחוד המפעלים המולאמים החולים, מבקש להימנע מעימות בשאלת ואלדהיים עם השותף הקואליציוני. אף־על־פי שהרוב במפלגת העם מעריך כרגע את המשך „הקואליציה הגדולה" עם הסוציאליסטים, ככל שאינה נוחה, יש בה כוחות ימניים מובהקים שטרם התייאשו מהתקווה להיפטר מה„אדומים" ולכונן במוקדם או במאוחר ממשלה אזרחית ימנית, בשיתוף מפלגת החירות הלאומנית בראשותו של יורג היידר, שהיא ליבראלית רק להלכה. כוחות אלה אף פורסים על הנימה, שאישים רמי־דרג במימסד הסוציאליסטי היו מעורבים באספקת מידע על עברו של ואלדהיים לגורמים בלתי־ידידותיים בחו"ל, לרבות הקונגרס היהודי העולמי. וראניצקי, מצידו, חושש מפתיחה מחדש של המערכה נגד ואלדהיים בוועידת המפלגה הסוציאליסטית בסוף אוקטובר. השמאל במפלגה, שאינו מרוצה ממדיניות ההבראה הכלכלית של המפעלים המולאמים ומהמגמות של פריוואטיזציה, לא היה מצטער אילו הוחש קיצה של הקואליציה הנוכחית.

מפלגת העם מנסה בינתיים לאזן את המשך תמיכתה בוואלדהיים – בן למשפחה קאתולית, חסידת המשטר האוסטרו־פאשיסטי־קורפורטיבי של דולפוס ושושניג עד 1938 וסמל „למאות־אלפי האוסטרים שלחמו בשורות הוורמאכט הגרמני במלחמת־העולם השניה – במאמץ להתקרב מחדש לאליטות ישראליות, בעיקר מקרב הדור הצעיר, ובאיזכור המדיניות החיובית שנקטה כלפי ישראל בשיא הזדהותו של קרייסקי עם הפלשתינאים ועם אש"ף. במסגרת זו הוזמנו עשרות ישראלים, בהם מולטיפליקאטורים של דעת־הקהל, לביקור באוסטריה. שר־החוץ מוק תולה, כנראה, תקוות רבות בזיכויו למעשה של ואלדהיים על־ידי ועדת ההיסטוריונים הבין־לאומית, שהחלה בעבודתה החודש. אך גם אם יתברר כי אי־אפשר לאמת את ההאשמות שוואלדהיים אחראי במישרין לפשעי מלחמה, לא יהיה בכך כדי לטהר אותו בעיני יהודים ואומות אחרות מהעלמת עובדות בעת שהותו בבלקאנים ומהפרחת טענות־הסרק שלא ידע כלל על גירוש היהודים. לפי כל הסימנים, לא יחזור שגריר ישראלי לווינה לפני תום תקופת כהונתו של ואלדהיים ב־1992, ובלית־ברירה – אם אוסטריה תתבע הדדיות – נצטרך להסתכן בקיום יחסים דיפלומאטיים תקינים עמה, בדרג של מיופה־כוח ממונים על שתי השגרירויות.

בהקשר זה ראוי להזכיר גם את ההשפעה השלילית של הוותיקן על ההתפתחויות האחרונות באוסטריה. המדובר לא רק בקבלת־הפנים שערך האפיפיור יוחנן פאולוס השני לנשיא ואלדהיים בוותיקן, שהסעירה את הרוחות בקרב יהדות ארה"ב, אלא במינוייהם של כמרים שמרניים וארכי־שמרניים לעמדות־מפתח בכנסיה הקאתולית האוסטרית. כנסיה זו, בהנהגתו של הקרדינל פרנץ קניג, דווקא מילאה במשך שנים תפקיד חיובי בחברה האוסטרית ובמכלול המערך הכנסייתי, אך אחד הבישופים הראשיים, שנתמנה באחרונה, קומם את הקהילה היהודית באוסטריה כשסירב להסתייג מהוקעת טקס זכרון מקומי הקשור בעלילת הדם, אף־כי הוא עצמו אינו מאמין שהיהודים רצחו נוצרים לצרכי פולחן. גישה כזאת אינה מבטיחה טובות לקראת שנת 1988, שנת היובל לסיפוח אוסטריה ל„רייך הגרמני הגדול" בעקבות כניסת הצבא הגרמני לתחומה.

לו הניעו פרשת ואלדהיים וכל הכרוך בה את החברה האוסטרית לחשבון־נפש עמוק לגבי האנטישמיות המסורתית שרדה, ברבדים שונים, ולגבי הדחקת העבר, שנסתייעה בזכות הפיקציה של אוסטריה כ„קרבן ראשון של ההתפשטות הנאצית", ייתכן שהפסדו של המשבר היה יוצא בשכרו. אך אין כל בטחון שציפיות אלו ימומשו.

חבר הוועד, המנכ"ל והשופט

מאת אריה ארד

חבר ועד ב„אל־על", שהועמד לדין בחשד של הונאה בהחתמת כרטיסי נוכחות, זוכה מקץ שלוש שנים. עתה תמהים מדוע הורדה החברה לנקוט אמצעים כה חמורים

„אל־על" ידועה זה כבר ביחסי העבודה הלא תקינים שבה, בשל הפגנות שרירים מכל צד. עתה הודח למערכת זו גם רשעות וזדון, בחסותם של המפרק הזמני עו"ד עמרם בלום, מראשי משרד־המשפטים, והמנכ"ל רפאל הרלב.

לפני שלוש שנים צצו „תמיהות וחשדות" לגבי כרטיסי הנוכחות של שלושה טכנאי אוויוניקה. במקרה או שלא במקרה היה אחד מהשלושה, בנימין ענבר, חבר ועד העובדים. השניים האחרים, יצחק אורי ומשה עקרי, היו עמיתיו לצוות שנים רבות. פקידי מחלקת כוח־אדם, בראשותו של גרשון ברטלר, חשדו שאחד מהשלושה היה מחתים את כרטיסי הנוכחות של חבריו, בשעה שאלה נעדרו מהעבודה. חשדם התעורר משום ששעות הכניסה והיציאה של השלושה היו דומות, לעיתים קרובות ביותר, ומשום שפעם נרשם כאילו עבד־אחד מהשלושה 32 שעות ברציפות. במקרים אחרים, כך טענו, השיגו תשלום בעד עבודה בלילה, אף שלאמיתו של דבר עבדו ביום. הפקידים חישבו ומצאו, שאם נכונות ההאשמות, הוציא ענבר מהחברה שלא כדין 159 דולר, אורי הוציא 38 דולר ועקרי – 115 דולר.

במקום לברר את „התמיהות והחשדות", כמקובל, הודרכה החברה להגיש תלונה למשטרה ובנצלה סעיף בהסכם העבודה השעתה אותם ב־1 באוקטובר 1984. בימים אלה ניתן פסק הדין, שזיכה את השלושה מכל וכל. שופט השלום אברהם בייזר מרמלה אימץ את הסברי הנאשמים „לתמיהות ולחשדות" בעניין כרטיסי הנוכחות שלהם כאמינים ודחה את עדויותיהם של נציגי החברה. השופט ציין, כי היה מזכה את השלושה גם ללא הסבריהם, שכן החשדות שהועלו נגדם לא הוכחו כלל.

במהלך המשפט הסבירו השלושה, כי נהגו להגיע לעבודתם באותה מכונית וכי בגלל הסדרים הקיימים בחברה היה עליהם להחתים את כרטיסיהם בזה אחר זה, גם בבואם וגם בצאתם. הסניגור עו"ד דרור חוטר־ישי אף הביא מומחה, שהעיד כי שעון ההחתמה מסוגל להחתים לא פחות מחמישה כרטיסים בדקה אחת. יתר על כן, עו"ד חוטר־ישי הביא לבית־המשפט עשרות כרטיסי נוכחות, שבהם נמצאו ליקויי רישום. „על מצבם המבזי הגרוע של שעוני הנוכחות בחברת 'אל־על'", כתב השופט בייזר בפסק דינו, „שמעתי ממספר עדים והעד הכט הגדיר את המצב כ'שואה'".

פרשיה תמוהה ביותר במשפט קשורה במעמדו של הנאשם עקרי. על־פי תיקו נמצא, שהוא נהנה מתשלום גלובאלי בעד שעות נוספות וממילא לא היתה לרישומי השעות חשיבות מבחינתו. החברה הגישה איפוא לבית־המשפט מסמך פנימי, מחודש יוני 1984, ובו נרשם בכתב־יד שמו של עקרי, כמי שבוטל לו ההסדר הגלובאלי. במהלך המשפט הוברר, שלא היתה כל סיבה לבטל לעקרי את ההסדר הגלובאלי, ומה שחמור מזה – את שמו של הנאשם הוסיפו למסמך, בכתב־יד, רק אחרי שכבר החלה החקירה חודשים לאחר התאריך שנושא על־גבו המסמך המקורי. השופט בייזר דחה מכל וכל את המסמך הזה ואת הסברי פקיד „אל־על" אברהם עזר, וקיבל את גירסת הנאשם כאמינה.

בעקבות פסק הדין אפשר רק לתמוה על שהנהלת „אל־על" לא ניסתה כלל לאמת את החשדות כלפי אנשיה, לפני שנקטה צעד כה חמור כהגשת תלונה למשטרה והשעיית העובדים. גם הפרקליטות, שהגישה את משפט־הסרק, אינה פטורה מהצורך להסביר את התנהגותה. „לא קיבלתי הסבר מניח את הדעת", כתב השופט בייזר בפסק דינו, „מדוע לא נעשה נסיון לתפוס את הנאשמים בשעת מעשה – מה שמכונה 'על חם'. אינני אומר זאת בתור 'חכמה לאחר מעשה' אלא בהתחשב בכך, שעדי התביעה העידו שאכן היתה כוונה לעשות זאת". עוד מעיד השופט: „במסגרת החקירה (לרבות החקירה הפנימית של 'אל־על') היתה אפשרות לבדוק בזמנו את ספרי המטוסים שעליהם עבדו הנאשמים. באותם ספרים אמנם לא נרשמים שמות העובדים או מספרם, אולם אפשר היה להיעזר בכך, שתיאור שם העבודה שנעשתה, חזקה על אנשי החברה, שהם יודעים כמה אנשים דרושים לביצוע עבודה מסוימת. העד הכט, למשל, סיפר שלאחר החקירה המשטרתית התעוררו בו ספיקות והוא בדק בספרי המטוס ומצא שהכל היה סדר. הבינותי, שבזמן ניהול המשפט כבר לא ניתן היה לאתר את ספרי המטוס. מכל מקום לא הנאשמים היו חייבים לאתר ולדאוג להצגת ספרי המטוסים, אלא דווקא התביעה, שמתפקידה להציג בפני בית־המשפט את כל מסכת העובדות".

השופט בייזר מותח ביקורת קשה על הפרקליטות גם בעניין יחסם לממונה הישיר על שלושת הנאשמים, שאישר בחתימת ידו את כרטיסי הנוכחות שלהם. „הטיעון של בא־כוח התביעה", נאמר בפסק הדין, „כאילו גם (הממונה הישיר) היה שותף למזימה של הנאשמים, אין לו מקום במשפט. אם לדעת התביעה הוא היה שותף לנאשמים, היה מקום להעמידו לדין, אולם אין מקום לזרוק עליו בוץ במשפט, בו איננו צד ואיננו יכול להתגונן בו".

השופט הדגיש בכמה מקומות, שגם אילמלא נתנו הנאשמים הסברים לליקויים בכרטיסי הנוכחות שלהם, לא היתה עילה להרשעתם. במקום אחד כתב השופט, למשל: „כדי למנוע ספק: גם אם נשארים אותם ליקויים ללא הסבר הם מטילים חשד על הנאשמים, הרי שלא די בהם להביא להרשעה, ובמיוחד לאחר שקיבלתי את גירסת הנאשמים..."

לאור הדברים האלה נשאלת השאלה, מה ראתה החברה לא רק להגיש תלונה למשטרה, אלא אף להשעות את השלושה ולגרום בכך סבל בל יתואר להם, ובמיוחד למשפחותיהם? גם הפרקליטות חייבת תשובה – מדוע הוגש כתב־אישום לבית־המשפט ללא הבנה יסודית, שתבטיח הרשעה, ומדוע נגרם עינוי דין ממושך שכזה. ושאלה גם להנהלת בתי־המשפט: האם אין מקום שתתן דעתה על מה שהתרחש באולמו של השופט בייזר ברמלה? השופט עצמו טרח להתנצל בסיום פסק דינו „על השיהוי במתן הכרעת הדין". עם כל הכבוד, לא די בכך. משפט מהסוג הזה צריך להימשך שבועות, אולי חודשים, אבל הוא נמשך שלוש שנים, וכל השנים הללו הושעו הנאשמים מעבודתם; מדוע לא דאג לכך מי שמופקד על כך?

אפשר היה לצפות שמיד עם מתן פסק הדין תיערך בחברה חקירה פנימית, כדי לברר כיצד נפגעו שלושה עובדים חפים מפשע והוכשלה החברה בבית־המשפט בנסיבות הנראות כה מבישות: החקירה לא התקיימה. כיוון שכך, באחריות לפרשה התמוהה הזו חייבים לשאת המפרק, עו"ד בלום, והמנכ"ל הרלב.

هكذا من الاصل

هكذا من الأصل

מכתבים למערכת דבר

אהבת ארץ־ישראל תש"ח – תשמ"ח

לא מדובר בחבורות פוליטית־מפלגתית, אלא בציפור־הנפש, בבינה ובשורשיה היסודיים. חיים גורי ומשה שמיר ראויים להיות נציגי דור תש"ח – תשמ"ח עקב נאמנותם ואהבתם הבסיסית את ארץ־ישראל על כל רבדיה הפיזיים והרוחניים, כשחר קיומו של העם היהודי בתולדותיו ועד ימינו אלה.

רבים נוסעים ויורדים. רבים שואים ומקללים בבית פנימה. רבים תוהים ובוהים על העבר, ההווה והעתיד, ורק מעטים יודעים לתת ביטוי כשיר ובסיפור ליסודות הקיום וההמשך הלאומיים במיטבם, גם אם השתנו במשך הדורות. דור דור וסגנונו. דור דור וכעסו. ולדור תש"ח – תשמ"ח הסגנון והכעס משלו שאי־אפשר למחוק אותו. חיים גורי ומשה שמיר כנציגי הדור הזה נתנו ונותנים לו את הביטוי ההולם ביותר. ישנם לא פחות משוררים מחיים, וסופרים לא פחות ממשה, אולם באהבה וקנאות לא"י – אין להם מתחרים. ובעולם של קידוד משרטות מן הראוי לעודד את אהבת א"י והקנאות לה, גם אם כיהם יראו בכך פרובוקציה ועזות־מצח לגבי משוררים וסופרים חשובים לא פחות, כל אחד בתחומו שלו.

עמי ליבנה
עין־חרוד, מאוחד

הרופא הערבי מ"הדסה"

הנהלת "הדסה" הודיעה, כי הסיבה לפיטורין היתה מעשה התקיפה נגד השוטר ואי־מתן עזרה ראשונה לשוטר שנפצע. אני מבקש להצביע על סירובו של הרופא למסור תיקו לבדיקה כמעשה חמור פי כמה: להיפך, לדעתי, סכסוך בין עובדים שיכול להסתיים לפעמים בפציעה, הוא כשלעצמו אינו יכול להוות עילה לפיטורין בעוד שפגיעה בביטחון היא סיבה מספקת לפיטורין.

הבה ונבחן את התנהגותו של הרופא כאשר נדרש לפתוח את תיקו לבדיקה הבטחונית: הוא סירב. אמר שהוא רופא ושהוא עובד ב"הדסה". העובדה, שהוא רופא אינה מחסנת אותו מבדיקה בטחונית (גם ד"ר חבש הוא רופא). גם העובדה, שהוא עובד ב"הדסה" אינה מחסנת אותו מבדיקה בטחונית. רק לפני ימים מספר התברר, שנהג ערבי, עובד אגד, הוא זה שהטמין מטעני חבלה באוטובוסים החונים במאגר החניה. רק העובדה, שחומר הנפץ התפוצץ בידיו גרמה לגילוי כי הוא בכוח היה פטור מבדיקה בטחונית על־ידי השוטר שהכיר אותו כ"עובד אגד".

על אף שאני מופיע כמעט יום יום בבתי־המשפט, מעולם לא סירבתי לבדיקה בטחונית. להיפך, בהיכנסי להיכל המשפט אני מניח את תיקי על שולחן הבודק ופותח אותו. מעולם לא אמרתי לבודק "זה בסדר, אני עורך־דין", או "זה בסדר, אני קצין צה"ל במילואים".

עבודתם של הבודקים הבטחוניים, אם בכלל יש לה ערך, היא כשהם בודקים את כולם. אסור להשאיר לבודק שיקול־דעת. אפילו אדם המופיע במדי קצין צה"ל חייב בדיקה. מי יודע, אם אין הוא מתחזה?

אין כל עלבון בבדיקה בטחונית. היא נעשית לטובת הכלל וכל מי שכפיו נקיות וכליו נקיים – חייב לעזור לבודק ולא להתחמק מבדיקה. העובדה, שמדובר ברופא ערבי בצירוף העובדה, שרק ערבים מטמינים מטעני חבלה – עושה את מעשהו השחצני של הרופא חמור עוד יותר והוא כשלעצמו מצדיק פיטורים מיידיים.

עו"ד עמירם חרלף
חיפה

לאן חותר רן כהן?

ח"כ רן כהן חוזר מאות פעמים על הסיפורים ששרון נתן פקודה פה ונתן פקודה שם במלחמת לבנון. רן כהן יודע יפה ששר הביטחון אינו יכול לתת פקודות לא לרמטכ"ל ולא ל... מ"כ.

משה דיין ז"ל נתן "עצות" במלחמת יום כיפור. למשל, לעזוב את שדות הנפט ולהתבצר בקו המיתלה. אבל דדו לא קיבל את ה"עצות" האלו. לכן, אם קצין מילא פקודה של שרון הוא עבר על פקודות מטכ"ל.

אל"מ (מיל.) רן כהן השתתף ב"משחק מלחמה" על מיבצע "אורנים" גדול. התוצאות היו: 600 הרוגים ו־3 שנים מלחמה. רן כהן לא הזהיר את בגין לא הדליף לאריק ולא ליצחק ברמן, ואפילו לא לאמנון אברמוביץ. הוא גילה את ה"סוד" שנה אחרי המלחמה לגבי גזית בתכנית "יש עניין".

לכן, כשתקום ועדת חקירה למלחמת לבנון – יישב רן כהן, יחד עם עוד רבים וטובים – על ספסל הנאשמים...

עודד כהן
עין חרוד, איחוד

התנכלות משטרתית לפעילי "המתקדמת"

האירועים הללו מדברים בעד עצמם: לאחר שנחקרתי פעמיים במשטרת מרחב דן סבר"ג, זומנתי לפני שבועות מספר למטה מרחב הירקון שמ"א בחשד, כי עברתי על הפקודה למניעת טרור בכך שלטענת המשטרה ענדתי את סמל המועצה לשלום ישראל־פלשתין ופירסמתי בעיתון מכתב המצדיק את ענידת הסמל. אני פעיל, לצורך העניין, ב"רשימה המתקדמת לשלום".

לא מכבר זומן לחקירה משטרתית פעיל נוסף של המפלגה, עודד פילבסקי, בחשד, כי ביצע עבירה על הפקודה הנ"ל בכך שלדברי המשטרה מסר ראיון עיתונאי בעניין השקפותיו. שתי החקירות המשטרתיות הנ"ל נפתחו בעקבות תלונות שהוגשו על־ידי עו"ד אליקים העצני. במקביל, נכלא פעיל של תנועת "אל אנצר", חסן ג'ברין, בחשד, כי נפגש עם איש אש"ף. האיש נכלא מבלי שניתנה לו האפשרות להיפגש עם עורך־דין.

פעילים מהרשימה המתקדמת אשר הפגינו בשל כך נעצרו לחקירה.

על כן עצה לי לשר המשטרה ולשירותי הביטחון: אולי יואילו לפרסם ברבים את שמותיהם של אנשי מחנה השלום המועדים לחקירות על מנת שהללו יוכלו לשכור לעצמם מראש עורכי־דין טובים?

אהוד שפיגל
רמת גן

סערה מלאכותית מיותרת

לאחרונה, פרצה סערה מלאכותית מיותרת, שגבולה בהסתה, סביב הסרת הכשרות משלושה בתי־מלון בעירנו, ונוצלה לצערי לניגוח הרבנות.

האמת היא, שהנ"ל נתפסו בעבירה חמורה, ואף־על־פי־כן התאמצנו להשכיח הכשרות ושמירת שבת במטבח ללא סילוק ההשגחה. אך סירובם גרם לנו לצערנו להסיר ההשגחה (שבינתיים הוחזרה להם אחרי הבטחת הכשרות).

טיפולנו הכללי בבעיות הכשרות בעיר גדולה כתל־אביב, מתמקדת במטרה אחת ויחידה: הבטחת מזון כשר לכל המצפה לכך, ומסתמך על השגחת הרבנות. אנו רואים בזה עניין מוסרי־מצפוני ממדרגה ראשונה, נוסף על היותו דתי־הלכתי.

הנני מתנייג בכל מה שפורסם בעיתונות הדתית והחילונית בפרשה זאת, לרבות ראיונות שניתנו על־ידי הרב ישראל יפה ואחרים. אין אנוכי עומד מאחורי ראיונות אלה, ואינני אחראי אף לא למלה אחת.

חיים דוד הלוי
הרב הראשי ראב"ד לתל־אביב – יפו

הדת נתחלפה בפוליטיקה

פליאה בליבי על הגב' ספרה אייזנשטיין ("דבר" כ' אלול) המנגחת, הגם בעדינות, הורים שפנו בתלונה על הכלול "בעזרת השם" במכתבי צה"ל, וכי רואים הם בכך "השתייכות פוליטית־דתית של צה"ל". לדבריה, "הורים אלה החליפו את הקב"ה באל אחר הקרוי פוליטיקה".

האומנם הם? כלום כהו עינינו מראות את שהתרחש במימסד הדתי בעשרים־שלושים השנים האחרונות? הרי את החלפת הדת בפוליטיקה עשו העסקנים הדתיים עצמם – הרבנויות השונות, המועצות הדתיות, המפלגות הדתיות: תקצר היריעה מלפרט את הדרכים, האמצעים והשיטה בהם נקטו על מנת להפוך אמונה שבלב לפוליטיקה: יקטן המקום מלתאר כיצד התחלפה לה דת יהדות טהורה בבצע כסף, בשוחד־כסף, בסחר פוליטי פוליטי גלוי או נסתר.

כלום אל ההורים המתלוננים נבוא בטענות? את עצמנו בלבד נאשים בפוליטיזציה שנתבוללה בה הדת – לא רק בצה"ל אלא, וביחוד, במדינה כולה – ואל נא נחטא באסמכתא־שווא.

משה שפירא
רמת גן

הבו מועדון לקשישי שכ' בבלי

עד לריב האישי בין מנהלת נעמ"ת ת"א עדה רבון ובין מועצת פועלי ת"א היה קיים מועדון קשישים בבלי בבית נעמ"ת אשר בשכונה שהתנהל בפעילות אינטנסיבית ומוצלחת. היתה במה קבועה בכל יום שני עם מרצים מעולים. היה חוג לתנ"ך בכל יום רביעי בהדרכת לילי גולדנברג. היה חוג לעברית. היו נשפים בימי העצמאות, פורים וחנוכה. לקשישי בבלי היה לאן לבוא.

פתאום הודיעה לי מנהלת הבית בשכונה, רבקה עזרי, שלפי הוראת מנהלת נעמ"ת ת"א עדה רבון אין לנו עוד דריסת רגל בבית נעמ"ת, כ"כ עליה לסגור את הטלפון לפני – ומיד.

נשאלת, איפוא, השאלה מה הקשישים אשמים אם יש ריב בין עדה רבון ובין מועצת פועלי ת"א? עלי לציין, שמועצת פועלי ת"א עזרה לנו הרבה בקיום המועדון. היא מימנה עבור המרצים. עזרה לנו בנסיעות, בטיולים ובכל מה שנחוץ.

הקשישים שואלים אותי כל יום מתי כבר ייפתח המועדון. מה לענות להם? שהאמא רבה עם אבא לכן לא יהיה לאן לבוא!

משה הובר
יו"ר מועדון הגימלאים בבלי

מורשת יהדות ספרד

ממשלת ספרד, בשיתוף עם משרד החינוך הישראלי, מתכוננת לציין את מורשת יהדות ספרד כ־500 שנה אחרי גירוש ספרד וקץ הישוב היהודי בה. מן הראוי היה להחזיר לעם ישראל את הרכוש שנגזל אז, כולל בתי הכנסת הקיימים. תיקון העוול של גירוש ספרד שייך במידה מרובה גם לכנסיה הקתולית שפעלה בשיתוף פעולה הדוק עם בית המלוכה הספרדי. חייבים לזכור ולהזכיר שכמה מהפעולות נגד יהדות ספרד שימשו, בצורה זו או אחרת, דגם לפעולות המשטר הנאצי בגרמניה.

פרץ טורא
רחובות

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

סוף שבוע בין־גושי

אמנון דנקנר

עוזר שר החוץ נמרוד נוביק (בתמונה) ושגריר בריה"מ בוושינגטון, יורי דוברינין, יבלו יחדיו את סוף השבוע הקרוב. השניים יתארחו באחוזת נופש בווירג'יניה, לא הרחק מוושינגטון, בו ייערך סמינר בין־לאומי לבכירים שידונו על היחסים בין ישראל לבריה"מ. ואילו דוברינין ירצה על גישת בריה"מ לסיכסוך במזרח־התיכון.

להופעת להקת "אומסק", שנערכה בהיכל התרבות בת"א, הגיעו השר לשעבר יצחק מודעי ורעייתו מיכל, חברי הכנסת אורה נמיר, שולמית אלוני, מאיר וילנר והזמרת נחמה ליפשיץ (בתמונה משמאל). פגישה נרגשת היתה למנהל האמנותי של הלהקה, ג'אורגי פאנטיוקוב (מימין) ונחמה ליפשיץ, לאחר שלא התראו זה עם זה 22 שנה. כשהוצגה הזמרת לפני נציג בכיר של הממשל הסובייטי לא התאפקה ואמרה לו בהתרגשות "שמרנא טובאריטש, תאהבו אותנו. ותנו ליהודים לצאת. האהבה תמס את כל הפרובלמות". הסובייטי חייך ולא השיב. גם מיכל מודעי התרגשה, היא נזכרה בסבא. רק וילנר לא נהיה נוסטלגי. הזכרונות שלו עדיין טריים.

שכר מצווה

רעיית ראש הממשלה, שולמית שמיר (מימין), פתחה אתמול את מבצע "פרח ואגרת לקשיש", לקראת ראש השנה תשמ"ח, בטקס קצר במועדון קשישים בשכונת בקעה, ירושלים. לאחר־מכן יצאו שמיר וסגן שר העבודה ח"כ רפאל פנחסי לבתי זקנים בבירה והגישו להם שי לחג. שמיר זכתה בברכה מידי יעקב כהן (משמאל), קשיש מרותק למיטתו. בארגון המבצע שותפים משרד העבודה והרווחה והמועצה למען הזקן. השי יחולק השבוע לאלפי קשישים ברחבי הארץ באמצעות המועצות המקומיות ובתגבורי משרד העבודה והרווחה.

צילום: יצחק הררי

פריז חיפה

לרגל ציון יובל לסדנת "מורלו" בפריז, אחת מסדנאות ההדפסים הידועות באירופה, נפתחה בימים אלה במוזיאון לאמנות חדשה בחיפה תערוכת הדפסי אבן של אמנים אירופיים מפורסמים מהמאה ה־20, אשר בוצעו בסדנה זו. עם ההדפסים נמנות יצירותיהם של פיקסו, שאגאל, מאטיס, בראק, מירו, ג'אקומטי ואחרים. התערוכה נפתחה במעמד שגריר צרפת בישראל אלן פיירה.

אריאלה ראובני

עיצוב סטייל

לא כל כלב זוכה ששמו יתנוסס לתפארה על חלון ראווה. אולף, הכלב של יעל ארקין (בתמונה), בוגרת בצלאל, תרם את שמו למרכז העיצוב שנפתחה בדיזנגוף 252. ארקין מציגה במקום, שעיצובו יוצא הדופן, עבודות של מעצבים צעירים בתחומי האופנה, צורפות, קרמיקה וריהוט. בפתיחה החגיגית היו יגאל תומרקין, שושיק שני והרבה בוגרי בצלאל, גרפיקאים ואמנים צעירים. אולף המסתורי הופיע רק על ההזמנות.

אזכרה

מייק מגל היה שנים רבות בעל טור "אנשים" בעתון "ג'רוזלם פוסט", וזה היה רק אחד מייחוסיו המקצועיים, ולא החשוב שבהם. לפני כחודש נפטר מהתקף לב ואתמול נערכה לו אזכרה בבית סוקולוב. בין מספידיו היו שלושה ח"כים: הרב מנחם הכהן – שלימד שתי משניות – אורה נמיר ורענן גרות, ללמדך שהיתה לו הערכה בין־סיעתית.

כבוד בדין

פרופ' נתן פיינברג (92), פרופסור למשפט בין־לאומי באוניברסיטה העברית בירושלים, נבחר לחבר כבוד של המכון למשפט בין־לאומי שהתכנס בשבוע שעבר בקהיר. פרופ' פיינברג, שהצטרף כבר ב־1945 לסגל האוניברסיטה העברית, היה בין מקימי הפקולטה למשפטים והדיקן הראשון שלה, והוא עדיין חבר בבית־הדין הקבוע לבוררות, ומחזיק בתואר "יקיר ירושלים". המכון למשפט בין־לאומי, שמשרדיו בז'נבה, הוא המוסד המדעי העליון בענף זה של המשפט. 132 חברי המכון נבחרים אישית ועד כה זכו רק 43 מדינות בעולם שנציגיהן יצורפו למכון.

יורם לוי

ורדים וקוצים

מפקד משטרת ירושלים, תנ"ץ יוסף יהודאי, הפתיע אתמול את נשי כל קציני המשטרה ומשמר הגבול שהשתתפו בשבתות האחרונות בפיזור הפגנות החרדים בעיר. יהודאי, יחד עם קצין אג"ם של משטרת ירושלים סנ"ץ איתן כץ, הגיעו למעון השוטר בבירה שלחו לכל רעיה זר ורדים. לכל זר צורפה ברכת שנה טובה שבה נכתב גם "סליחה על השבתות שנגזלו מכן".

טיסה נעימה

20 אלף שעות טיס צבר הקברניט ג'ק ג'וסף, שמילא את מקומו של מנכ"ל "בריטיש איירווייז" סר קולין מרשאל בחנוכת משרדיה החדשים של החברה בבית מגדלור בתל־אביב. סר קולין, שזה היה אמור להיות ביקורו הראשון בארץ, חלה ממש ערב צאתו בשפעת ונאלץ להישאר בבית. הקברניט ג'וסף, שבא כאמור במקומו, החל את הקריירה התעופתית שלו ב־1940, כאשר התגייס לחיל־האוויר המלכותי כנער והוטל מיד כטייס למערבולת "הקרב על בריטניה". אחרי המלחמה שימש טייס אזרחי וזה 15 שנה ממלא תפקידי ניהול שונים.

אריה ארד

דמעות בעינייך

רק לפני כשבוע התבשרנו על מיס תבל חדשה, וכבר אנו זוכים ליפה אחרת – מיס אמריקה. קיי ראפקי (בתמונה), מיס מישיגן, נבחרה בשעות המאוחרות של ליל שבת באטלנטיק־סיטי לתואר הרם. המלכה לא הסתירה את התרגשותה.

המדור נערך בידי מיכל פלג

תערוכת "עצמאות 40"

בולים

מאת אריה לינדנבאום

תערוכת הבולים הלאומית "עצמאות 40" תיערך במקביל לחגיגות יום העצמאות ה־40 של מדינת ישראל ב־19 – 26 בחודש אפריל 1988 בבנייני האומה בירושלים. התערוכה מאורגנת על־ידי העמותה הירושלמית לבולאות, בחסות התאחדות בולאי ישראל ובשיתוף פעולה עם השירות הבולאי הישראלי, רשות הדואר ומשרד התקשורת. תהיה השתתפות בין־לאומית בנושאים כמו תולדות הדואר של הלבנט וארץ הקודש.

"עצמאות 40" תיערך על שטח כולל של כ־1,500 מ"ר. מרכזיותו של קומפלקס בנייני האומה, מקומו הנוח, המרחק הקצר יחסית לכל אתרי התיירות בבירה והמועד הנוח, יעשו אירוע בולאי זה לאחד המרכזיים בשנת ה־40 להקמת המדינה.

התערוכה תתרכז בקומה הראשונה של בניני האומה, האוספים יוצגו ביותר מ־1,200 מסגרות. היא תכלול אוספים רבים בנושא ארץ הקודש, בולאות ותולדות הדואר, לבאנט ומדור מיוחד לנוער. לכל זה יתוספו תצוגות של מנהלות הדואר מארצות שונות וכ־20 דוכני סוחרים מחו"ל ומישראל אשר יעשו את התערוכה לירידה בולאי מגוון וגדול.

יתקיימו פגישות של אירגונים בולאיים שונים, סימפוזיונים וסיורים מודרכים לנוער ולקהל הרחב. ייעשה כל מאמץ להציג את האוספים במיטבם תוך שמירה והגנה על רכוש המציגים ושלמות האוספים על־ידי סידורי ביטחון נאותים, כולל ביטוח מלא.

מזג האוויר הנוח בתקופה זו יאפשר לכל חובבי הבולאות לבקר באתרים הארכיאולוגיים הרבים של ירושלים. המבקרים מחו"ל יוכלו ללמוד מקרוב על העיר והארץ שבה הלכה ונרקמה היסטוריה ארוכה של עם ישראל מחד גיסא והיסטוריה בולאית העשירה מאידך גיסא.

נוסף לאירועים הבולאיים, יאורגנו למבקרים מחו"ל גם טיולים וסיורים למקומות הקדושים לשלוש הדתות, לאתרים ארכיאולוגיים והיסטוריים, לאיזורי התיישבות שונים, לנאות מדבר, ואיזורי הפיתוח המודרניים.

פרטים והרשמה בעמותות המקומיות.

"יום האלוהים"

באיראן הופיעו בולים בסיסמא של "יום האלוהים" לזכרם של קרבנות החיזבאללה. בבולים מסגד עומר עם מגן דוד עם דם.

שאגאל בצרפת

לשורת הבולים הרבים שהופיעו השנה למלאות 100 שנה להולדת מארק שאגאל, צירפה צרפת חותמת דואר מיוחדת.

בניצה פועל סניף דואר מיוחד ומוטבעת שם חותמת דואר ציורית בסגנונו של שאגאל הקרטה.

אגב בניצה הוקם מוזיאון לאומי לנושאים תנ"כיים על שם שאגאל ובאוניברסיטה יש פסיפס מיוחד מפרי עבודתו של האמן היהודי הדגול.

מעוניין בחליפין

Dr. Jerzy Kozakiewicz
ul. Stoleczna 2 m. 66
01 – 501 WARSZAWA
POLAND

קרא ב"דבר" של ראש השנה:
ישנם כל כך הרבה דברים שנראים חשובים
אהרן אפלפלד, אשנב ישראלי
אריה שור

לנורקייט בע"מ
דרושים:
עובדי מטבח וחדר־אוכל
רצוי נשואים
יש אפשרות לפנסיונרים
לתושבי ראשל"צ, רחובות, נס־ציונה.
נא לפנות לאהרון – בין 08־486246
השעות 14.00־16.00.

הלוח הכללי

משרד הביטחון
אגף השיקום
הודעה לציבור
נכי צה"ל
והמשפחות השכולות
נכבדי,
על פי הוראת שר הביטחון
יוקדם מועד תשלום תגמול
חודש ספטמבר לציבור הזכאים.
התגמול יועבר לחשבונכם בבנק ביום 23.9.87.
בברכת חג שמח
לכם ולמשפחותיכם
ראש אגף השיקום
וצוות העובדים

לחברת שיווק ארצית
דרוש
מבקר פנימי
נא לפנות בכתב יד
ת.ד. 3082 פ"ת 49130
רק מועמדים מתאימים יענו.

דרושים מיידית
סוכנים
למכירה ישירה לצרכן להפצת מוצר נדרש לפיקניקים
לתקופת החגים באתרי הנופש בארץ
בעלי רכב ואפשרות להפקיד 400 ש"ח
תמורת סחורה
לפנות לטלפון 04־670303 (לדוד)
למצטיינים תינתן אפשרות הפצה גם אחרי החגים.

תעשית אבן וסיד בע"מ
מודיעה על
אספה כללית שלא מן המניין
של בעלי מניותיה, שנועדת ליום שני 19.10.87 בשעה 10.00 לפני הצהריים במשרד הרשום של החברה בבנין סולל בונה חיפה.
על סדר היום:
1. הגדלת ההון הרשום של החברה ב־1,000,000 ש"ח נוספים מחולקים למליון מניות רגילות א' בנות 1 ש"ח כ"א.
2. היוון קרנות הניתנות להיוון לשם חלוקתן כמניות הטבה משולמות במלואן, לסולל בונה בע"מ.
3. שינוי התקנות בהתאם.
אבשלום קונינסקי – רו"ח
בשם מועצת המנהלים

בבית המשפט המחוזי בנצרת
הזמנה בדבר ירושות

להווי ידוע כי הוגשו לבית משפט זה בקשות ליתן צו ירושה ו/או מינוי מנהל עזבון, כל הנוגע שיש לו טובת הנאה באחת הבקשות הבאות הרוצה להתנגד, עליו להגיש התנגדות לבית משפט זה תוך 14 יום מיום פרסום מודעה זו, [illegible] לא כן יתן בית המשפט צו כמבוקש בעניין.

תיק מס'	שם המנוח/ה	תאריך פטירה	שם המבקש/ת
385/87	הדגן שבע	30/12/85	אסתר ספריד
475/87	מסוב יעקב הילל	28/10/52	עו"ד נ. שיוביץ
474/87	מסוב ק. ולדה	10/2/69	עו"ד נ. שיוביץ
508/87	ראייב דוד	30/10/35	ראייב אלברט
509/87	לייבה ראייב	5/9/1941	ראייב אלברט
510/87	ראייב אזיק	15/8/1959	ראייב יעקב
511/87	כהן נתן	31/8/1937	גסי כהן
529/87	גולדאוור אהל	24/5/62	גולדהור ג'וזף
530/87	גולדאוור יעקב	19/11/71	אסתר ליבה גולדאוור
531/87	גולדאוור סמואל	25/10/61	גולדאוור ג'וזף

הועדה המקומית לתכנון ולבניה של נהריה
הודעה על פי סעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה
ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבניה הנ"ל, כי הוגשה בקשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה של נהריה למתן הקלה בקו בנין הצפוני בהיתר הריסת המבנה הקיים ובנית קוטג' דו־משפחתי בקו בנין הצפוני של 4.50 מ' במקום 5.0 מ' המותרים של החלקה 35 בגוש 18165 רחוב הגיתה 14 נהריה.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה המקומית, בעיריית נהריה.
כל מי שיש לו התנגדות, יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.
ז. לבב
יו"ר הועדה (משנה) המקומית לתכנון ולבניה נהריה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה שורקים/מגן הצפון
רחוב שבטמבר 5 בבניה מס' 26873־653
ת.ד. 2171
הודעה
נמסרת בזה הודעה לציבור בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 כי הוגשה לועדתנו בקשה להרשות: תוספת מגורים בהקלה של 30% בקו בנין אחורי גוש 3818 חלקה 119 אבן יהודה.
כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יגיש התנגדותו המנומקת בכתב, לועדה המקומית לפי הכתובת הנקובה תוך 14 ימים מפרסום הודעה זו.
צבי [illegible]
יו"ר הועדה

הועדה המקומית אופקים
הועדה המקומית לתכנון ובניה אופקים
הודעה על תוכנית בפורטת בהתאם לסעיף 77 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965.
ניתנת בזה הודעה כי הועדה המקומית לתכנון ובניה אופקים והולישה להכין תוכנית מפורטת לשכונת בנוים מלא בגוש 39553 בשטח של כ־22 דונם.
בכבוד רב,
יחיאל [illegible]
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה אופקים

אלמקס
תל־אביב: הכיכר – דיזנגוף 17 – 288465
[illegible] – ארלוזורוב 40 [illegible] – 415730
ירושלים
חיפה: [illegible] – 28 – 325191
יבנה – [illegible] 7 – 672288
כפר סבא – [illegible] 6 – 9227416
רחובות – [illegible] 65 רמת־גן – 7514483
[illegible] – 20 – 983360
אילת – [illegible] 52 – 889153
אלמקס

לפני 60 שנה

"מורגן צייטונג" הוינאי נפסק

וינא. העתון הציוני של אוסטריה, "מורגן צייטונג", העתון הציוני היומי היחיד היוצא בגרמנית, נפסק לחלוטין. במקומו יתחיל להופיע שבועון ציוני בגרמנית.

סגירת קלוב "אחוד"

אמש ב־7.30 בא קצין המשטרה שיכרית בלוית שוטרים לקלוב "אחוד" ברחוב יהודה החסיד ורשם שמות עשרות פועלים – יהודים וערבים, שבאו לאספה שנקראה על ידי הועד בענין: מי האשם בהרס הועד האנגלודרוסי. ה' שיכרית דרש מהנאספים להתפזר והודיע כי בפקודת נציב מחוז יפו הוא סוגר את קלוב "אחוד".

אסור להתגייר בפולין

ורשה. הממשלה שלחה חוזר לרבנים האוסר עליהם לגייר נוצרים לדת ישראל.

לפני 40 שנה

שבועה: רק ארץ ישראל

האמבורג. הדגל הצבאי הונף במחנה אמסטאו, בו נמצאים המעפילים מאנית הגירוש "אכספייר ריוול". במפקד החגיגי היו נוכחים כל המעפילים שבמחנה וכולם נשבעו אימונים לארץ ישראל ואישרו מחדש את החלטתם העזה להגיע לחופי המולדת. המפקד נסתיים בשירת "עם ישראל חי".

וישינסקי מאשים

ניו יורק. תגובת רוסיה על דרישת מזכיר החוץ האמריקאי, מרשל, לצמצום זכות הוטו והקמת מועצה מבצעת לטיפול בסכסוכים בין־לאומיים, ניתנה אתמול בעצרת או"ם מפי אנדרי וישינסקי, מ"מ מזכיר החוץ הסובייטי, שהאשים את בריטניה ואמריקה בהפרת עיקרי או"ם. הוא הוקיע את תעמולת ההסתה נגד ססס"ר בעיקר בעתונות אמריקה, ואמר, כי תעמולה זו כבר הגיעה למימדים של מלחמת עצבים.

ארבע אמהות של ראש־השנה

מאת הרב שמואל אבידור הכהן

הדבר אולי מפתיע אבל זוהי עובדה: כאשר באו חז"ל לקבוע פרקי קריאה מן התורה ומן הנביאים ולשלבם בתוך סדר התפילות של שני ימי ראש־השנה, הם בחרו קטעי־קריאה כאלה, שבמרכזם ניצבות דמויות של נשים. ביום הראשון של ראש־השנה קוראים מן התורה את פרשת המריבה בין שרה והגר ואת דבר גירושה של הגר אל המדבר, שם פגש אותה מלאך אלוהים וקרא לה: "מה לך הגר? אל תיראי" (ספר "בראשית" פרק כ"א – פסוקים א'־כ"א). מן הנביאים קוראים את סיפורן של חנה ופנינה נשותיו של אלקנה מן הרמתים־צופים מהר אפרים, (ספר שמואל א' פרק א'). ואילו ביום השני של ראש־השנה קוראים פרק מן הנביאים הכולל את הפסוק: "כה אמר ה', קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים, רחל מבכה על בניה, מאנה להנחם על בניה" (ספר "ירמיהו" פרק ל"א פסוק ט"ו). כך, באמצעות פרקי־קריאה אלה, שהם פרקי־חובה במסגרת "עבודת הקודש" של ימי ראש־השנה, מועלים מעלליהן של "גיבורות" תנ"כיות דווקא.

האם זה פרי מקרה בלבד? – לא. כל הקרוב אל נוסחי התפילה הקבועים ואל פרקי הקריאה הכלולים בתוך סדרי התפילה, יכול להבחין בנקל שהמחברים והעורכים, (החל מ"אנשי כנסת הגדולה", דרך חכמי יבנה ועד לרבי סעדיה גאון ולרמב"ם), לא עשו מלאכתם כלאחר־יד, אלא השקיעו מחשבה רבה ושפע של רגש, על מנת לעשות את פרקי התפילה לא רק למעמד של "מילוי חובה" אלא לשעה של חוויה ובעיקר של כוונת־הלב. התפילה וקריאת התורה והנביאים, נועדות לעורר בתוך האדם מחשבות ודמויות, להוציא מתוכו נקודות־אור וכתמי סבל וכאב, חבויים ומדוכאים. לעתים, באות הן להעמיד את האדם על טעויותיו ולהזהיר אותו מפני משובות של קלות־ראש, או של חוסר אחריות.

מן הראוי, לכן, להתבונן במעשים ובמאורעות של אותן נשים שהמסורת עשתה אותן ל"גיבורות היום" של ראש־השנה. מבט ראשון יגלה לנו כי הבעיה של כל הנשים הללו קשורה עם בנים־ילדים. הווה אומר: כאן מוצגת לפנינו האשה כאם.

הנה היא שרה, אשת אברהם, ואין לה ילדים משלה. הקריאה (בפרקים קודמים), מגלה כי הדבר מטריד אותה יותר מאשר את אברהם. היא אפילו צוחקת להבטחת המלאכים: "כעת חיה והנה בן לשרה" ואומרת: "אחרי בלותי היתה לי עדנה? ואדוני זקן". היא רואה עצמה כאשה בלויה ואף בכוחו של בעלה אינה מאמינה עוד. תגובתה לברכת הבן היא: צחוק. (וכדי להבין אם היה זה צחוק של לעג למבטיח, או צחוק של מבוכה ואולי של מרירות לב – יש לחזור ולקרוא את המסה המופלאה של אנרי ברגסון "על הצחוק").

הפרק שנבחר לקריאה בראש־השנה יש בו מעין ביקורת סמויה לאותו צחוק של שרה, וכך פותח הפרק: "וה' פקד את שרה כאשר אמר ויעש ה' לשרה כאשר דיבר; ותהר ותלד שרה לאברהם בן לזקוניו, למועד אשר דיבר אותו אלוהים ותאמר שרה צחוק עשה לי אלוהים, כל השומע יצחק לי".

האם אין קריאת פסוקים אלה באה לומר: ראש־השנה הוא יום של הבעת בקשות, תפילות, תקוות לקראת העתיד, לקראת השנה הבאה, בבחינת "תכלה שנה וקללותיה – תחל שנה וברכותיה". ראה בקראדם, כי בסופו של דבר "פקד ה' את שרה כאשר אמר ויעש ה' לשרה כאשר דיבר" – שרה אכן לא האמינה, היא צחקה, לעגה, השמיעה דברים של יאוש, ולבסוף: "כל השומע יצחק לי" – צחוק צחוק, ובבית יש ילד ושמו יצחק.

בעיית ה"צחוק" אינה מרפה עדיין מן הצוחקת. היא צפה מזווית אחרת לגמרי: "ויגדל הילד – – – ותרא שרה את בן הגר אשר ילדה לאברהם מצחק; ותאמר לאברהם גרש האמה הזאת ואת בנה כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק; וירע הדבר מאד בעיני אברהם". הצחוק הופך להיות לשרה הצוחקת לסיוט וכאשר היא רואה את ישמעאל בנה של הגר צוחק היא נרגזת ומכניסה את אברהם למבוכה. לו ידעה שרה את סוד התקווה לא היתה צוחקת־לועגת בעבר ולא היתה חוששת־מפחדת מצחוקו של ישמעאל בן הגר כיום. השומע את קריאת הסיפור בראש־השנה, נדרש למסקנה ברורה: תקווה – ולא לעג: אמונה – ולא צחוק של מרירות.

בהמשך הסיפור נכנסת הגיבורה השניה – הגר. גם היא מיואשת לאחר שגורשה יחד עם בנה מבית אברהם. "ותלך ותתע במדבר באר שבע". וכאשר כלים המים והצמאון מאיים להביא למות הילד ואולי גם למותה, היא משליכה את הבן תחת השיחים, מתרחקת כמטחוי קשת "ותשא קולה ותבך". שרה, אכולת היאוש, הגיבה בצחוק; הגר המיואשת מגיבה בבכי. ואז קורא לה מלאך האלוהים: "קומי שאי את הנער והחזיקי ידך בו" ולשמע קריאה זו היא רואה בקרבתה באר מים.

מה ילמד השומע מסיפור זה? מלא בכי של אזלת־יד, לא לזרוק את הילד תוך הסרת אחריות מחייו ומעתידו, אלא להמשיך במאמץ ואז יתגלה באר מימי הישועה.

באמצעות שרה והגר אנו קרואים ללמוד כי את פני השנה הבאה אין לקבל לא בצחוק של יאוש ושל מרירות ולא בבכי של אזלת יד. התקווה והתושיה, האמונה בעתיד והמאמץ הנוסף הם אשר יפתחו לפני האדם – והעם – מקורות חיים חדשים. הם אשר יצמיחו דורות של בנים לאבות ולאמהות המוזקנים והפגועים.

מול שרה הצוחקת והגר הבוכיה עולה לבמה חנה. היא ופנינה נשואות לאלקנה, "ויהי לפנינה ילדים ולחנה אין ילדים". אלקנה אוהב את חנה. הוא מנסה לעודד אותה: "ולמה ירע לבבך הלא אנוכי טוב לך מעשרה בנים". חנה אינה נרגעת מן האהבה אשר מרעיף עליה בעלה, היא רוצה להיות לא רק אשה אהובה אלא גם אם אוהבת ולכך לא זכתה. ומה עושה חנה? היא מתפללת. לא זועקת, אינה מרימה קולה, להיפך: "היא מדברת על לבה, רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע". עלי הכהן – סמל הממסד והרבנות – אינו מבין לרוחה של האשה מרת הנפש. "ויחשבה עלי לשיכורה". במקום לשים לב לגורם האמיתי המביא דכדוך רוח לאשה, חושב אותה "הכהן הגדול" לשיכורה. חנה מסבירה לו: "יין ושכר לא שתיתי ואשפוך את נפשי לפני ה' – – – כי מרוב שיחי וכעסי דיברתי עד הנה". שרה – צוחקת. הגר – בוכה. שתיהן אינן רואות שביב של תקווה לגבי העתיד. לא כן חנה, היא – מתפללת, אינה מוותרת, אינה נסוגה, תובעת בן, ילד שיוולד לה. ואכן, אין תפילתה־תקוותה שבה ריקם. נולד לה בן ותקרא שמו שמואל "ותינק את בנה עד גמלה אותו" ואז היא עולה למקדש בשילה, מציגה את הילד בפני עלי הכהן ומצהירה "אל הנער הזה התפללתי ויתן ה' לי את שאלתי אשר שאלתי מעמו". תפילות אשה לזכות בבן משלה אינן ללא מענה.

רחל עולה לבמה ברמות האם־השכולה, "רחל מבכה על בניה". אבל רחל אינה מוותרת ואינה משלימה עם השכול. מצב זה של אמהות בוכות על בניהן אסור לו להימשך. "מאנה להנחם על בניה כי איננו" ומיאון זה הוא שמביא בעקבותיו את: "כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה, כי יש שכר לפעולתך נאום ה', ושבו מארץ אויב, ויש תקווה לאחריתך נאום ה' ושבו בנים לגבולם".

כך מגשה המסורת להעביר את המסר של ראש־השנה, לאיש ולאשה גם יחד, באמצעות דמותן של ארבע נשים תנ"כיות.

וְהִיא מָרַת נָפֶשׁ וַתִּתְפַּלֵּל אֶל ה' וּבָכֹה תִבְכֶּה. (שמואל א א', י)

יום של כיף לחיילות המשרתות ברמה

לאנשי צפת יש לא רק פרות שנופלות על אנשים ומכוניות אלא גם – ובעצם בעיקר – מודעות ציבורית ערה המתבטאת בעבודה התנדבותית רבה בתחומים רבים, מה שלא מגיע לאמצעי התקשורת, כמובן. כי זה חיובי, אלא מה? אחד מהתחומים שבהם יש פעילות שאינה פוסקת הוא העבודה למען חיילים. הסניף המאוד ותיק ותוסס של האגודה למען החייל בעיר אירח לא מכבר כשישים חיילות מהצפון לרגל יום החוץ ועשה להן מה שקרוי "יום של כיף". בתשע בבוקר הן הגיעו העירה, לבושות בבגדי חולין וחג, ועד ארבע אחר הצהרים סיירו, ביקרו באתרים, רחצו בבריכה ונחו על הדשא ואכלו ממיטב המטעמים הביתיים שהכינו להן נשות שכונת הכנען (בעיקר בלוק 230) ודרום העיר. (המזנון הציע פשטידות, קובה, סיגרים מרוקאיים וקוסקוס, בין שאר מטעמים, ומשקאות מכל מין וסוג שחנות הסינדיקט תרמה לאירוע.)

ראשית, התארחו במוזיאון המאירי לתולדות העיר ושמעו הסברים (בתמונה), ביקרו גם בתערוכה האתיופית שפתחו העולים החדשים ביותר במקום, אחר־כך סיירו בגלריות האמנות ובסימטאות העיר העתיקה, עלו לגן העיר ומשם נסעו לנוח, לרחוץ בבריכה ולאכול על שפתה. גם מתנות קיבלו: בנק הפועלים המקומי העניק לכל אחת שעון יד ומפעל "ורד הגליל" חבילה של שוקולדים.

את עיקר העבודה עשו נשי הסניף, שבע עשרה נשים נרתמו למבצע, ובראשן (למרות שהיא מכחישה בכל תוקף תואר זה) עצמונה פינקלשטיין, המגדירה עצמה "פעילה באגודה, מסייעת לטוביה אשבל, יו"ר הסניף". כיף להיות מטופל על ידי האגודה למען החייל בצפת.

העיקר שזה יהיה לפי המסורת – והרבה!

הנה עברה עוד שנה עם קללותיה, ברכותיה ובעיקר עם השיגרה שרובנו בכולנו נתונים בה, נהנים או לא כל כך, מקטרים, מקווים, מופתעים לעתים לטובה ולא פעם גם יוצאים מאוכזבים מעצמנו, מזולתנו, מהחברה המצומצמת שאנו חיים בה, מהמעגל הרחב יותר, מהכל.

ואז מתקרב ראש־השנה ואפילו הלא־מאמינים הגדולים שבינינו מתחילים פתאום לקוות, לתכנן תכניות, לצפות לשינוי, לרענון, למשהו טוב שיקרה פתאום ויכניס טעם חדש בחיים. הנה גם אני נתפסתי לנוסטאלגיה. בכה זה, אין מה לעשות.

אבל אם אנו מצפים שיקרה משהו חדש בחיינו – אין זה אומר חס וחלילה שצפיה זאת כוללת גם את התקוה, שבארוחת ליל החג יחול איזה שינוי דרסטי – לא! חס וחלילה! רוב האנשים נעולים על תפריט פחות או יותר קבוע, החוזר על עצמו מדי שנה בשנה, בתנאי שהאוכל יהיה עשוי היטב, כמובן. כל חידוש מהפכני מזעזע אותם ויוציאם משלוותם.

כך קרה לפני שנים אחדות, כשחברתי הטובה לאה – טבחית מצויינת, הרוצה ובעלת יוזמה – הסכימה להכין את סעודת ליל ראש השנה לאנשי הקיבוץ ואורחיו, אך התנתה זאת בכך, שהיא תכין ארוחה סינית. כדי לשכנע את עצמה, את האקונומית ועוד כמה בעלי־דעה בעניני תפריט חגים, ערכה לאה הדגמה מוקדמת בביתה ואכן כולם שטפו את עיניהם ביפי המאכלים וליקקו את אצבעותיהם ואת המקלות הסיניים שהגישה לצד הסכו"ם הקונבנציונלי, אם מישהו ירצה במקרה להשתמש. ההסכמה ניתנה ולאה, עם עוד כמה אנשים, עבדו כמו חמורים והכינו ארוחה סינית לתפארת: צבעונית, ריחנית וטעימה להפליא.

אלא מה? אף־על־פי, שרוב הקהל טרף את המטעמים, קמה סערה: מה זאת אומרת שבערב ראש השנה לא מגישים דג ממולא, מרק עוף עם שקדים, עוף צלוי או בשר בקר, תפוחי אדמה אפויים וקומפוטים? הוותיקים ממש נעלבו וראו בזאת פגיעה באושיות הקבוצה והיהדות. איך היא העזה?!

אז אני מכינה השנה את ארוחת ליל החג עם כל הרשימה דלעיל, לבד ממרק, כדי לחסוך טירחה מיותרת מהתורנים היגעים וכדי להשאיר מקום בקיבותיהם של הסועדים לשאר המאכלים, וגם לעוגת הדבש, כמובן.

אז אם מדברים על עוגת דבש, אביא כאן שני מתכונים של עוגות דבש, הראשון קצת יותר מסובך, של בודיל, חברה שלנו שהיא גיורת דנית ושעוגה זאת היתה פריט קבוע בסעודת חג בביתה והשני של לילי, קל מאוד ומצליח תמיד – אבל פחות מעניין.

אז שתהיה לנו שנה טובה ומתוקה.

עוגת דבש עם שוקולד – של בודיל

החומרים

185 גר' דבש (כמעט כוס)
125 גר' סוכר (קצת יותר מ־3/4 כוס)
50 גר' מרגרינה
5 כפות קקאו
½ כפית אפיון
½ כפית סודה לשתיה
½ כוס מים מהברז
1 ביצה
1 כפית תמצית רום
35 גר' שקדים חלוטים, קלופים וחתוכים
65 גר' צימוקים
185 גר' קמח (כוס וחצי)
לקישוט 100 גר' שוקולד מריר + שקדים או אגוזים קצוצים גס.

אופן ההכנה:

ממיסים על אש קטנה דבש, סוכר, מרגרינה וקקאו – עד שהסוכר נמס. מוסיפים אפיון וסודה שעורבבו עם המים. טורפים יחד את הביצה ותמצית הרום ומוסיפים. בסוף מוסיפים קמח, שקדים וצימוקים. אופים בתבנית של אינגליש־קייק משומנת, בחום בינוני, בתנור שחומם מראש. העוגה מוכנה כאשר קיסם שתוקעים במרכזה יוצא יבש – כ־30־40 דקות.

לקישוט – ממיסים את השוקולד, מורחים על פני העוגה ומקשטים באגוזים או שקדים קצוצים.

עצה קטנה: כדאי לעשות ישר שתי כמויות, כי העוגה טובה מאוד ולא כדאי ללכלך כלים פעמיים, מה גם, שכמו כל עוגת דבש היא משביחה עם התיישנות.

עוגת דבש של לילי

החומרים:

3 ביצים
1 כוס סוכר
¾ כוס שמן
1 כוס דבש
½ כפית סודה לשתיה
½ כפית ציפורן טחונה
2 כפות קקאו
1 כפית אפיון
2 כוסות קמח
1 כוס מים רותחים

אופן ההכנה:

בוחשים ביצים עם סוכר, מוסיפים שמן ודבש מומס ואחר כך את כל שאר החומרים. את המים הרותחים מוסיפים בסוף ובוחשים. ממלאים תבניות משומנות רק עד חציין כי העוגה עולה מאד בעת האפיה. אופים בחום בינוני כ־30–40 דקות.

שונאי מתנות – יחיו החגים!

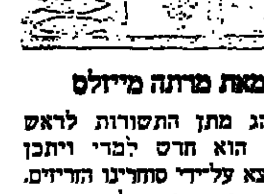

מאת מרתה מיילס

מנהג מתן התשורות לראש השנה הוא חדש למדי ויתכן שהומצא על־ידי סוחרינו הזריזים. לרבים מהיהודים שגדלו בנכר, אין עונה זו זכורה כמאופיינת על ידי מתנות. משאל שערכתי בין עמיתים בני מוצא שונה הביא מגוון רחב של תשובות: מ – "את צוחקת מכביר" (עולה מארה"ב) ועד "בוודאי, מאז ומתמיד" ותל־אביבית מקורית בת דור המנדט)...

האנציקלופדיה יודאיקה אינה מזכירה כלל מתנות לחג ואילו על כרטיסי ברכה לראש השנה כתוב בה: "למנהג משלוח כרטיסי ברכה אין שום תימוכין במסורת היהודית, אף כי עתה זהו מנהג נפוץ ביותר". הייתי ממליצה לעורך היודאיקה להזכיר גם את המנהג הרווח של מתנות שמקומות עבודה מעניקים לעובדיהם – שגם הוא אינו מעוגן במסורת אבל יש לו בוודאי זיקה כלשהי לחוק מס ההכנסה בצד הרגשות החגיגיים המלווים את העונה.

וזו היתה רק הקדמה שבאה להסביר, מדוע במדור זה אני מזכירה הצעות למתנות־חג. ואתחיל – למרות לחצם של היח"צנים לכתוב על מוצרים שהם מעוניינים ביקרם – דווקא בפריט שנתקלתי בו בעצמי, ברגע הצבה.

רשת חנויות חדשה לגמרי בשם "שם לי" מציעה לרקום שמות על מגבות, על מצעים לביצות, על ממחטות ועל כל מה שעשוי מבד. החנות הראשונה של הרשת נמצאת ב"לב־דיזנגוף", שער 3; השניה והשלישית, שנפתחו השבוע, הן בשד' רוטשילד 32, ראשון־לציון וברח' הרצל 15, נתניה. ברחובות תיפתח חנות נוספת בשבוע הבא. הריקמה נעשית בצורה ממוחשבת, וזה לוקח חמש דקות בערך לרשום שם על פריט כלשהו. מכונות הריקמה מיובאות מגרמניה אבל יש תוכנה עברית שיכולה לכפל כמעט בכל דגם. אפשר להזמין דיסקט עם שם של חברה או ארגון, למשל, תמורת 100 ש"ח.

מחירי הפריטים (שם בן עד ארבע אותיות אינו מוסיף על המחיר אך כל אות נוספת עולה 3 ש"ח): מגבת קטנה עולה 25 ש"ח; מגבת אמבט – 45 ש"ח; חלוק מגבת לילד – 50 ש"ח ולמבוגר – 95 ש"ח. הצבעים אינם דוהים (מגבות כיתן ורוזן) ויש מבחר גדול. הלהיט: מגבות שחורות.

אפשר להכין כך מזכרות לתיירים, אפשר להביא מהבית פריטים משלך ורקמו עליהם כל שם תמורת 3 ש"ח לאות. הרי אין גבול לאילו פריטים אפשר לרקום עליהם כדי להפכם לאישיים. מישהו הביא לחנות – מספרים לי הבעלים – תחתונים כדי לרקום עליהם: חבורה של עשרה הביאה מגבת שעליה נרקמו שמות כולם, כמתנת פרידה לחבר האחד־עשר שיצא אל מעבר לים...

אחי פינוקיו

חנות ראשונה, כנראה, בישראל, למריונטות, הלא הן בובות־על־חוט, נפתחה בלב־דיזנגוף קומה שניה, שער 4. שמה "ג'פטו", שמו של אביו־מולידו של פינוקיו. כשגיליתי את הבובה בחלון, ולא יכולתי להתאפק מלהיכנס פנימה, עדיין שמה של החנות לא היה רשום עליה. לפני שנים, כשהתחשק לבתי בובה־על־חוט, אמי נאלצה לשלוח לה אחת מחו"ל. הבובות שבחנות נושאות אותו שם של יצרן – המפורסם בכל העולם – "פלהאם פאפטס" מאנגליה.

אבי־מולידה של החנות הוא רוג'ה דרעי, ארכיטקט שעלה לארץ ממרוקו ב־1967. יש בה מלאי נכבד בן 70 בובות, כולל חיות, יצורי וולט דיסני, מכשפות, שוטרים, אפילו סקוטים בחצאיות. המחירים גבוהים למדי – מ־40 ש"ח לבובות בגובה 23 ס"מ, דרך 100 ש"ח לבובות של חצי מטר ועד 300 ש"ח לבובות הגדולות ביותר.

לבובה ממוצעת יש חמישה חוטים ודרעי אומר שבתוך כמה דקות אפשר ללמוד להפעילה. אם מאחסנים את הבובה בזהירות, או מוטב: תולים על וו שעל הקיר – לא יסתבכו החוטים, ואם הם מסתבכים – אפשר בקלות להתירם, הוא אומר. הוא מקווה לפתוח סדנה לעשיית בובות – הוא בעצמו עושה לתיאטרון בובות, ובקרוב גם ימכור מסכים למי שרוצה לעשות לעצמו תיאטרון בובות. גם בובות של "מדברים מהבטן" יש בחנות והן עולות 160 ש"ח.

פרחים לנצח

מתנות מסורתיות לראש השנה הן פרחים וממתקים. והנה – אפילו בפרחים יש חידוש מסויים השנה, והכוונה לזרדים מלאכותיים, צבועים בכסף ובזהב. הם לעולם לא יבלו – אבל מסוכן לתת אותן למי שאין מכירים את טעמו, כי יש מי שאוהב רק פרחים טבעיים ויש מי שמלאכותיים חביבים עליו. אני, למשל, אוהבת את המלאכותיים, את פרחי המשי בעיקר, שיתרונם על פני הטבעיים הוא שלא צריך להחליף להם מים, לא גורמים לי להתעטש ולא נובלים או מתייבשים ומשאירים ריח רע בעבור כמה ימים...

אני ראיתי את פרחי הזהב והכסף בחנות של רשת "חוויה" (במחירים מ־2 עד – 6 ש"ח) וגם בחנויות של מתנה אחרות, כמו קלאס, למשל.

להזכיר שעובר הזמן

היזהרו מיוונים נושאי מתנות – כך אומרים, אבל מה באשר למתנות הנראות כעתיקות מיוון? שעון בדמותו של הפרתנון (אני שמחה שאמרו לי למה הוא דומה) מעץ צבוע לבן מוצע השנה ברשת חנויות "מתנה", שפתחה לא מכבר את הדב־עית שלה, בכיכר המדינה בתל־אביב. השעון מיוצר באנגליה ומחירו כאן מ־119 ש"ח לשעון הקטן ועד 199 ש"ח לגדול ביותר. מי שיש לו הומור, יכול להוסיף לשעון בובונת קטנה, באיזו שהיא פינה. אגב, שעונים, השנה, חביבים מאוד כמתנות ואפשר למצאם בכל החנויות המתאימות.

פלאי פלאים של דוגמאות מגיעים אלי למערכת בכל עת – ואינני צריכה להיות מופתעת יותר משום דבר. ובכל זאת הפתיעני בקבוק של שמן – מאיטליה, הפעם, לא מיוון. זהו שמן של גרעיני ענבים. אני ידעתי שמענבים עושים גם חומץ. אבל שמן?

היבואן, ריזל מירושלים, אומר לי שתהליך עשיית שמן מגרעיני ענבים אינו המצאה חדשה – אבל הוא נעשה פופולארי בזמן האחרון, עם התגברות המודעות לכולסטרול העודפת שמנים לא רוויים. בשמן זה אין כולסטרול והוא מתיימר להוריד את רמת הכולסטרול בדם – טענה שאינני יכולה לאשר או לסתור, אבל היצרנים מנסים להסבירה בחומר המודפס שקיבלתי. בחנויות טבע יש כמוסות של שמן גרעיני ענבים, האמורות להועיל לבעלי כולסטרול גבוה.

אפשר להשתמש בשמן זה, כמו בכל שמן אחר, לכל מטרה: סלאט, בישול, טיגון, אפיה. אני ניסיתי אותו (חוץ מאשר באפיה) – ומצאתיו טוב מאוד. אין לו טעמי־לוואי ובעצם: אין לו טעם כלל. לאלה האוהבים את טעמו של השמן – כמו שמן זית מכבישה קרה במאכלים איטלקיים, למשל – יתרון זה ייראה כחסרון דווקא. יצרני השמן מדגישים שסגולותיו הדיאטטיות נשמרות טוב יותר כשמשתמשים בו נא.

החסרון הגדול של שמן זה הוא מחירו: כששה ש"ח לבקבוק של ליטר – כמעט פי ארבעה משמן הסויה שמחירו בפיקוח. יש לו הכשר כפול, מארה"ב ומאנגליה וגם הכשר לפסח. גם שומרי שמיטה יכולים להשתמש בו כי הוא עשוי בחו"ל. לא ברור לי מדוע אין יצרני היין שלנו כובשים שמן מגרעיני ענבים. כמוצר לוואי לתעשייתם.

וזה מביא אותי לנושא החומץ: משום מה, החומץ תוצרת הארץ הוא מצרך נדיר כל כך. בשמחה ראיתי, ש"כרמל מזרחי" הוציא השנה לשוק חומץ־יין, במחיר של 2 ש"ח לבקבוק. צרוף של חומץ־יין בגלל נדירותו ושמן ענבים של ריזל, יכול לשמש מתנת ראש השנה בקדירית ריפה.

למטיילים בעם

לחברים העדיפים טיולים על פני תפילה בראש השנה, אפשר להביא מתנה סודנית. זהו תיק־צידנית לנשיאת שני ליטרים משקה תוסס. המשווק על־ידי "בואני" "סודה סטרים". אין הכרח שיהיה לכם בבית סודה סטרים כדי ליהנות מהסודנית. יש בתיק־צידנית זה שני בקבוקי פלאסטיק עם סגירה הרמטית, השומרת על בועות המשקה שלא תברחנה לחלל האוויר, ואפשר להכניס בהם איזה משקה שרוצים. כמו כן יש בה קוביה מלאה בחומר נוזלי, שיש להקפיאה בפריזר, ולשים אותה בין הבקבוקים כשיוצאים לדרך. היא תשמור עליהם קרים. הסודנית עולה 35 ש"ח ובאמת "יעילה". לקחנו את ילדינו לסופשבוע במלון ונטלנו עימנו סודנית כדי שהם לא יזדקקו לשירות החדרים. הסודנית שמרה על קור המשקה ועל תסיסתו במשך 24 שעות.

המבחר הכי גדול

על התגלית הבאה עלי להודות לחברתי בת השלוש נילי, המדובר במחלקה לספרי ילדים באנגלית בחנות של ספרית פועלים, ברח' אלנבי 73 בתל־אביב. כשהלכתי לשם לפני זמן מה לקנות לנילי מתנה, גיליתי מחדש את המחלקה, שבוודאי מכילה את המבחר הגדול ביותר של ספרי ילדים באנגלית לא רק בישראל אלא בכל האיזור שממזרח לסואץ. יש שם מבחר מרהיב של ספרי קריאה וספרים מאויירים, מספרים לפעוטים (ספרי בד וספרי פלסטיק לשימוש בשעת האמבטו) ועד למתבגרים.

כל המבחר הזה מייצג מאמצים בני 15 שנים של פנינה אופר־כטיג, הבוחרת את הספרים, מרביתם ממו"לים בבריטניה ויתרם מארה"ב. המחירים, היא אומרת, כמעט מקבילים לאלה שבחו"ל, בעיקר אם משווים אותם למחירים בארה"ב. ספרים בכריכה רכה עולים מארבעה עד תשעה שקלים וספרים בכריכה קשה מ־10 ועד 28 ש"ח.

קשה מאוד לבחור בין הספרים המוסיקאליים ושמחיריהם נעים סביב 20 ש"ח, ספרי הקלאסיקה האנגליים בכריכות דמויות־עור (כ־11 ש"ח), ספריה של ג'ודי בלום לילדי העשרה, העוסקים בפשטות ובכנות בנושאים כמו גירושין או אוננות, לבין ספרים רבים רבים אחרים, מוכרים יותר או פחות. לכל מי שרוצה שילדיו יקראו אנגלית מגיל צעיר – חנות זו מומלצת ביותר.

פרחי־בר מנייר

ברגע האחרון נחת על שולחני פריט לא יקר שיכול לשמש כמתנה: מערכת של מדבקות ועליהן 48 מפרחי הבר בישראל. המו"ל: "גלריית החינוך של תל־אביב", שד' בן־גוריון 49. אפשר לקנות את המדבקות גם בגלריה וגם בחנויות המוכרות ספרים או מכשירי כתיבה.

هكذا من الاصل

هكذا من الأصل

קשה לנער את גדעונה מקפאונה

מאת יצחק מרידור

ליד מעיין חרוד, למרגלות הגלבוע, סוכן לו, בתוך נוף יפה מאין־כמוהו, יישוב שאיננו לא מושב ולא כפר (ובוודאי לא קיבוץ) – יישוב שרבים מטילים ספק בעצם זכות קיומו: גדעונה.

יישוב־לא־יישוב זה, שמתגוררות בו כיום 28 משפחות בסך־הכל, שוב מצוי, לדברי ראש המועצה האזורית הגלבוע ולדברי הוועד החדש שנבחר לא מכבר, על פרשת דרכים. שוב צריכים להכריע בשאלה אם יש לו לכפר המצומק והמדולדל הזה סיכוי להישרד ואולי אף לגדול ולהתפתח, או שמא צדקה בזמנה אותה ועדה בין־משרדית שהציעה לפרקו ולמחוק מעל המפה את „הפורונקל המיותר הזה", כפי שהתבטא אחד מחבריה...

גדעונה נוסדה ב־1949 בידי עולים מתימן. אלה לא שאלו אז הרבה שאלות, ומשראו שהמוסדות המיישבים אינם מתכוונים לממש את ההבטחה שניתנה, למצוא עבודם קרקעות שיבטיחו את פרנסתם, נהפכו יוצאי תימן החרוצים ויוצאי מרוקו שבאו מאוחר יותר לשכירי יום בחקלאות, במחלבת „תנובה" שבתל־יוסף ובחרושת – בקיבוצים, במושבים הוותיקים ובערים הלא־רחוקות עפולה ובית־שאן.

גדעונה חדלה להיות מושב והיתה במקרה הטוב מעין „כפר עבודה", שהוא מונח מוניציפאלי בלתי־מוכר כמעט בנוף הישראלי, אך תושביה לא השכילו ליצור לעצמם מבנה מוניציפאלי אחר כלשהו וההזנחה והיאוש אכלו במשך שנים כל חלקה טובה. היישוב שלרגלי הגלבוע עבר משברים ללא ספור ומתיישביו נקלעו לתסכול עמוק ולתחושה שהוליכו אותם שולל.

28 משפחות אינן בסיס ליישוב

„מיד לאחר שנכנסתי לתפקידי", מספר אברהם ידיב איש תל־יוסף, ראש המועצה האזורית הגלבוע, „הלכתי להיפגש עם הוועד של גדעונה. פגשתי אנשים ממורמרים, שאיבדו כל אמונה שמישהו יסייע להם. פגשתי ציבור, ברובו קשיש באוד ומסוכסך בתוך עצמו, שהורגל לצפות שאחרים (קרי: המועצה) יעשו הכול בשבילם: יישוב שלמד לרוץ למועצה האזורית בכל עניין, מקטן ועד גדול, כמו פיצוץ של צינור מים, או ביוב שפורץ, ואיש מאנשי המקום עצמו אינו נדרש לתרום כלום לא ליישוב ולא לקהילה. אני הגעתי עם הוועד הזה ל'פיצוץ' והוא אכן התפטר, ובינתיים אנחנו ניסינו להרים קצת את הראש של האנשים בגדעונה, שהתהלכו מיואשים לגמרי. אני עצמי באתי לשם עם מרשת דיסקוס של תל־יוסף כדי לעשות קצת נוי. הבאתי אסירים מכלא שטה שניקו ושתלו דשא. עשינו שם מה שרק יכולנו, בעשר אצבעות. בעבור תקופה מסוימת, לפני שנה וחצי, הבאתי לביקור את אנשי משרד השיכון ודרשתי מהם לסייע ליישוב. ואכן כיום אתה יכול לראות שם מועדון חדש, למשל, ואנחנו גם הולכים לסלול מערכת כבישים ומערכת ביוב, וכל זה בלי אותו ועד שלא ידע אלא לקטר".

כיום יש בגדעונה לא רק מועדון חדש, אלא גם ועד חדש, שנבחר כחוק לפני מספר שבועות. יש ביישוב בית־כנסת, מכולת ומרפאה. אך השאלה בדבר עצם זכותו להתקיים עדיין המורה כפי שהיתה: 28 משפחות. הלקן הגדול מעל לגיל הביטוח הלאומי, המסוכסכות ביניהן לבין עצמן עד אימה. אינן מסוגלות לקיים יישוב ראוי לשמו.

„המועצה מודעת זה כמה לקשיים של גדעונה", אומר משה אבן־צור מקבוצת גבע, דובר המועצה האזורית. „היינו משוכנעים, ואנחנו משוכנעים עדיין, שהדרך היחידה להבטיח את עתידה של גדעונה היא על־ידי קליטת זוגות צעירים. בני מושבים בעמק, שירצו לבנות את ביתם בנוף היפהפה של גדעונה. ואכן התארגנה קבוצה שמנתה 22 משפחות, שרצו להתיישב שם. אבל אל תחשוב שבגדעונה כולם שמחו על היוזמה. הזקנים דווקא תמכו והבינו שזה הטוב, אבל אחרים, שהוסיפו בין היתר נימוקים והסתות פוליטיים, הקימו צעקות וערכו כשולים: 'גדעונה שייכת לנו – ולבנינו'. אכרו. אדמונד פרץ, ראש הוועד הקודם, אף שיגר עשרות מכתבים אל יוצאי תימן שנולדו בגדעונה, עזבוה והיום הם פזורים בכל רחבי הארץ. 'שובו הביתה', הוא כתב להם, אבל איש מהם לא רצה לחזור".

ה„שחורים" למטה, ה„לבנים" למעלה

„ותיקי גדעונה לא רצו בנו", אומרת היום ע. מ. („אל תפרסם את שמי, אני חיה בעמק ויש לי חברים בגדעונה"), מראשי אותה קבוצה של בני מושבים ותיקים, שביקשו לבנות את ביתם בגדעונה. „המועצה השיגה בשבילנו, במאמץ גדול, חלקות על צלע ההר, השייכות לרשות הגנים הלאומיים, וגם תנאי בנייה טובים במסגרת 'בנה ביתך', אבל בגדעונה היו שאמרו: 'אנחנו לא נסכים שהלבנים האלה יישבו למעלה ואנחנו השחורים נשב למטה'".

אותה קבוצה של בני מושבים שהיתה – התפרקה בינתיים: „אנחנו הסתדרנו", אומרת ע. מ., „אף כי מאוד רצינו להקים את ביתנו במקום היפהפה הזה, ליד מעיין חרוד. מאוד חבל לנו".

משה שבת, מראשי הוועד של גדעונה שנבחר לאחרונה, התיישב במקום רק לפני שנתיים: „אשתי נולדה בגדעונה", הוא מספר, „וכאשר נעשתה הפרצלציה החדשה, לא היססתי ובניתי לי שם בית – ואני לא מצטער לרגע. אפשר להיות יפה בגדעונה, ובלבד שהתושבים יבינו שגם הם צריכים להטות כתף. אין בעיות אצלנו, יש בעמק עבודה בשפע והילדים מוסעים על־ידי המועצה לבית־ספר. אני מקווה שנקבל תגבורות והרבה יבואו לגור איתנו".

יורם גל, מכפר־יחזקאל, היה גם הוא מראשי אותה קבוצת משפחות שרצתה לבוא לגור בגדעונה – והתייאשה. הוא עצמו, יורם, לא ויתר, וגם הוא, כמו משה שבת, בנה את ביתו מול הר הגלבוע. עתה נתבקש לחדש את היוזמה ולנסות לעניין משפחות אחרות באותו רעיון, ואומרים שיורם הסכים. אז נחכה ונראה.

„המקום היפה ביותר בעולם"

„העמק הוא המקום היפה ביותר בעולם וגדעונה היא הפינה היפה ביותר בעמק", כך מאמין בכל ליבו יוסף נפתלי, תימני גזעי בן 26, יליד גדעונה ודמות ציורית ויוצאת־דופן.

יוסף, עדיין רווק, מאוהב בנוף ילדותו, וכאשר סיים שבע שנים ארוכות של שירות בצנחנים וביחידה ללוחמה בטרור, לא היה לו צל של ספק לאן הוא שייך ולאן עליו לחזור: „מי שאוהב את הארץ הזאת, כמוני, מקבל את מה שיש. מי שלא רוצה, יש מטוס, העולם רחב. עובדה שרבים מתחילים לחזור. אני מאמין שעתה, עם התנופה שהכניסה לכאן המועצה האזורית, יום אחד הכול יתחיל כאן להתרומם. כך אני מאמין".

יוסף נפתלי מפסל בעץ. למעשה כל עולמו כיום מרוכז בעץ האקליפטוס שבידיו ובדמויות שהוא מפסל ממנו, הרבה דמויות: „פני האדם הם שאומרים מיהו", סבור האמן הצעיר מגדעונה. „אני פוגש הרבה בני־אדם ואלי באים הרבה אנשים, הם ההשראה שלי. אני לא רושם כלום לפני שאני מתחיל לפסל. הכול שמור אצלי בזכרון". ואמנם נראה שזכרונו של הפסל הצעיר מצוין, אם לשפוט לפי עושר היצירה היוצאת מתחת ידיו: פסלים, קטנים וגדולים, מעשה ידיו. נפתלי מעיד על עצמו שהוא מסתפק במועט. „איני צריך הרבה", הוא אומר, „אני לא דורש יותר מדי, ועם המעט שיש לי – אסתדר. לי אף פעם לא משעמם. בשבילי גדעונה היא פינה שקטה, ארץ־ישראלית".

אבל יוסף נפתלי הוא אדם מיוחד, אמן הרואה את עתידו לפניו. לא כל אנשי גדעונה הם כמוהו ועתידו של הכפר עדיין לוט בערפל. רק טלטלה של ממש, וביחוד קליטה של אוכלוסיה חדשה, עשויים להבטיח לה מחר ורוד יותר.

יוסף נפתלי, יליד גדעונה, חבר גדעונה: „אני לא דורש יותר מדי"

די להתבשל במיץ של עצמנו

לחשוב שצריך עוד משהו: שאי־אפשר לעסוק כל הזמן רק בלינה משפחתית, שיפוצי דירות, נסיעות לחו"ל. שדי להתבשל במיץ של עצמנו וקיימים עוד תחומים הקשורים בנו ושאנו חלק מהם, שכדאי וצריך להתייחס אליהם.

... ואז את פוגשת באנשים המסורים של המדור להתיישבות הצעירה, העושים לילות כימים בנסיונות להתמודד עם קיבוצים הנאבקים על חייהם, ונראה לך חשוב להביא למודעות חברי קיבוצך שיש דבר כזה – ושאולי אפשר לקחת חלק במשימה. ואת מגייסת את המסורים האלה להציג את הנושא על בעיותיו בשיחת הקיבוץ (כי זה נראה לך חשוב שניקח בו חלק), ואת מפרסמת שזה עומד להיות, עם אנשים מבחוץ, ביניהם נציגי קיבוץ צעיר. (ובאותו שבוע מתפרסם סיפור בית־אורן והכיד ולבנה... ואולי פלך). ויש לך פרפרים בבטן כבר כמה ימים קודם – האם יבואו? האם ייצאו מ„בעלי הבית החמות" לשמוע צרות של אחרים? וככל שמתקרבת השבת מתחזקים הפרפורים... וידידיך רומזים לך: לא יבואו. ואת אומרת לעצמך, אבל זה חשוב!

ויש דילמה: לקיים או לא לקיים דיונים כאלה? האם משום הסבירות הנמוכה „שיהיה מניין" לא כדאי לערב את קיבוצך בבעיות תנועתיות? עד כמה זה חשוב? ומה יגידו למחרת אלה שבאו מבחוץ וראו קיבוץ לאו דווקא באותה משעותיו היפות? ואת מתעקשת, כי זה נראה לך חשוב והפרפורים בבטן – (שיהיה כבר יום ראשון)

ומגיעה השבת – שיחת קיבוץ – תמונה: ראשונים מגיעים אנשי ההתיישבות, השעון מתחיל לרוץ – טיפין טיפין מגיעים ראשוני החברים. קודם־כל הוותיקים (וּלא מין) ואת מתחילה לספור אותם, אחד, אחד. כל חבר נוסף שעובר את הדלת את שמחה: הגיע עוד אחד (אולי עוד נצליח לגייס „מניין")... ועוד אחד.

אז היתה שיחה והיה דיון, אפילו מעניין, אך לא ממצה, כי היו מעטים, מעטים מדי. ואת מודה לכל אלה שבאו וכועסת על אלה שלא...

יום ראשון: הפרפורים פסקו. הפרפרים עפו. ואת נשארת עם המועקה ועם הדילמה: להתייחס או לא להתייחס לבעיות ערכיות כלל־תנועתיות, לקיים או לא לקיים דיונים, שעיסוקם לאו דווקא רווחת הפרט ועל־ידי כך לוותר על פופולריות של שיחת הקיבוץ. לוותר? אני לא מוותרת.

יהודית, עלון נגבה

לינה משפחתית – עדיין לא!

בהודעה מוועדות חינוך ועבודה כתוב כך: „מכיון שעדיין לא עברנו ללינה משפחתית, שעות העבודה של החברות לא השתנו".

זהו משפט תמוה משהו, שכן מסקנה המתבקשת ממנו היא, שכאשר נעבור ללינה משפחתית, שעות העבודה כן ישתנו, ושעות העבודה של מין – של החברות, כמובן, כי הרי הלינה המשפחתית תתרחש רק בבתי החברות וברור מכך, שהן ה„קרבנות" שצריך לפצות על המהלך...

המשך הכתוב: „בתי הילדים פתוחים משעה 6.30 בבוקר וכל החברות עומדות לרשות סידור העבודה בכל שעות היום וההקמה".

אם צריך לכתוב בעלון שלנו, שכל החברות עומדות לרשות סידור העבודה, לא נותר אלא להסיק שהמין השני פטור מ„אי־נחות" זו ואינו עומד לרשות סידור העבודה, וכו'.

לסיכום (ברצינות): רצוי היה לנסח את המודעות כך, שהמסקנות כפי שהסקתי לא תתבקשנה בצורה כל־כך חזקה. שנית, והחשוב ביותר ידוע לי מדוע נכתבה המודעה, וברור לי שהאנשים שאליהם הופנתה, הם באמת נשים.

בקשה אישית לי אליכן – חדלו להוסיף חטא על פשע. לא די שאתן לוקחות את ילדיכן, בניגוד להחלטת שיחה, לישון בביתכן. אתן משתמשות בזה כתירוץ לא לעשות עבודות מסוימות? אתן הורסות את שמם הטוב של תומכי הלינה המשפחתית ש„התאפקו" והחליטו לשלם את מחיר היותם חברי קיבוץ, שעדיין אין בו לינה משפחתית.

צפצפתם על קיבוץ שלם, הקמתם בתי ילדים, אילצתם בעקשנות היסטרית חסרת כל הבנה קיבוצית מערכת שלמה „להתכופף" על־פי דרישותיכן (הבלתי־חוקיות) וכעת עוד יש לכן, הנשים, זכויות של שעות עבודה מקוצרות?

אינני יודעת, מה עוד אפשר לתקן מן ההרס שחוללתן בסמכויות המוסדות שלנו ובאפשרות השליטה על המערכת, אך יש לי בקשה לפחות אל תוסיפו הרס ואם לא בא לכם לעבוד במקום כלשהו, אל תשתמשו בתירוץ המחפיר של „הילדים ישנים אצלי בבית". פשוט, אמרו את האמת והתמודדו עם סדרנית העבודה על בסיס של אמת. אגב, אני בעד לינה משפחתית כבר חמש־עשרה שנה, אלא שהכבוד להשתייך לקבוצתכן הוא קטן מאוד.

יעל קראוסהר עלון עין־המפרץ

מי ישלם הקנס?

כאשר מספר גדל והולך של חברי קיבוץ מקבל שיעורי נהיגה ומוציא רשיונות, ולאו דווקא לצורכי המשק, אלא לצרכים פרטיים – ממילא מתעוררת השאלה מי צריך לשאת בקנסות במקרה של תאונה וכדומה, קל וחומר כאשר הנהיגה נעשית ללא רשיון.

שאלה זו העסיקה לאחרונה את קיבוץ עין־שמר: חיילת חברת הקיבוץ בחופשת בילוי נהגה ברכב ללא רשיון, נתפסה והוזמנה למשפט. פעמיים לא הגיעה למועד המשפט מסיבות טכניות. העונש שגזר עליה שופט התעבורה: חמש שנות שלילת רשיון וקנס של 10,000 ש"ח – סכום גבוה לכל הדעות. הקיבוץ שכר אחר־כך עורך־דין בסכום של 1,800 ש"ח, אבל היה כדאי: עורך־הדין הצליח להפחית את העונש, על החיילת נגזר מאסר על־תנאי למשך שנתיים, שתרצה אותם אם תיתפס כשהיא נוהגת ללא רשיון ו/או תחת השפעת סמים או אלכוהול, או ללא רשות בעלי הרכב. הקנס הכספי הופחת לסכום־של־מה־בכך: 100 ש"ח.

מזכירות עין־שמר החליטה, שאת הקנס ואת שכר עורך־הדין, וביחד 1,900 ש"ח, תחזיר החיילת על־ידי עבודה ביוצר לאחר יום עבודתה, בגמר שירותה הצבאי.

את מי אנו רוצים לקלוט?

זמן רב אני הולך בהרגשה, שאנחנו במצובה עדיין לא יודעים את מי כן רוצים לקלוט ואת מי לא מוכנים לקלוט.

לפני פחות מחודשיים לא קיבלה האסיפה מועמד לחברות אחרי ארבע־חמש שנים של שהות בקיבוץ. ההחלטה הסעירה חלק מהציבור.

התגובות בציבור ביחס לענייני קליטה הן מקצה לקצה. חברים אומרים לי, שלא צריכים להסתנוור מתארים אקדמיים, שאנחנו צריכים „חיילים" לעבוד בענפים, שלא צריכים לקלוט אמריקאים, אין להביא ארגנטינאים נוספים; אל תביא רופא שיניים. האמת היא שכל חבר במצובה יש לו דעה משלו, מי צריכים ומי לא צריכים לקלוט במצובה. הצרה היא שאין קונסנזוס!

חברים רבים אומרים לי, שצריכים „להעלות את הרמה" אני נוטה להסכים איתם. למרות שהאמירה „רמה" לא מוגדרת. הכוונה היא ללא ספק לנקלטים, שיוכלו להעשיר את הקהילה מעבר ליום עבודה.

מהקליטה של העשור האחרון אנחנו יכולים למצוא רכזי ענפים ורכזי ועדות וממלאי תפקידים מרכזיים בקיבוץ. בחקלאות אנו רואים שרכזי אבוקדו, בננות, צאן, הודיה ומנגו הם מצטרפים לקבוצה. האמת היא שלא כל הנקלטים מילאו את הציפיות ועמדו בהצהרות שלהם בעת הקליטה הראשונית.

אין אני גורס שלא צריכים „חיילים", אלא שאנחנו גם זקוקים ל„גנרלים בפוטנציה" – נקלטים שיוכלו למלא תפקידים חשובים בעבודה ובחברה. ה„חיילים" צריכים לבוא מהחברה בשנות העשרים המוקדמות שלהם, בידיעה שיש להם היכולת והיוזמה שנדע לנצל בהמשך על־ידי הכשרה לצרכי הקבוצה ולקידום האישי של אותו צעיר או צעירה. זה מתקשר עם התזה שלי שלא צריכים לקלוט „מתחת" לממוצע הקיים בקבוצה, אלא לשאוף שיהיו „מעל", כי זה האינטרס של מצובה – להכשיר את צעירינו בהשתלמויות ובלימודים ולקלוט מבוגרים יותר (משפחות וצעירים בגילאים 25־35) שרכשו ידע בחוץ שיעזור לנו במשק ובחברה. מה שבטוח מעל לכל ספק, שאנו חייבים להבטיח את עתידנו בהובלת הקיבוץ בעידן הטכנולוגי תוך שמירה על הערכים המאפיינים את חיי הקבוצה.

אבל נחזור לשאלה – את מי צריכים לקלוט? מהם הקריטריונים המנחים את ועדת הקליטה? האם אנחנו יכולים להרשות לעצמנו לקלוט בינוניים או מתחת לזה לקבוצה? לעניות דעתי אין בשום פנים ואופן לחזור על הטראומה של האסיפה האחרונה, שמושכים תהליך קליטה ארבע־חמש שנים. מגמת הוועדה להביא קליטה הנראית כמתאימה לחברתנו, אבל לפעמים יש אי־הצלחות ואז יש צורך להיות אמיצים ולהפסיק את התהליך. האחריות על הוועדה כבדה והיא זקוקה לקשר־עין תמידי עם החברה והיא יכולה לפעול רק תוך הנחיה של ציבור החברים ומוסדות המשק. אחרת עבודתה נעשית בלתי־נסבלת וחסרת תועלת.

אם אנחנו רואים את עצמנו כחברה ערכית, אנו חייבים לקלוט לשורותינו בהתאם: אנשים בעלי ערכים המתאימים לחברה שאנו מעוניינים להיות בה ואפילו יותר מזה – נקלטים שמסוגלים לשפר את המצב הקיים.

לדעתי, מי שאינו ממלא את הדרישות הנ"ל, יש להפסיק את תהליך הקליטה שלו לפני דיון צורם וכואב באסיפת הקבלה.

ברוך קדמון, עלון מצובה

שבת מלכה

מי אומר שהעתונות כותבת רק דברים שליליים? הכתב לענייני מסעדות של „עד־כאן" (*שמו המוזר במקצת של עלון קיבוץ צרעה – העורך*) התפרץ למערכת נרגש ונפעם והתעקש שחייבים לשבח בכל פה, להלל מעכשיו עד הודעה חדשה, את מה שקורה בחדר־אוכל בתקופה האחרונה.

מילא, הוא מספר שבשבוע ההבראה הוא העלה 10 קילו, אבל הוא ממש נדהם (כאן קולו נחנק מהתרגשות ובכי), כאשר הוא הלך לאכול ארוחת ליל שבת ו...נהנה!! מדדנו לו חום, אבל גילינו שהוא לא קודח ושכנראה יש דברים בגו.

אכן לא להאמין: השירות העצמי משחרר אותנו, סוף־סוף, מימי הביניים. צאו וראו: מבחר עשיר של מטעמים, כמויות כיד המלך. יתרה מכך: תמיד היה גם אוכל קר וגם אוכל חם. זה נכון. אבל, החידוש המרנין הוא בהתאמה: לראשונה האוכל שצריך להיות חם אכן חם, והאוכל שאמור להיות קר אכן קר, ולא להיפך!

שלא לדבר על כך שהוכח שאפשר לחיות גם בלי הטקס הפגאני המכונה „כסאות מוסיקליים". משמע שחדר־האוכל כפי שהוא מסודר במשך השבוע עונה גם על הצרכים של ארוחת ליל שבת חגיגית. עובדה. עינינו הרואות.

ועוד ועוד ועוד. כל המחמאות לצוות חדר האוכל, לאקונומיה, למטבח ולכל מי שיש לו יד בשינוי ההיסטורי. יום יבוא ועוד ילמדו עליכם בבתי־ספר.

עתה נותר רק לקוות שהשכל הישר יפעל אצל כולנו ושהשינוי המרנין יאושר במוסדותינו. כך נוכל להגיד בליל שבת „שבת מלכה", ולא עוד „שבת מכה".

בתאבון.

עודד, עלון צרעה

קולות המנסרים בחצרות המושב

ליקט דן בר־און

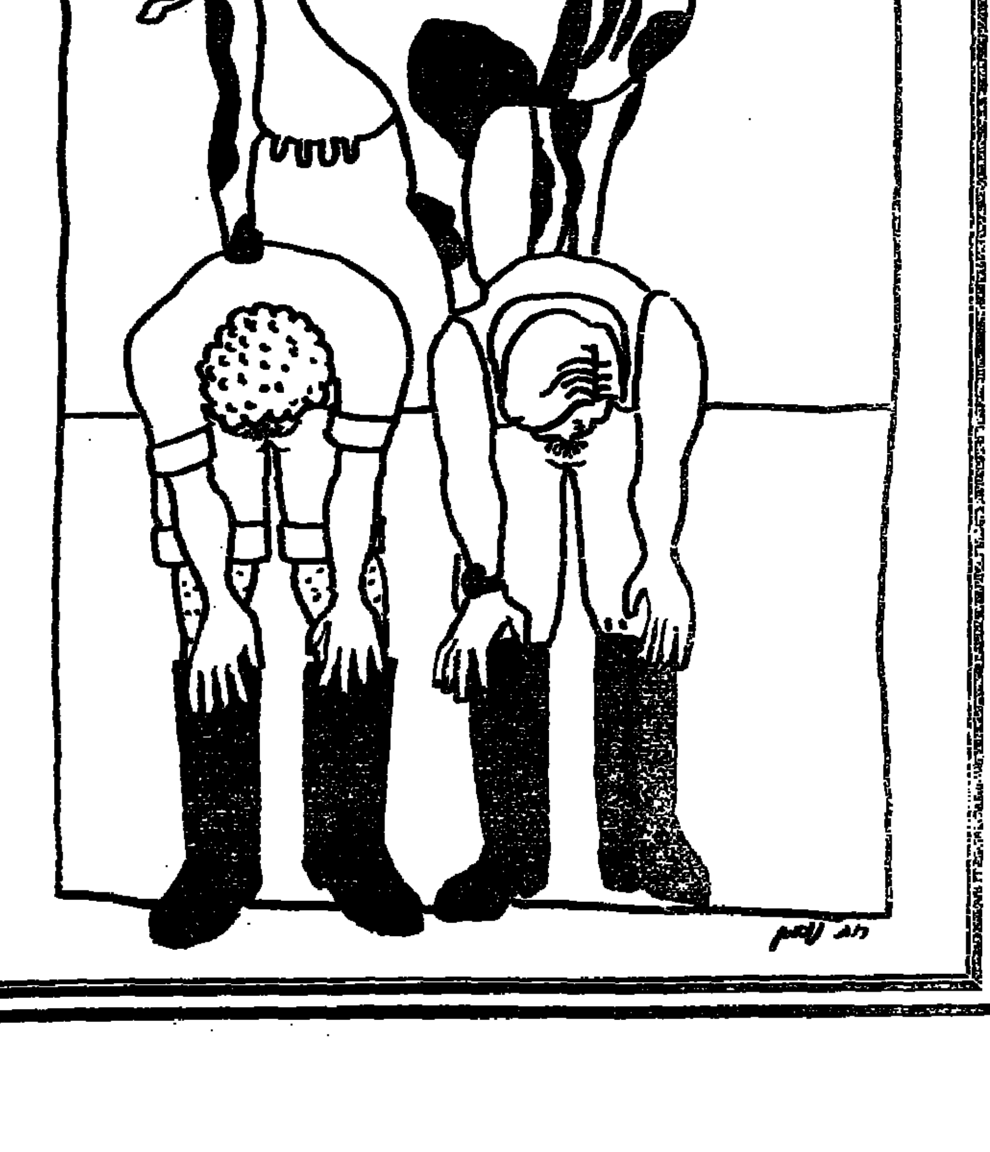

– החודש הגשתי להם (לקופת המושב) חשבוניות על 1,600 ש"ח שהוצאתי מכיסי להוצאות משקיות שלי. לא שילמו לי תארה אפילו אגורה אחת. והרי כל פדיון התוצרת שלי עובר דרך המושב, ואה כמו בור בלי תחתית. מניין אקח עכשיו את הכסף לכסות את משיכת היותר בחשבוני בבנק? אז מה אתה חושב עושים? קיבלתי מקדמה בשביל יבולי המטע. אתה חושב שאני פרייאר להכניס את הכסף למושב?

– אני לא יודעת מה קרה לשלוימה שלי. הוא נעשה ממש מדוכא. אני בכלל לא מצליחה להוציא אותו מהבית, מאז שכל הבלגן התחיל. תראה שלוימלה, אני אומרת לו, אני יודעת שהמצב קשה. אבל אני מאמינה שאיך־שהוא נצא מזה, אתה תראה. אבל הוא לא רוצה לשמוע. – תעזבי אותי, אין לי חשק – הוא אומר.

– מה יהיה הסוף? הלוואי שכבר יהיה לזה סוף! מוטב סוף גרוע מאשר גרוע ללא סוף.

– לך דע מה ילד יום במדינה הזאת. עד שמונים וחמש היינו כל הזמן בזכות (בחשבון השוטף באגודה). ואז הרחבתי את החממה בעוד דונם אחד וגם נסענו לחוצלארץ בפעם ראשונה מאז שאנחנו בארץ. וכי יכולתי לדעת שאני אשלם עד 11 אחוז ריבית לחודש על החוב? ובדיוק אז הממשלה פיגרה בחודשים אחדים בהלוואה שהתחייבה עליה...

– כך אי־אפשר להמשיך עוד. צריך לפרק את האגודה ולגמור עם האחריות ההדדית. אין לנו כסף להחזיק את המנגנון המנופח. מי צריך עכשיו גזבר ומזכיר? ומי צריך ניי במרכז? כשאין כסף לדשן? ושימכרו את הצרכניה ואת מחסן האספקה...

– עכשיו אתה גיבור גדול. ואם לא היינו מקיימים את האחריות ההדדית, לעולם לא היית מגיע למה שהגעת. מי היה מלווה לך כסף? כמה פעמים היית פושט את הרגל ואיש לא היה מציל אותך? ואל תהיה כל־כך בטוח שלא תזדקק לשיטה המחורבנת הזו ביום מהימים.

– איזה מושב אומלל אנחנו, תגיד לי? או שאנחנו בוחרים בכל פעם בטמבלים הכי גדולים שלנו לוועד, או שהם הופכים לכאלה אחרי שהם נבחרים!

כן, לך קל לדבר. אנו שוברים לעצמנו את הראש בוועדת המינויים איך לשכנע אנשים שיסכימו להעמיד מועמדותם לבחירות לוועד. אף אחד לא רוצה!

– מה אני רוצה? אחרי כל השנים שבנינו את המושב ופיתחנו משקים אתם באים ורוצים לחסל את כל השיטה? מה יש, היתה פשלה נוראה, אבל זה לא אומר שהשיטה נכשלה. אל תשתגעו, זה מה שאני רוצה!

– אלה העובדים עבודת־חוץ מצפצפים על הכול. מה איכפת להם? הם לא צריכים שירותים ומהם לא יעקלו, כי אין להם רכוש או הכנסות גדולות.

– הרפתנים חושבים שהם עושים לכולנו טובה גדולה, שהמחזור שלהם עובר דרך הקופה. והרי הם הפגיעים ביותר לכל זעזוע.

– תראה לי עוד ענף אחד שכל המחזור שלו עובר דרך המושב כמו שלנו, הרפתנים. איפה הכסף של מקשאות האבטיחים ושאר הירקות? ומטעים? ופרחים? כולם עושים חגיגה על חשבוננו!

– תגידי, הם השתגעו שם לגמרי למעלה (ועד המושב)? לוקחים כל פעם הלוואה חדשה. מי יכול להחזיר את הכסף הזה? אם להתפוצץ, מוטב מוקדם מאשר מאוחר! אני טוען כבר מזמן שצריך להפסיק להחזיר הלוואות לבנקים. שיתפשו אותנו אחד־אחד!

– תבריא, מספיק. כבר נמאס לי לשמוע כל הערב את הדיבורים על המושב. אי־אפשר לשבת איתכם פעם ולדבר על נושאים אחרים? בואו נדבר על פוליטיקה, או על טלוויזיה.

– כן את צודקת מאה אחוז. רק עוד שאלה אחת רציתי לשאול: מה יהיה כשהכול יתפוצץ? איך נעמוד כל אחד בפני הבנק, האו?

– חוצפה כזו! נוסעים לחוצלארץ במקום לתת את הכסף לבן שלהם השקוע בחובות! למה אני צריך לתמוך בו?

– אני לא מבין למה מחכים? מי עוד מאמין שדויד רביד יחזיר לנו מה שגזלו מאיתנו בריבית המטורפת שלהם? מה, אנו נעבוד כל החיים שלנו בשביל לקיים את הבנקים?

– מזל שהילדים שלכם לא נשארו במושב. אז מה אם הם באמריקה? העיקר שהם מתפרנסים בכבוד. תראי את גיל שלי. עובד מבוקר עד ערב ביחד עם אשתו ויש להם חוב ענק, שלעולם לא יחלצו ממנו.

– מה פתאום שאני אשלם את החובות של המפעלים האזוריים? מה לי ולהם? מישהו שאל אותי אם צריך להקים משחטה? ומה לי ולמפעל תבלינים? מפעל רכז־העגבניות הוא אמנם המשוכלל ביותר במזרח התיכון, אבל לי הספיקו המפעלים הקיימים, ששירתו אותי לא רע גם לפני־כן. אם מישהו רצה להקים אימפריה, שהוא ישלם את המחיר. לא על גבי, בבקשה!

– תגיד, זה באמת כל־כך שחור כמו שמדברים? אתה בטוח שלא מגזימים? מה אמרת... אבל אסור לתת לעניינים להמשיך להידרדר ככה. צריך לעשות משהו... מה? אני לא יודע בדיוק... הלוואי שידעתי... אבל משהו צריך לעשות, זה בטוח.

שירות לאומי של בנות דתיות בעיניו של חבר קיבוץ דתי

את הסיפור הבא שמעתי לפני מספר שבועות מפי חבר שלי, המשרת כקצין ביחידה מובחרת בצה"ל. הוא סיפר לי כי יום אחד נסע לאחד הישובים ביו"ש. בדרך עצר „לתת טרמפ" לשתי בנות דתיות. בשיחה שהתפתחה עימן התברר, שהן גרות בישוב שהוא נוסע אליו ועובדות בישוב אחר, השוכן כ־10 ק"מ ממקום מגוריהן, כחלק משרותן הלאומי. חברי שאל אותן, אם זאת השנה הראשונה או השניה שלהן. „מה זאת אומרת – ראשונה או שניה?" – הן אמרו. „אנחנו רק משרתות שנה אחת".

חברי שאל אותן, אם הן חושבות שזה הוגן שהן משרתות רק שנה אחת, בשעה שבנות אחרות בארץ חייבות לשרת שנתיים. „תאמין לנו", אמרה אחת, „אנחנו עושות יותר בשנה אחת מאשר בנות בצבא עושות בשנתיים". חברי נדהם קצת מהתשובה הזאת וענה להן: „מי שבאמת איכפת לו, אף פעם לא יגיד שהוא תרם מספיק".

איני יודע, אם סיפור זה מייצג את התייחסותן של רוב הבנות המצהירות על דתיותן ומשתמטות מהצבא או חלק ניכר מהן. הוא בהכרח מתייחס לצד בעייתי נוסף של החוק הנוכחי, המפלג את עם ישראל באופן רשמי לשני חלקים, דתיים וחילוניים – והיינו, החוק הנוגע לשירות בנות בצה"ל.

השאלה כאן איננה, מי תורם יותר למדינה, בת המשרתת בצבא או זאת שמשרתת במסגרת שירות לאומי. יש בוודאי בנות ששירותן בצה"ל שווה פחות מאשר שירותן של בנות רבות בשירות לאומי, אולם קיימות דוגמאות המוכיחות את ההיפך. מדובר פה באורך השירות. לבת המצהירה שהיא דתיה קיימת האפשרות לשרת שנה אחת בלבד ולקבל לאחר־מכן את ההטבות המגיעות לבת ששירתה שנתיים בצבא. החובה לשרת שנתיים (וגם לשרת בכלל) שחלה על בת שמצהירה היא מצפונית בלבד. ובכן, בנות רבות מנצלות את האפשרות לשרת שנה אחת בלבד. מצב זה אינו הוגן, משום שהוא מעניק יתרון גדול לבנות אלו(...) כל זה בנוסף לעובדה. שבת שלא שירתה בצה"ל אינה צריכה לצאת למילואים באמצע שנת הלימודים, בניגוד לבנות אחרות ששירתו בצבא.

הינה זה הוא אחד מהנימוקים הרבים המוכיחים, שצריך לשנות את חוק גיוס הבנות. תנועת הקיבוץ הדתי אינה מסכימה עם החוק הקיים, אבל בגלל מצב כח־האדם אנו נאלצים לקבל בנות שירות לאומי לעבוד במשק. לכאורה קיים תנאי, שבנות העובדות בקיבוצים דתיים תשרתנה שנתיים. תנאי זה ניתן להפרה, אם מקבלים בנות בשנה הראשונה שלהן, משום שאין דרך להכריח אותן לשרת שנה נוספת. אסור לנו להשלים עם המצב הזה. ובכן, אנחנו חייבים להקפיד שבנות שתגענה ל„עלומים" תהיינה אלו שכבר שירתו שנה במקום אחר. אם אנחנו וקיבוצים אחרים יעשו כך, זו תהיה דרך להראות לציבור הדתי בארץ שאין אנו משלימים עם המצב הקיים ויהיה זה צעד לקראת שינוי החוק הלא־הוגן.

דוד גרנביץ עלון עלומים

מכבי ת"א נכנעה בנקל לציבונה ששחקניה השתעשו בסיום 106:96

מאת משה כהן, שליחנו במילאנו

מכבי ת"א סיימה במקום הרביעי בטורניר הגביע הבין־יבשתי במילאנו, לאחר שנכנעה אתמול לציבונה הזגרבית בתוצאה 106:96 (58:44). היוגוסלאבים, כמובן, זכו במקום השלישי.

להקתו של דראזן פטרוביץ' לא התקשתה גם הפעם לגבור על מכבי. התוצאה אינה משקפת את מהלך המשחק. שחקניה השאפתנים של ציבונה הוליכו ברוב שלבי המשחק ללא עוררין ובדקה ה־30 יצרו פער גדול בן 25 נקודות. רק שאננותם בדקות הסיום והתעוררות של קורין מאגי, אפשרה למכבי לצאת בהפסד מכובד.

מכבי ת"א שיחקה מתחת לכל ביקורת. הרכזים ליפין וארואסטי היו מבולבלים. ווילי סימס גילה חוסר יציבות. דורון ג'מצ'י היה עצבני, חלש בהגנה ובעל אחוז הטעויות בהתקפה. מיקי ברקוביץ היה שוב בשפל. דניאל וקורטליוס לא הצליחו להוליך הרבה.

רק קן בארלו הצליח להחזיק את מכבי בתמונה. מאגי היה כמעט חסר תועלת בהגנה. 33 הנקודות שקלע הן רק פרי כוחו. בהגנה הוא הפסיד חלק ניכר מנקודות אלה.

ציבונה הציגה צוות טוב. גם חבריו של פטרוביץ' היו טובים. צ'וטורה, צבטיצ'אנין וסונארה גילו יכולת גבוהה ופטרוביץ' לא נאלץ לגלות את כל הקלפים שבידיו.

רק בדקות הפתיחה התנהל משחק שקול. החל מהדקה ה־8 ברחו היוגוסלאבים הצד לסיום. המחצית קבעה תוצאה של 44:58. במחצית השניה נראו המכבים מושפלים.

ציבונה, במשחק פסוט ו־ע'ל, עלתה ליתרון 61:86.

במצב זה החלו היוגוסלאבים להשתעשע. מכבי גלהמה על כבודה והמתיקה, אך במעט את הגלולה המרה.

שפטו דרידוב ומוצארד לעיני 7000 צופים בפאלה טורוסרדי במילאנו.

● ציבונה: פטרוביץ' (31), צ'וטורה (24), צבאטיקאביץ' (20), סונארה (13), אראפוביץ' (12), פאבליצ'יץ' (4).

● מכבי ת"א: מאגי (33), בארלו (27), סימס (18), ג'מצ'י (11), דניאל (4), קורטליוס וליפין (2 כ"א).

הבין־יבשתי לטרסר ניצחה את ברצלונה

מאת משה כהן שליחנו במילאנו

חד הנקש במילאנו התעורר אמש ושקה את כל באיו לקרבב גדול, לאחר שאלופת אירופה, טרסר מילאנו, זכתה בגביע הבין־יבשתי קיש ויליאם ג'ונס, בזכות נצחון בהדר על ה"סיביריוטיס", ברצלונה ספרד — 84:100 (39:45).

15,000 הצופים שנדחסו לפאלה טרוסרדי העניקו תשואות לאליליהם, שהציגו את משחקם הטוב ביותר בטורניר ולא יכלו בשום פנים להפסיד בפעם השניה בבית. האיטלקים שיחקו בהקרבה וכל אחד משחקניהם תרם את חלקו.

שחקני ברצלונה בשאנד מאחור. סאן־אפיפניו וסיביליו מסוגלים ליותר, אבל אולי לא באולם מסוף כליל. בדקות הסיום נשבר כליל.

שפטו ריכאס ומאניני.

● טרייסר מילאנו: מקאדו (25), בראון (24), פרמייר (12), דאנטוני (11), מנטאסקי (11), באריאה (10), כנביז (4), דיקסיס (3).

● ברצלונה: סיביליו (24), סאן־אפיפניו (14), סולוזאבאל (13), מקידאל (8), קוסטה (6), טרמבר (4).

סאן־אפיפניו המצטיין בטורניר

סאן־אפיפניו נבחר ל"שחקן המצטיין" של הטורניר. דראזן פטרוביץ' זכה ב"מלכות הסלים". הממוצע שלו — 35 נקודות למשחק. שערוריה — דינו מנג'ין הרחוק שלושים מהמשחק נגד ציבונה, אך בלחץ המקסיקים הוסב העונש לשתי עבירות בטופס ההרחקה לא נרשמה. לכן, שותף אתמול במשחק.

אלופת בראזיל 119 אלופת ארגנטינה 94

במשחק הראשון שנערך אתמול בבוקר הביסה אלופת בראזיל, מונטה־ליבנו, את אלופת ארגנטינה, פרופאריל — 94:119 וזכתה במקום החמישי בטורניר.

היתרון הבראזילאי לא הוטל בספק בכל מהלך המשחק. בשורות הבראזילאים הצטיינו קארוס (34) ובואו (28).

בשורות הארגנטינים בלט לופאס (29 נקודות).

דריקס להעברה

מאת שמואל קליגר

אלי דריקס יוצב ברשימת ההעברות ויועבר לכל קבוצה שתיאות לשלם למכבי ת"א את הסך השווה בשקלים ל־70,000 דולר בניך השאלה לשנה או הסך 300,000 דולר — לצמיתות. זו החלטה שנתקבלה בהנהלת הקבוצה התל־אביבית.

יו"ר האגודה אלדד בוקשפאן מסר, כי התחשב לסכומים הנ"ל נעשה בהתאם לדרישות השחקן עצמו. היו"ר התקשה להגיח, כי תהיה קבוצה, שבתנאים הכלכליים הנבחדים תיאות לקחת על עצמה התחייבויות בסדר גודל כזה.

ההערכה היא, איפוא, שדריקס יפקא בתקופה הקרובה ולא ישתתף במשחקי הליגה. אם לא תחול הגמשה של הצדדים או מי מהם בתקופה הקרובה.

האוסטרלי פוסמן להפועל פתח־תקוה

עכשיו צריך להתרגל לשם חדש בהפועל פתח־תקוה: ג'ו פוסמן, לשעבר שחקן בנבחרת החמישית, אוסטרלית. נחום סטלמך, המנהל המקצועי, החליט להתחיל את האוסטרלי, שיוצרף על פני חברו גלן בלוך, אוסטרלי אף הוא. לעומת זה נראה, כי דורון רבינוף לא יוצה השבוע את הכביש ממכבי להפועל. הסיבה: מכבי מתרפת את ההעברה. אלי יצליחו להשאיר אותו אצלם.

תורכיה אלופת הכדורסל במשחקי ים התיכון בסוריה

כדורסלני תורכיה זכו במדליית הזהב במשחקי ים התיכון הנערכים בלאטקיה, סוריה, לאחר נצחון במשחק הסיום על המארחים 65:86. ספרד נטלה את מדליית הכסף, לאחר נצחון על תוניסיה (72:101) ויוון את מדליית הארד.

אלבניה נטלה את הבכורה בטורניר הנשים בכדורעף, לפני תורכיה ואיטליה, שניצחה אתמול את יוון 3:0.

[illegible] זכה באליפות הטניס הפתוחה במאראה, בשניצח בגמר את אחיו הצעיר, האביר, בשלוש מערכות 3:6, 3:6, 2:6.

● בגיבצה נסל השוויצרי קלאודיו מזאדרי את הבכורה באליפות הפתוחה, לאחר נצחון על הצ'כי ננותיק תומאס שמיד 6:4, 7:5.

● בטורניר הנשים בטוקיו ניצחה הארגנטינית בת ה־17 גבריאלה סאבטיני את הבולגריה מנואלה מאלייבה 6:4, 6:7 וזכתה באליפות הפתוחה ובפרס לסך של 50,000 דולאר.

5 זהב לבולגריה פאנובה בהתעמלות

הבולגריה ביאנקה פאנובה, הכנסציה של אליפות העולם בהתעמלות אומנותית, צברה ציון מושלם של 10 נקודות בתרגיל הקרקע וזכתה בארבע מדליות זהב בסעמת האליפות הנערכת בוורנה. זאת לאחר שכבר זכתה קודם לכן במדליית הזהב בקרב רב. בכך הפכה פאנובה למתעמלת הראשונה שנטלה חמש מדליות זהב באליפות עולם.

הנערה בת ה־17 תלמידת תיכון מסופיה היתה גם למתעמלת הראשונה, שצברה 10 נקודות מ־10 אפשריות בתרגילי הקרקע.

● שיאן העולם בריצת 500 מ' המרוקאי סעיד אויטה זכה במדליית הזהב במשחקי הים התיכון, כשניצח בריצה בזמן בינוני לגבי 3:39.47 דקות. זמן זה נופל בכ־10 שניות משיאו העולמי, אך גם הוא הספיק לו כדי לזכות בנצחון.

ועידת הפועל במארס בירושלים

מזכירות מרכז הפועל, בישיבתה אתמול, החליטה על קיום הועידה העשירית של הפועל בימים 30־31 במארס 1988 בירושלים.

בועידה משתתפים 500 צירים, 75 אחוז מהם נבחרים ע"י הסניפים והשאר ברשימה מרכזית. צירי הועידה בסניפים נבחרים עפ"י הוצאות המפקד ליום 30 בדצמבר 1987. לפי תוצאות המפקד ייקבע גם "מפתח" לכל ציר. צירי הועידה בוחרים את המרכז והמרכז יבחר את המזכיר הכללי.

לפני הבעידה של מרכז הפועל יצחק אופק, הלכה לקראת הועידה, שלוש ועדות: ועדה מתמדת — בראשותו של מיכאל אלמוג, ועדת כבינה ומנגדים — בראשותו של אליהו כבילה וועדת מינויים — בראשותו של יורם אוברטי.

לקראת הועידה המהלים לקיים שבע ועידות מחוזיות בהשתתפות הצירים של המחוז, שישתתפו בועידת הפועל העשירית. בועידות המחוזיות יתגבשו החלטות שיעבדו לדיון בועדה המתמדת.

בתחילת הישיבה יתיהרו חברי המזכירות לרקת דוממה עם זכרם של י"א חללי מינכן, שנרצחו לפני 15 שנה במשחקים האולימפיים.

בארלו יחליף את מקאדו בשנה הבאה

איציק כהן עדיין טובל במציעתו. האבחנה הרפואית אתמול העלתה, כי יצטרך לנוח לפחות עוד כשבועיים ויחמיץ את פתיחת הליגה. הוא שבר על רוח אופטימית כשאמר: "העונה תימשך כשמונה חודשים, כך שעוד שבועיים במנוחה לא יזיקו" ●●●

●●● דראל בריידן עורר בימים האחרונים רחשים. הוא פנה לאנשים שונים, שינסו לסדר לו קבוצה באירופה. בריידן לשחק בארץ קלושים וכעת הוא לוטש את עיניו אל מערב־גרמניה והולנד ●●●

●●● אוהדי טרייסר מילאנו ערכו קבלת פנים נלהבת לכוכב העבר שלהם, קן בארלו. זה הסגיר בבאגר בעיתון איטלקי, כי הוא שחקן מקצועני ועזב את מילאנו, אם כי היה לו טוב. במילאנו מדברים על כך שבארלו יחליף בעונה הבאה את בוב מקאדו ●●●

●●● הבעיות הארגוניות של הטורניר נמשכו גם אתמול. המארגנים שכחו להפעיל את המאורות הגדולים באולם. בתחילת המשחק דמה האולם לסאונה. רק מאוחר יותר גאלו את הצופים מייסוריהם, כשהפעילו את המאווררים ●●●

●●● מכבי ת"א תשוב לארץ היום אחה"צ, לאחר שקיימה במשך עשרה ימים שבעה משחקים (ארבעה נצחונות ושלושה הפסדים). ראשי הקבוצה מקווים, כי שני הטורנירים באיטליה ומילאנו מהווים הכנה נאותה לעונה.

בארלו על הגובה. קאן בארלו שחקנה החדש של מכבי ת"א הוכיח את כדאיות רכישתו כשהיה המצטיין בשורות האלופה בגביע הבין־יבשתי. כאן קולע מעל הגנת ברצלונה

טניסאי ישראל גברו על מצרים

נבחרת הטניס של ישראל עד גיל 16 גברה אמש בפרייבורג, מערב־גרמניה, על מצרים 0:3 במסגרת אליפות העולם. בעקבות נצחונה דורגה ישראל במקום ה־13 בסיום האליפות והמצרים במקום ה־14.

אוהד ויינברג וגיר דקל זכו בנצחונות ליחידים ובזוגות.

מכבי ראשל"צ נוצחה בהונגריה

מכבי ראשל"צ הפסידה אמש בגביע אירופה לאלופות בכדוריד לקבוצת בראמץ מהונגריה 32:24 (14:14). בשבוע הבא ייערך משחק הגומלין בראשון־לציון.

נבחרת הונגריה זכתה בתואר סגנית אלופת העולם לנבחרות וגם קבוצותיה מדורגות בעלית העולמית.

ובנות חולון הובסו בסופיה

אלופת המדינה לכדוריד נשים, מכבי קרית־שרת חולון, הובסה בבולגריה על־ידי צ.ס.ק.א סופיה במסגרת גביע אירופה לאלופות — 32:8 (13:3).

אליוט ניצח במייל בלונדון

הבריטי פיטר אליוט, בעל מדליית הכסף באליפות העולם ברומא בריצת 800 מ', זכה בריצת המייל שנערכה אתמול בלונדון. אליוט סיים את המירוץ, שנערך ברחובות סביב הפרלמנט הבריטי, לאחר 3:53.60 דקות והקדים את האמריקאי ג'ים ספיבי (3:53.90) והאירי פרנק אומארה (3:55.00).

בין הנשים ניצחה הוולשית קירסטי וייד, שעברה את המרחק בזמן של 4:27.10 דקות.

ליברפול שועטת לפיסגה הביסה את ניוקאסל 1:4

מירנדיניה, כוכבה של ניוקאסל, לא הצליח להבהיל אתמול את כדורגלני ליברפול. אלה רמזו על כוונותיהם, כשמחצו באיצטדיון סט. ג'יימס, מגרשה הביתי של ניוקאסל, את הקבוצה הביתית בשיעור 1:4 וטיפסו למקום השלישי. ליברפול מפגרת עתה אחרי המוליכה ק.פ.ר בשלוש נקודות אך שיחקה שני משחקים פחות.

גיבור נצחונה של ליברפול היה הקשר הסקוטי סטיב ניקול שהבקיע שלושער. חברו, ג'ון אולדריג', הוכיח, כי הוא מחליף טוב לאיאן ראש, כשהבקיע את השער הרביעי, השישי שלו מתחילת העונה.

מירנדיניה הפגין אמנם ניצוצות של כדורגל מעולה, אך נבלם היטב ע"י ההגנה המאורגנת של ליברפול. כנגד לא הבריק גם פיטר בירדסלי, שנרכש ע"י ליברפול בתחילת העונה מניוקאסל.

ניקול העלה את קבוצתו ליתרון בדקה ה־23, לאחר שקיבל מסירה מדוייקת מג'ון בארנס. שבע דקות מסיום המחצית הוסיף אולדריג' שער שני ושוב ממסירה של בארנס, שהיה הטוב במגרש.

שלוש דקות לאחר פתיחת המחצית השניה הבקיע ניקול את שערו השני, הפעם תוך ניצול מסירה מדוייקת של בירדסלי. הסקוטי ניל מקדונלד הקטין בדקה ה־60 מנקודה הלבנה, לאחר הכשלתו של מירנדיניה ברחבה, אולם ניקול הגיב במהירות, כשקבע את תוצאת המשחק בדקה ה־65.

מילאן נכנעה בבית לפיורנטינה 2:0

שתי קבוצות בלבד, האלופה נאפולי והעולה החדשה פאסקארה צברו, את כל הנקודות, בתום שני מחזורי ליגה באיטליה.

פאסקארה, שגברה על פיזה, אף היא עולה חדשה בשיעור 1:2, מוליכה את הטבלה לפני נאפולי, שגברה על אסקולי 1:2.

איאן ראש, בהופעת בכורה בליגה, לא עזר ליובנטוס, שחזרה ממשחקה באמפולי מנוצחת בשיעור 1:0. מפתיע עוד יותר היה הפסד הבית של מילאן, שהרימה ידיים מול פיורנטינה 2:0.

את הנצחונות הגבוהים של המחזור קצרו טורינו ואודינזה. טורינו מיגרה בבית את סמפדוריה בתוצאה 1:4 ובאותה תוצאה גברה ורונה על אווליני.

אינטר התאוששה מהפסדה הביתי בסיבוב הראשון, כשגברה במשחק חוץ על קומו 1:2. רומא ניצחה את העולה החדשה צ'זנה 0:2.

בשווייץ ממשיכה גרסהופרס להוביל

קבוצת גראסהופרס ממשיכה להוליך בראש הטבלה בשווייץ, לבדות שנפרדה בתיקו חסר שערים מלוזאן. היא ניצלה את העובדה שהאלופה נויסאטל איבדה אף היא נקודה, לאחר תיקו 1:1 עם ארו, השלישית בטבלה.

תוצאות נוספות: באזל — לוסרן 3:3; סרבט — יאנג בויס 1:1; סיון — בלינזונה 1:4; סט. גאלן — ציריך 1:3.

מונאקו איבדה נקודה בפיסגה

המוליכה בראש הליגה הצרפתית, קבוצת מונאקו, איבדה נקודה, לאחר שנפרדה בתיקו חסר שערים מטולון. למונאקו יתרון של שלוש נקודות היא מקדימה את ניור, שגברה על ליל בשיעור 0:1. שלישית בדירוג סס. אטיין, שגברה על טולוז בשיעור 0:2.

האלופה בורדו, במקום הרביעי, לאחר תיקו רב שערים עם קאן 3:3.

גאלאטסריי מוליכה בליגה התורכית

גאלאטסריי, המוליכה את הליגה התורכית, הסליקה אתמול נצחון רביעי רצוף, כשגברה על זונגולדאקיאספור בשיעור 1:3. היא מקדימה שלוש קבוצות עם תשע נקודות. באשיקטאש, שניצחה את בולוספור 0:1. טראבזונספור, שגברה על סאקאריאספור 0:1 ומאלטיאספור, שנוצחה ע"י סאמסונספור 1:0.

קבוצתו של איוניר ניצחה בליגה 0:3

קבוצתו של מוטי איוניר, דורה, השיגה נצחון חוץ על צוולה 0:3, במחזור השני בליגה ההולנדית בכדורגל.

האלופה והמוליכה, פיליפס איינדהובן, השיגה אף היא נצחון חוץ על וונלו 1:0 ולה כל 14 הנקודות משבעה משחקים, לפני פיינורד רוטרדאם (12), שהביסה את ר.ס.ה. 79 בשיעור 2:8.

ספארטה רוטרדאם, במקום השלישי (10), נוצחה על ידי דלהים 3:0. אייאקס אמסטרדם, במקום הרביעי (10), גברה על דן האג 2:4.

זאמאלק הובסה בגאנה 5:1

קבוצת הכדורגל המצרית זאמאלק הובסה בגאנה על ידי קבוצת קוטוקו קומאסי 5:1. היה זה משחק הגומלין בגביע אפריקה לאלופות.

במשחק הראשון ניצחה זאמאלק בקהיר 0:2, אולם תודות להפרש שערים עלו הגאנאים לחצי הגמר.

דף חשבון אחרי שבת

שנה טובה למכבי נתניה ומכבי ת"א

ניסן פרידמן ושמואל קליגר

שלושה מחזורים הם עדיין בגדר המבוא לעונה, אבל אפשר להסיק מסקנות לא מחייבות. מכבי נתניה ומכבי ת"א — הטאה לצופים. הפועל חיפה, הפועל פ"ת, שמשון והפועל ב"ש — עוד לא מאוששות. הפועל ת"א והפועל ב"ש — בשולי הדרך הנבונה. מכבי חיפה ובני־יהודה — כפה נפש. חולון — לא רע. מטולה — נתניה, הפועל ת"א יקבשו, בית"ר ים?...

זכות

הליגה תעבור לדום: התקוה!

★ שלום תקוה, אתה בעננים?

"אחרי נצחון כולם מרגישים טוב. כולם מתקשרים אליך הביתה. זה נותן הרגשה טובה. בכך הכל נפלא".

★ איזה ציון היה מגיע לך על המשחק נגד באר־שבע?

"אני עדיין לא עיתונאי. לא יודע לחלק ציונים, אבל, לא זה מה שמעניין. חשוב לי שתיפקדתי כמו שצריך. עיתונאי טוב לקהל רב בבית שלנו. נקווה להמשיך להתברג בצמרת. הגיע הזמן שמכבי נתניה תחזור לצמרת".

★ איך משפיע עליך היחס מסביב?

"כל שחקן אוהב לשמוע ולקרוא על עצמו דברים טובים. כל כתבה משמחת אותי, כמו את כל אחד. אבל, אני לא נגרר אחרי הפרסומות".

חובה

נפלתי לתקופה לא טובה

★ שוער זהו, מקפיב בריקי, הפכתם ל"בשר התותחים"...

"זה נכון, קיבלתי תשעה שערים (4 מבית"ר ת"א ו־5 ממכבי ת"א). זה בכלל לא נעים. לדעתי, קבוצתי פתחה רע. חסרים לנו חמישה שחקנים. נפלתי לקבוצה, סליחה... לתקופה לא טובה".

★ אז מה יקרה אחרי החג?

"יש לנו בעיה בהגנה. ההגנה כאר ודירה עכשיו. אבל, בשבת הקרובה מול הפועל ת"א יחזור הבלם יצחק נעמן ואז הוא יעמוד בסתוו ויכוון את השחקנים".

2 נקודות לא היו בתכנון

★ רפי אוסמו, מה קורה למכבי חיפה. 2 נקודות מ־9?

"יהיה בסדר. אני מאבין סיבגא שיפור. מכבי חיפה תרגע בתום העונה במקומה הטבעי — צמרת. 2 נקודות מתוך 9, זה באמת לא היה בתכנון. אפשר לקרוא לזה פתיחה צולעת. אבל, חייב לבוא שיפור".

★ מאין נובעת האופטימיות שלך?

"אני מודאג. האופטימיות שלי נובעת מהמאגר העשיר שלנו. קבוצה שיש לה כל־כך הרבה שחקנים טובים צריכה להיות רגועה, לשחק משבת לשבת ולהאמין בעצמה".

יתדה

שינוי סגנון ותיפקודים

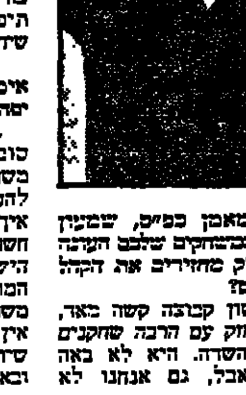

★ מאמן כפיס, שמעון שנהר, המשחקים שלכם העונה לא בדיוק מחזירים את הקהל למגרשים?

"ששון קבוצה קשה מאד, סוגרת חזק עם הרבה שחקנים במרכז השדה. היא לא באה לנצח. אבל, גם אנחנו לא תיפקדנו. במרכז השדה לא היינו יעילים. כשלחצנו לא היה מספיק מחץ. למרות זאת, יכולנו לנצח".

★ מה עושים כדי להתגבר על נקודות התורפה?

"אתמול היתה לנו אסיפת שחקנים. דיברנו על זה. מקווים שהשיפור יבוא עם הזמן. טוב, צריך לזכור ששינינו סגנון. צורה אחרת של משחקים ושינויי תיפקוד. אבל, אני מודה, לא שיחקנו טוב".

★ הנה, מכבי ת"א, אותה אימנת אשתקד, רצה היום יפה...

"אני שמח בשבילה. זו קבוצה טובה, אבל מוקדם אחרי משחקים נגד קבוצות נחותות להסיק מסקנות. צריך לראות איך היא מתפקדת במשחקים חשובים יותר. יש בעיה לכדורגל הישראלי בסיסר המקצועי, המתבטא בבכבי. השחקנים משחקים מעט מדי בלי כדור. אין מהירות. אין ספרינטים. סידרי הוא מהבודדים אצלנו ובאירופה זה אלף־בית".

רשמיו של כתבנו משבת בבלומפילד

בית"ר ים: סיפור הצלחה הולך ונעלם

מאת ג. אשר

סיפור ההצלחה של בית"ר ירושלים מאשתקד הולך ונעלם. כ־2000 אוהדים ירושלמים התקבצו בשער 8 ובמספר שערים נוספים לפני המשחק אולם כשהסתיימו 90 הדקות לא שמעו אחד מהם. כולם הסתתרו ומיהרו לביתם.

גם הפלקטים של שער 8 הוסתרו כבר לאחר השריון של יהודה עמר. הצעקות שנשמעו במחצית הראשונה נעלמו בשניה אולי בשל חולשתו של מלמליאן. שוב הוכח כי בלעדיו להבחין את בית"ר כקבוצה אטרקטיבית. גם העסקנים הבכירים שישבו בשער 1 לא הוכיחו את אותה התלהבות מאשתקד. בהפסקה (1:1) אמר ח"כ אולמרט כי הפועל צריכה להיות שבעת רצון באיחון התוצאה על־ידי עמר בדקה ה־44. ח"כ אולמרט לא העריך כי בדקה ה־69 ישלים עמר צמד פרסי.

מחזיק תיק הפועל בבית ברנר, אלי מילר, הסכים עם דעתו של אולמרט והביע תקווה כי הפועל תשיג נקודה. אחרי המשחק כבר נשבע מילר אחרת.

אוהדים ירושלמים בתא הכבוד נשארו קפואים לאחר המשחק. איש לא הטיח האשמות לפתות כלפי הרץ במאמן שפיגלר. את החשבונות "עשה ה"בוס" ריבלין בירושלים. אהוד אשש המודחק ישב בתא הכבוד של שער 1 אולם לא פצה פה. הוא קיווה שגם בלעדיו ינצחו חבריו את הפועל והתאכזב.

אח"כים בצד הפועל חייכו בתום 90 הדקות. שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו ובעלה נתן, הזוג שמלווה את הפועל לאורך כל משחקי הבית חיבק ידיד ידיד בהנאה אחרי דקות של חרדה.

הלוח הכללי

זיפות גגות

פוליש וזקין

אסטרולוגיה

נרשמו לנישואין

שרותים

הכרויות

ירושלים

ריפוי והרזיה

שוק המציאות

הלוואות

מי מצא?

ריפוי והרזיה

מכירות

רוצים לקנות

רהיטים

מקררים

מכוניות

דירות למכירה

דירות בשכירות

עסקים

משרדים

מבני תעשיה

הצעות עבודה

[illegible]

هكذا من الاصل

קולנוע

חסכון ליישור שיניים

„בייבי אריזונה"
במאי: ג'ואל כהן

הקולנוע התעורר מתרדמת הקיץ. רובוטים רצחניים, מכשפות תימפניות נכנסים אל בתי הקולנוע לקראת החגים הסתיו ומנבאים לנו חורף של אי שביעות רצון. מכל היבול הזה, המתרפק על סף השנה החדשה, אהבתי את „בייבי אריזונה", קומדיה חכמה על תריסר נושאים, בעיקר על הקולנוע, מאת האחים ג'ואל ואיתן כהן, שסרטם הראשון *„רציחות פשוטות"* המחיש בעיקר את ידענותם הקולנועית.

הפעם מדרגר הסרט כמה פרות קדושות, בינהן אהבת ילדים. ה.י. מקדונו (ניקולס קייג') ואד (הולי הנטר) התאהבו בבית הסוהר. זו לא היתה הכרות שסתית. מקדונו, פורץ בלי בית, חזר אל בית הסוהר כמה פעמים, ומה שלא עשה התא הצר עשתה אהבתה של הסוהרת. הפושע יצא מבית הסוהר אל חופה וקידושין – אותו הכלא באיצטלה אחרת („זה כמו בבית סוהר" אומר מקדונו אחרי יום עבודה מפרך). פה מקבלים את המשכורת פעם בשבוע. לזוג המאושר אין ילדים, והיות ובאמריקה־ארץ־השפע אנחנו, מוליסים השניים – גוסה בתני וקלייד – לקחת ממי שיש לו עודפים. לנתן אריזונה, בעל רשת חנויות רהיטים, נולדה חמישיה. לא נורא אם יקחו ממנו בן אחד למען השיווין. „לקחתי את הטוב ביותר" אומר מקדונו לאשתו ומסיר את השמיכה מעל התינוק, כאילו בחר משהו בסופרמרקט. „ואלה הוראות השימוש", הוא מוסיף ומניח בחיקה את ספרו של ד"ר ספוק. כך זה מתחיל.

„בייבי אריזונה" הוא קומדיית חסיפה במכלול עשיר של טעמים: סלפסטיק, קומדיה שחורה, הדרכה מסגנון הגנבים־התמימים של סוף שנות השישים. בתוך הסלט הזה בתנועה מתמדת מוגשים הרבה קטעי סאטירה טובים. *אמריקה המגוחכת כפי שרואים אותה מהצד שני צעירים. „פתחת*

משמאל: אמא (הולי הנטר), אבא (ניקולס קייג') ובייבי אריזונה

לילדה משכנות חסכון?" שואלת חברה היסטרית שבאה לבקר. „לא", עונה האם החדשה. „יישור שיניים יעלה לכם הון תועפות" צוהלת החברה. „מה אתה עושה?" שואל בעלה של החברה את החוטף. „אני עובד" מגמגם החוטף. „עובד", משתומם החבר „אתה צעיר מדי, כל העתיד לפניך". בסצינה אחרת מתראיין נתן אריזונה על ידי העיתונאים. כולו צער, אבל עם סוף הראיון, למראה כל מצלמות הטלוויזיה, נמרח פתאום חיוך על פניו והוא יורה את סיסמת הפרסומת לרשת חנויות הרהיטים כולה. הזדמנות היא הזדמנות, ביחוד אם היא חינם. בסוף הסרט מתמקח אותו נתן אריזונה עם החוטפים שהחזירו נכבדו, שמא הם מעדיפים כמה רהיטים מחנותו במקום הפרס בכסף מזומן.

בתוך כל המידרפים, הדירות, המנוסה והסוד יושבת לה היורשת בבשאה נינוחה כמו נסיכה אמריקאית. כשתגדל אולי תהיה פני הרכב.

יגאל משיח

בקרוב

„השוטר מבברלי הילס מספר 2", „יומן אהבות", „מעקב חושני" ו„זה לא גן עדן" מסוף השבוע בבתי הקולנוע

אדי מרפי, חור שחור (ביטוי נקי מנטיות גזעניות) הסופג כספים ולא נודע כי באו אל קרבו, דוהר שנית בדמותו של אקסל פולי, השוטר הזרוק בעל צחוק התמר, כלומר *„השוטר מבברלי הילס מס. 2"*. מילים אינספור כבר נהגו בתיאורי קפיצתו הנחשונית של מרפי לסיר הבשר. לכוכב הקופה מספר אחד יש היום שליטה מלאה על הפרוייקטים המסחריים המתקשטים בשמו. ברשימת הקרדיטים הרשמית הוא אמנם מופיע, לבד מהתפקיד הראשי, רק כאחראי לסיפור עליו מבוסס התסריט, אך אולפני „פאראמונט" החתומים על הסרט באלצו לנהל משא ומתן עם קונצרן מרפי כדי לאבטח את ההשקעה הבדאית הזו.

לאלה שלא ראו ולאלה ששכחו: אקסל פולי הוא שוטר מוסווה מדטרויט הנקלע מרי סרט לבברלי הילס הנוצצת כדי לפרק כמה עשרות ניידות משטרה ולהחשיף את הצביעות והזוהר המדומה האופף את העשירון העליון באמריקה. זהו אוסף סקצ'ים של מרפי המחובר בשרשרת להיטים קצביים. שחקני המשנה שרדו מהסרט הקודם (ג'אדג' ריינהולד, רוני קוקס וג'ון אשטון). בצד הרעים תזהו את יורגן פרושנאו (היהודי הנרדף שנאסף אל חיקה של ז'קלין ביסה ב„אהבה במחתרת") ובריגיט נילסן ברוחת האברים, מי שהיתה מרת סילבסטר סטאלונה עד לא מכבר. גם שחקן המשנה הנפלא דין סטוקוול זוכה כאן בבמה דקות מסך.

כבמאי הסרט הוא טוני סקוט, אחיו של רידלי („הנוסע השמיני"), מי שביים את „רעב" הנוצץ.

★

לאחר שלוש שנות העדרות חוזר ידיד „הבימה" אנדז'יי ויידה לתת **הוראות** בימוי בפולנית. „זהו סיפור מעורר העוסק בנעורים, אהבה **ומוות**" סיפר בראיון לקראת ההסרטה (קיץ 1985) „הסרט מספר בעצם גם על ילדותי כיוון שהוא מתרחש בווילנו, לא רחוק מהמקום בו נולדתי, בעיירה קטנה ושלווה, ממש כמו בספר." הספר שבזכיד ויידה הוא נובלה של תדאוש קונביצקי (שכתב על פיה את התסריט), הפורשת את סיפור אהבתם של ויטק ואלינה, בני מעמדות שונים, הפורחת בהחבא, ניזונה מגורמות פטאליסטיות שנלקחו מהספרות הרומנטית, ומבקשת להימלט מצווי השעה. *„זמן אהבתי"* סרטו הה־25 של ויידה, מזכיר לא פעם את סרטיו *„הורים הליכנים"* ו*„העלמות הצעירות מווילקו"*. גם כאן ניכרים געגועים לעבר הפולני הרומנטי, לימים בהם זכה הלאום הפולני לביטוי פוליטי ותרבותי.

ויידה הרשים בשנים האחרונות הרבה יותר בעבודת התיאטרון שלו (עיין פסטיבל ישראל האחרון) מאשר בעבודת הקולנוע (ואל תעיין ב„אהבה בגרמניה"). במשתתפים הפעם: **פאולינה מלינרסקה, פיוטר זארצ'ינשאק, ברנדטה מרציאלה, ויורזלאב קרודה.**

★

„גברת היזהרי" הוא שמו המקורי של *„מעקב חושני"*. בשני המקרים עולה ניחוח שוביניסטי קל, בהתחשב בהשתלשלות העניינים והמסרים שמבקש סרט יומרני זה להעביר. מסופר במעצבת חלונות ראווה אקסצנטרית (דיאן ליין), שקיבלה הזמנות יפות אצל פרנסיס קופולה הגדול) המסעירה את פיטסבורג השלווה בוויטרינות הממחישות את היותיה הפרועות. פרובוקציה זו משלהבת את חלציו ומוחו של אחד ג'ק פרייס (מייקל וודס), טכנאי רנטגן המועסק בבניין מול חלון הראווה של העלמה המעצבת. צירוף המקרים המפתיע הזה מזמין את ג'ק הנאה לרדוף את הגיבורה עד ביתה הנאה על הנהר, רדיפה המתחילה בהטרדות טלפוניות מתגנבות ומתפתחת להדרידה אלימה לרשות הפרט. המצב מחמיר עד שהגברת מעשתת ונוטלת את המושכות ומעמידה את הזכר התוקפן במקומו.

ליצירה זו אחראית במאית בשם קארן ארתור, המגדירה את החוויה העוברת על הגיבורה כ„אונס פסיכולוגי". ארתור עבדה לצידה של מפיקה בשם אנג'לה שפירו והיא אינה היחידה מבת עמנו המעורבת בהפקה: על התסריט חתומים שגיא, מרק מילר וצ'ארלס זאב כהן.

★

„זה לא גן עדן", כך נמסר ממפיציו (הסרט לא נחשף לתקשורת), מספר בשישה מתנדבים עולים שבאו לארצנו השופעת כדי להתנסות בחוויית הקיבוץ. מתיאור העלילה אפשר להתרשם שמדובר בעוד סרט הרפתקאות קייצי. עד למשפט המזכיר ש„נסיון מר עם מחבלת משנה את חייהם לחלוטין".

הסרט, כפי שוודאי ניחשתם, צולם על אדמת הקודש, בשיתוף כוחות מקומיים (צפריר קצ'ינובסקי, אסתי בין, פולי רשף, ג'יליאנו מר ואחרים), אך בכיכובם של זרים: ג'יאנה פאקילה, סב רובארדס, קווין מקגלי ועוד. ביים והפיק לואיס גילברט.

אמיר רותם

קאמרית בבודאפשט

הביקור בן ארבעת הימים של התזמורת הקאמרית הישראלית בבודאפשט, בשבוע שעבר, היה הראשון של תזמורת ישראלית בהונגריה. בודאפשט נחשבת, גם כיום, לאחד ממרכזי המוסיקה האירופאיים העירניים ביותר. מחשש להעניק לביקור גושפנקא רשמית מנעו השלטונות ההונגריים פרסומת ויחסי ציבור מוקדמים. לכן גם סרבו ההונגרים להמציא לתזמורת הישראלית את התווים של ההמנון ההונגרי ולא אישרו את נגינתו בתחילת הקונצרטים יחד עם „התקוה". לעומת זאת הקרינה הטלוויזיה ההונגרית כתבה ארוכה שכללה קטעים מהחזרה הכללית של התזמורת הישראלית וראיון עם המנצח יואב תלמי, מנהלה המוסיקלי.

אולם הקונצרטים והקונגרסים של בודאפשט, בו נערך הקונצרט הראשון, היה מלא עד אפס מקום. באולם נכחו גם מוסיקאים ואמנים נודעים שבאו לשמוע את האורחים הנדירים, ביניהם חברי התזמורת הקאמרית ע"ש פרנץ ליסט שביקרו הקיץ בארץ וכן אלמנתו של המלחין ההונגרי הלאומי זולטאן קודאי. בקונצרט נוגנו יצירות מאת בארטוק, יוהאן כריסטיאן באך, בארבר ומוצארט. מרגש במיוחד היה הקונצרט השני שהתקיים בבית הכנסת העתיק של הקהילה היהודית בבודאפשט, הגדול ביותר באירופה, עם מקום לארבעת אלפים מתפללים. בתכנית, שנוגנה ללא הפסקה, בוצעו יצירות מאת גלוק ומוצארט וכן „יזכור" – יצירתו של המלחין הישראלי, יליד הונגריה, עדן פרטוש, מי שהיה תלמידו של קודאי. כסולן הופיע גדי לברטוב, נגן הוויולה הראשי של התזמורת. בתום הקונצרט פנה תלמי אל הקהל בדברי תודה על קבלת הפנים החמה ואיחל שנה טובה לנוכחים ולכל יהודי הונגריה. בנגינת „התקוה" נראו רבים מזילים דמעות. הטלוויזיה הלימודית הישראלית הסריטה והקליטה את מהלך הביקור ההיסטורי למישדר מיוחד שיוקרן בשנה הבאה.

ישראל דליות

פגוש את העיתון

הפעילות התרבותית של מועדוני מופ"ת לשנת 1987/8 החלה שלשום בתכנית „מופתעתון" – עתון חי בהפקת תיאטרון **בית ליסין** בשיתוף עתון **„דבר"**. התכנית אשר תרוץ במהלך העונה בכל מועדוני מופ"ת ברחבי הארץ ינחה חבר מערכת „דבר" **יצחק ברנר**, **שלמה ניצן** יהיה האמן הקבוע. התכנית הראשונה בסדרה שנערכה באולם מופ"ת המחודש בחולון, והתארחו בה ח"כ **יוסי שריד**, פרופ' **דן מיכאלי**, מנהל המרכז הרפואי שיבא, **משה אודסו**, מנהל חטיבת האלקטרוניקה בתעשיה האווירית, ו**טלי זליגר**, הסופרת הצבאית של „דבר". בר־נר מסר בערב הבכורה שכוונת התוכנית היא מעין חוג בית באווירה אינטימית בה יטלו חלק אישים בחדשות לצד אירועים על סף העשיה, כאשר הקהל היושב באולם נוטל חלק בוויכוח, קורא קריאות ביניים ושואל את הנוגעים בדבר. מפיק בפועל **אלדד לוי**.

ע.ג.

הדוקומנטה: אפוקליפסה שלא היתה

בקאסל נגעלה אתמול הדוקומנטה, התערוכה האמנות המודרנית הבין־לאומית בה השתתפו כ־70 אמנים מרחבי העולם, ביניהם חמישה ישראלים. עוד לפני נעילתה כבר ערכו ל„דוקומנטה" תפילה אשכבה בעתונות הגרמנית. העתון המקומי של העיר קאסל, מושבתה של ה„דוקומנטה" פירסם לפני שלושה שבועות את תחזית הגרעון הכספי. אמנים ומבקרי אמנות מתחו ביקורת נוקבת על מנהל הדוקומנטה מאנפרד שנקנבורגר ש„הצליח" לצבור הרבה עויינות וטינה בקרב העתונאים. שנקנבורגר, שאינו מצניע את יהירותו הבוטה, הרגיז את הוגי האמנות בגרמניה בהצהרת כוונות מעורפלת. „הדוקומנטה השמינית אינה מכוונת למגמות תיאורטיות או דידקטיות כלשהן" אמר שנקנבורגר בפגישה עם עתונאים „היא איננה מתיימרת להציג אפילו מצב ההווה". מה, אם כן, מציין את הדוקומנטה השמינית? שאלו העתונאים. תשובתו: „היא איננה מייצגת את כל הזרמים באמנות בת־ימינו. כל מה שאנחנו מציעים הוא פרספקטיבה מסויימת בהתפתחויות בחמש השנים האחרונות".

„בשום מה הצטיינה הדוקומנטה השמינית בעבודות הכוכרות לחובבי האמנות זה עשרים שנה ויותר" טען היסטוריון של אמנות מקאסל. המנהל המותקף הציע הסבר ארוך לא־המגמתיות שבחר בה כמגמה. *„עבר זמנן של התורות ההיסטוריות והאמנותיות.* חשבנו, אמנם, שהכותרת 'מימדים היסטוריים וחברתיים באמנות' תתאים, אך העדפנו להשאיר את הכותרת פתוחה".

בכונוחים מעורפלים ניסה שנקנבורגר להגדיר את ייחודה של הדוקומנטה השמינית ביחס לקודמותיה. אם הדוקומנטה השישית התמקדה בנושא אמנות על אמנות והדוקומנטה השביעית התמקדה בנושא קרוב – אמנות על אמנים, הרי שהדוקומנטה השמינית עוסקת ביחס האמנות לחברה. „אמנות שיש לה דיאלוג עם ההווה, אמנות שיוצרת מטאפורות על משטרים, על התנהגות חברתית, או כמו המנסה לנתח ולבקר מוסכמות חברתיות. אמנות הקובעת דיאגנוזה של ההווה ופרוגנוזה של העתיד, *ואפילו של האפוקליפסה"(!).*

אבל אפוקליפסה לא היתה שם, במרחבים הנאים שבין מוזיאון הפרידריכציאנום לבין ה„אורנז'רי". בקושי היה שם ההווה. פסלי תוצות שמזכירים מבנים אורבניים, לא תרשנים באורה מסעיר, עבודה שמשכה תשומת לב רבה – לא בהכרח העדכה – היתה זו של יאן המילטון שבנה ארבע גיליוטינות המשמשות כמסגרת למבנה של סירה קלאסית. המילטון נידב הסבר קצר לעבודתו: „זו המטאפורה של דיאלקטיקה בת־זמננו שבה הטרור (הגיליוטינות) ושאר רוח (הסירה) הם שני צדדים של אותה מטבע".

הזמאם שימה בנה ביתן שאותו ייעד כמסעדה. לאו דווקא מסעדה מכניסת אורחים ומפתה, אבל זו האירוניה שבעניין: שום מקום ציבורי לא יכול להציע חמימות והידור אמיתי, מסביר המדריך המשכיל בסיור לעתונאים. עוד וריאציה של ניכור.

בשבוע האחרון שלה, קשה היה לחוש שהדוקומנטה התסיסה במיוחד את קאסל, עיר היערות והסירות המנומנמת. אמנם כמה חשמליות בעיר עוצבו בצבעי קרנבל זוהרים, אך ספק אם *הדוקומנטה השמינית תיזכר* בזכרון כאירוע חשוב שהשאיר עקבות משמעותיים. במועצת העיר קאסל כבר החל ויכוח נוקב אם יש להשאיר את הגליוטינות כמיצג מוכרח. רוב חברי המועצה דורשים להסירן בתוקף. די להם בקרן הלייזר שמתח אחד מכוכבי הדוקומנטה הקודמת בין פסל הרקולס בפסגת העיר לבין מוזיאון פרידריכציאנום, או באותה מסגרת מתכת מיותמת הנתלה מעל כבלי החשמל באחת מנקודות התצפית היפות בעיר. מה שרואים מבעד למסגרת הוא ירוק העד היפהפה של היערות. המסגרת היא הלא היצירה עצמה, משמעות האמנות, כמו היופי, היא עניין שבין המתבונן לבין עצמו.

מירי פז, קאסל

3

מהשבוע בדוכנים "E טון" מספר שלוש. דו־ירחון (המתעתד בקרוב להפוך לירחון) שהחל דרכו כמגזין לטכנולוגיה החדשנית בכלי המוסיקה האלקטרוניים משנה כיוון ומשכלל את הכתיבה על מוסיקה עכשווית מקומית ומיובאת. הגליון החדש מכיל כתבת שער על הלהיט העכשווי בזמר העברי **מאיר בנאי** (מאת גיורא פרבר), סקירת תופעת היוצרים־המבצעים הפושה *לאחרונה באזורנו (חנוך רעים)*, ראיון מקיף עם יוני **רכטר** (ערן דינור), מדור בשם *„וידאו אלטרנטיבי" המספר בסרטוני הווידאו המוסיקליים האיכותיים ויוצריהם (יובל לוי)* וכן כתבת הכרות עם **ג'וליאן קופ**, המוגדר כ„שריד האותנטי היחיד לפסיכדליה הליברפולית של שנות ה־80" (דנה פיינרו). *כל אלה מופיעים לצד המאמרים הקבועים העוסקים בציוד הקלטה והשמעה, אולפנים ביתיים, כלים אלקטרוניים חדשים וכיו"ב. המחיר: 4.5 ש"ח.*

שידורים

03.40 שעת כושר.
03.50 200 שניות למרכז ההסברה.
03.55 הדוק ממושה כריסטה סדרה עלילתית, כת. 4 פרקים על־פי ספרו של אלכסנדר דיומא. סיפור אהבה תקופה על רקע המאבק בין נפוליאון והמלך לואי ה־16.
05.00 ערב חדש. מנחה גרשון רייכר.

טלוויזיה

חינוכית

08.00 טלטקסט: עד כאן.
08.05 שעת כושר.
08.40 ראשית הקריאה: בלי סודות, ביניים 1.
09.00 אנגלית ה'.
09.20 חשבון פשוט ד': מדוע אסור לחלק באפס (כ).
10.10 אנגלית ד'.
10.30 רגע עם דודלי: כאשר אנו יחד (ב).
11.00 ערבית מדוברת: ד'–ה'.
11.15 אנגלית ו'.
11.30 ארץ מולדת, סדרה ב': בין הזמנים (כ).
12.00 אנגלית ח'.
12.25 תלמוד, שניים אוחזים: מאי טעמא (כ).
01.00 גיאוגרפיה כללית, ז'–ט': מדבר יהודה.
01.30 אנגלית י"א–י"ב: דמוקרטיה בישראל.
01.45 צרפתית: העשרה.
02.00 טלטקסט: עד כאן.
2.05 חובב הטבע, פרק 12: להרגיש על הגובה.
02.30 קסים קסם: גלים.
02.55 נחשון: מלך העצלנים.
03.00 קשר משפחתי: שלומי ועקיבן בן ה־4 רוצה שהכל יתבצע בדיוק לפי רצונותיו ומיד. משפחת ועקיבן משוחחת עם אחי יהם על נושא זה.

כללית

5.30 „הדבריםשת לי" – סדרה בהנפשה שם הפרק: „ענן לא איכפת לי".
5.55 אחות קלקה – פרק שני.
6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.32 סקירת תכניות בליווי שקופיות (ערבית).
6.35 מבורט – אירועי ספורט מן הארץ ומן העולם (ערבית).
7.30 חדשות (ערבית).
8.00 כותרות מבט.
8.02 „הצפון והדרום" – פרק שלישי: בוהסט פוינט אורי כואב את נישואיה של מדלין לאחר. סגן בנט מרפה מלהצו עליו ועל חברו ג'ורג', בשל התראותיו של חברם הבוגר מהם יוליוס גרנט. עתה הוא מתנכל לגר פיסק, חבריו למחלקה נוקטים מעשה נקם וגורמים לפיטורי בנט מן האקדמיה הצבאית. אורי וג'ורג' מסיימים את לימודיהם באקדמיה ומתמנים לקצינים בחיל הרגלים, ערב מלחמת מקסיקו. למסיבה שנערכת לכבודם מוזמנת גם מדלין שאינה מצליחה להסתיר את אהבתה לאורי. הם קובעים פגישה. בוושינגטון לוחץ סגן בנט על הסנטור צ'ארלס אדוארדס למנות אותו לתפקיד קרבי בצבא ומאיים עליו שאם לא יעשה כן יפרסם ברבים שהוא בנו הלא חוקי. את הסנטור משחק ג'ין קלי.
9.00 מבט לחדשות.
9.30 תשדירי שירות.
9.35 „קשרי משפחה" – פרק עשירי: „והירות, חברות טובות".
10.00 „שייקה אופיר" – תכנית במלאות 30 למותו: קטעים נבחרים מהופעותיו. מנחה רבקה מיכאלי.
11.50 „מיאמי, מחלק מוסר" – שם הפרק: „המבוך".
11.50 חדשות הלילה.

ירדן: 3.50 סרטים מצויירים (עד 1); 5.30 כפיות כסף, לילדים (עד 1); 6.00 השוטרת, סדרה בצרפתית; 7.00 חדשות בצרפתית; 7.15 מגאזין ספורט בצרפתית; 7.30 חדשות בעברית; 8.30 קומדיה אנגלית; 10.00 חדשות באנגלית; 10.10 דרמה אנגלית; 11.00 ספינת האהבה.

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – תומס ארן: סימפוניה מס' 2 בפה מג'ור (הסינפוניה מבורנמות/ק. מונטגומרי); שטמיץ: קונצ'רטו בסי במול מג'ור לקלרינית, בסון ותזמורת (י. שרדר, ר. פופ עם התז. הקאמרית פרו־ארטה/ סמיתכן/ק. רדלץ); ברהמס: 16 ולסים אופ. 39 לפסנתר בארבע ידיים (מ. ברוהר/ג. פיליפ קולרד); מיכליס: קונצ'רטו ברה מינור לכנור ותז. אופ. 47 (יובל ירון עם התז. הפיל הישראלית/מ. עצמון); שוברט: סימפוניה מס' 5 בסי במול מג'ור (תז. סנט ג'יימס סמית סקוור/ג'. ליבוק ע"נ ת"ק).
09.00 קונצרט בוקר (ע"נ ת"ק) – סטרווינסקי: דיברטימנטו (הסינפוניה הלונדונית/ר. שיי); שומאן: קונצ'רטו בלה מינור לצ'לו ולתזמורת אופ. 129 (מ. מייסקי/התז. הפיל הוינאית/ל. ברנשטיין); שוסטקוביץ': חמישית פסנתר (ו. אשכנזי/רביעית פיצווילייאם); רספיגי: „אדני רומא" (תז. פילדלפיה/ר. מוטי); דבוז'אק: סימפוניה מס' 7 ברה מינור אופ. 70 (התז. הפיל הוינאית/ל. מאזל).
11.57 פינת השיר – משירי יוכבד בת־מרים.
12.00 מן הסדרנייה – מוצארט: וריאציות על השיר הצרפתי „אללי אגד לי אהובי" (א. האבלר, פסנתר/ה. שרינג, כנור); שופן: ברקרולה בפה דיאז מג'ור, אופ. 60 (ו. אשכנזי, פסנתר); מוצארט: פנטסיה ק. 475 בדו מינור (פ. פרנקל/פסנתר); שופן: בלדה מס' 4 בפה מינור אופ. 52 (מ. בין, פסנתר); מוצארט: סונטה לכנור ולפסנתר ק. 303 (ר. לופו/פסנתר/ס. גולדברג/כנור).
13.05 בהאזנה נינוחה – היידן: סימפוניה מס' 59 בלה מג'ור „האש" (תז. „לסמיד ארמוניקי"/ ד. פולומון); מנדלסון: סונטה לצ'לו ולפסנתר אופ. 58 (מ. רוזיאקוב, צ'לו/ש' רוזיאקבה, פסנתר); רבל: „לה ואלס" (מ. ארגריך/נ. פריירה, פסנתר); „עליזות פריסאית" (תז. פיטסבורג/א. פרבין).
15.00 הסוכה מוסיקלית – (תכנית מס' אחת עשרה).
16.00 מאולמי הקונצרטים בעולם – מהסידרה אוסטריה ושכנותיה, הונגריה: התז. הסימפ. של הרדיו אוסטריה/קרלוס קלמר – ברטוק: תמונות מהונגריה; ברטוק קונצ'רטו מס' 2 לפסנתר ולתזמורת (ל. ברזמבוג); ליגטי: „לוטמבר"; קודאי: סימפוניה (1960).
18.00 רגש על הביצוע – על אותה בפה וכמה.
19.00 בין חברים – מעולם המוסיקה, מיצירותיו של סיבליוס.
20.05 אינטרלוד.
20.30 מאולמי הקונצרטים בעולם – היידן: „בריאת העולם" יולית דואורי – ס: קית לואיס – ט. רינטיך פישר – דיסקאו – ב. המקה. הקאפרית של „ריאס"/התז. הפיל. הגרמנית הצעירה/א. בודנסטוק.
22.30 פעם ועוד – ארנב וארג: „מנוחת" לסופרן ולאנסמבל קאמרי (ג'. דה גאסטן/מצו/להקת הנגנים הקאמרי בבי ומנגר/א. היסברג) יוגן 3 פעמים.
23.00 מחוזרי יצירות – מוצארט: קונצ'רטו לפסנתר ותזמורת.

רשת א'

08.27 משפט דמיאניוק – שידור חי מ„בנייני האומה" בירושלים.
13.05 שירים עבריים.
15.27 האוניברסיטה המשודרת – „יהדות ארצות־הברית במאה ה־20" והפעם: „הציונות האמריקאית".
15.57 משפט דמיאניוק – שידור חי מ„בנייני האומה" בירושלים.
22.05 לכל איש כוכב.

רשת ב'

18.06 שעה חופשית – ענייני חינוך.
19.35 דין ודברים – ענייני חוק ומשפט.
20.05 מילים ומיתרות – פזמונים מסודרים.
22.05 מפיק חי (ש.ש).
22.30 שירים עבריים.
23.05 שאלה של טעם – עם חיים קינן (ש.ש).
00.15 ג'ז רשוד.

רשת ג'

18.06 היה היה.
20.05 קו ההתחלה – תקליטי שירים ראשונים.
21.05 קצת אחרת – פופ מתקדם.
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

18.05 סמוך על קשר – 50 שנות קשר בישראל (ש.ח)
19.05 שירים עבריים.
20.05 קלאסי כאן – מגאזין גלי צה"ל על הנעשה במוסיקה הקלאסית בארץ (ש.ח)
21.30 לילה לא שקט.
23.55 שיחת חצות – עם הסופר דן סרי.

צה"ל 2
13.00 זה כשמך אחרת – שידור חי ממקום ההנחה משודר גלי צה"ל והרש.
13.00–16.00 מישדר מיוחד בערוץ A.M 1287 לרגל חנוכת המשדר ול־37 שנים לגלי צה"ל.
18.05 רדיו רדיו.
20.05 צפר הצפר – תכנית מיוחדת לרגל פתיחת משחקי הליגה בכדורסל.
22.05 הפסקת עשר.
22.05 [illegible]

שידורים קבועים

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר.
07.07 פרטים על התכניות.
11.57 מגישים שיר.
20.27 מגישים שיר.

רשת א'

06.00 שידורים לעולים.
07.30 רדיו קל.
08.05 חוגה.
09.05 סלודיה.
12.05 מעורב ירושלמי.
14.06 בראש צעיר.
18.06 מנחת ערב.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.

רשת ב'

06.00 „שמע ישראל".
06.04 סקירות מאמרי העיתונות.
06.12 התעמלות בוקר.
06.52 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 עושים עניין.
09.05 מכבר הבוקר.
10.05 כל צבעי הקשת.
11.50 פינת המודעה הקטנה.
12.10 „את בב".
12.50 מה בשמע.
13.05 בחצי היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צחוק.
15.05 רגעי קסם.
16.05 יומן בלכלה.
16.30 על מספרים ואנשים.
17.05 שירים ושערים.
17.55 קצרצרי ספר.
18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
22.58 רגע של עברית.
00.05 יומן חצות.

רשת ג'

06.11 בדרך לאושר.
07.07 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 מה כבר תשמע.
10.05 דברים טובים.
11.05 שבעים מי יודע.
12.05 אהבה יומיומית.
13.05 רק בימי חול.
14.05 לי ולך שיר וברכה.
15.05 הרש הרש המחודש.
16.05 הצגה יומית.

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באומן מילולי – פינתו של אבשלום קור.
06.05 צלילי בוקר.
06.30 מוקדם עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.05 בוקר טוב ישראל.
09.05 אילה בוקר.
10.05 שעה עם אורלי יניב.
11.05 גבון לעכשיו.
13.05 אחר אחר.
14.05 רו רה מי.
15.05 שירים לחג.
15.54 באומן מילולי.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.45 משולש.
18.54 הודעות לחיילים.
19.05 שירים מכאן.
21.00 מבט לחדשות.
22.05 על הדבש ועלא כיפק.
23.05 עשרים וארבע היום שוהה.
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא חוצים לישון.

שימו לב לשידורי F.M.

■ **תל־אביב**
אסתר: הסורף 9.45, 7.30, 5
אורלי: משפחת פלודר 9.30, 7.15, 5
בית ליסין: בונגי פייסון – צהוב הזקן 23.15
בן־יהודה: מרדף לוהט 9.30, 7.15, 5
בורדון: השכונה סלנו 9.30, 7.30, 5
גת: המכשפות מאיסטוויק 9.45, 7.20, 5
דיזנגוף 1: שם הורד 9.45, 7.30, 4.30, 1.30, 11
דיזנגוף 2: גבר מאוהב 9.45, 7.30, 5.15, 3, 1, 11
דיזנגוף 3: שירותים אישיים 9.45, 7.30, 5.15, 3, 1, 11
דקל: האלמנה השחורה 9.30 7.15
דרייב־און: שומר ראש 9.45, 7.45 חצות – סקס.
הוד: צעיר מכדי למות 9.30 7.15, 5
הקולנוע (בית ציוני אמריקה): לה טרוויאטה 5.00
שבלול 9.30, 7.30
חן 1: פגישה עיוורת 9.50, 7.50, 5
חן 2: לבו של אנג'ל 9.50, 7.25, 5
חן 3: הגבול האוהבת והמאוהבת 9.55, 7.35, 5
חן 4: נשק קטלני 9.50, 7.30, 5, 2, 11
חן 5: אני החברה 9.50, 7.25, 5, 2, 11
לב 1: הכספות 9.50, 7.15, 4.40, 2
לב 2: גברים, גברים... 10, 8, 5, 2
לב 3: ימי הרדיו 7.50, 5, משפחת המלוכלכים 9.45, 2
לב 4: נרדפי החוק 10, 7.50, 5, 2
לימור: מעקב חושני 9.30, 7.15, 5
מוזיאון ת"א: סגור לרגל שיפוצים
סינמטק: קיץ בהמפטון: לורי אנדרסון – בית האמנים 9.00
מקסים: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.30, 5
סין (אהבה המתוקה) בייבי אריזונה 9.40, 7.30, 5
אוואבסורדה (הרפתקאה) 9.30
פריז 1: ניגנה אמריקאי 3 9.40, 7.30, 5
פריז 2: ילדים חורגים לאלוהים 9.40, 7.30, 5
ספרייה: סגור לרגל שיפוצים
הבימטק הישראלי: אקווס 7 הלילה 9.00
סאמי: לא שם דין 9.30, 7.30
שרון: לא יכולה בלי זה 9.30, 7.15, 4, 2, 12
כבצים משתגים 23.30
צפון: לאק דה פלורס 9.30, 7, 4
שחף: סוד ההצלחה 9.30, 7.15, 5
תמוז – רמת־אביב: הרפתקאותיו שלא יאמנו של פולטס בעל הכיבים הענקית 9.40, 7.30
תכלית: ההגות מעבר לפינה 9.50, 7.40, 5.30
תל־אביב: רובוקופ 9.50, 7.15, 5
הסינמה הישראלית: כתה גבוה 9.50

■ **ירושלים**
אדיסון: כלא הילטון 9.15, 7, 4.30
אורגיל: לוחם עם כבוד 9, 7, 4.30
אורנה 1: לא שם דין
4.30, 7, 9
אור 2: מרדף לוהט 9, 7, 4.30
אור 3: לא יכולה בלי זה 9, 7, 4.30
תלולו קטלני 23.15
אור 4: צעיר מכדי למות 9, 7, 4.30 כחוק דלילה 23.15
אור 5: קוקה קולה קיד 9, 7, 4.30 שיפר 23.15
אור בית: בייבי אריזונה 9.15, 7.15, 4.30
לאסי שובי הביתה 4.15
הרולד ומוד 7.30
בית אגרון: לאסי שובי הביתה 4.15
הרולד ומוד 6.00 הכבשה היפהפיה 7.30 סלי
הצבע ארגמן 9.15
האולם הקטן בנייני האומה: סגור
האולם: סגור לרגל שיפוצים
מפיר: סוד ההצלחה 9.15, 7, 4.30
מיטשל: המשפחה 9.15, 7.15
מצודה: אני החברה 9.15, 7
עדן: רובוקופ 9, 7, 4.30
רון: האלמנה השחורה 9, 7, 4.30
תיאטרון ירושלים: נשיקה אדומה 9.30, 7

■ **חיפה**
אורה: צעיר מכדי למות 9.15, 7, 4.30
אורלי: ההגות מעבר לפינה 9.15, 7
אמפיתיאטרון: שומר ראש 9.15, 7, 4.30
ארמון: סגור
חן: האלמנה השחורה 9.15, 7, 4.30
עצמון 1: רובוקופ 9.15, 7, 4.30
עצמון 2: גבר מאוהב 9.15, 7, 4.30
עצמון 3: ילדים חורגים לאלוהים 9.10, 6.45, 4.15
פאר: הסורף 9.15, 7, 4.30
קולנוע: לא שם דין 9.15, 7.15, 4.30
רון: משפחת פלודר 9, 7, 4.30
רב גת 1: פגישה עיוורת 9.15, 7, 4.30
רב גת 2: אני החברה 9.15, 7, 4.30

■ **קריות חיפה**
כפיר: הסורף 9.15, 7
מכזיקו: בלוז לחופש הגדול 9.15, 7
אורות: סגור
בית העם: משחק פראי 9.15, 7
הרובה: חתיך אמריקאי 9.15, 7.15
ניצן: סוד ההצלחה 9.30, 7.15

■ **אשדוד**
אסתר: סוד ההצלחה 9.30
אשדוד: קינג קונג 2 7.15 לא שם דין 9.30

■ **אשקלון**
אסתר: מפריץ מוסקבה 9.30, 7.30

מאור: לא שם דין 9.30, 7.30
רחל: לבו של אנג'ל 9.30, 7.30

■ **באר־שבע**
חן: ניגנה אמריקאי 3 9.30, 7, 4.30

■ **הרצליה** ■ **רמת השרון**
היכל: ניגנה אמריקאי 3 9.30, 7.15, 5
מלון דניאל: שירותים אישיים 9.30, 7.15
כוכב: קוסמוס 7
אפוקליפסה עכשיו 9.30

■ **עפולה**
מוסיקה: כלא הילטון 9

■ **חולון** ■ **בת ים**
ארמון: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.30
מגדל: המורף 9.30, 7.30, 4.30
סבוי: רובוקופ 9.30, 7.15, 5
עצמאות: סוד ההצלחה 9.30, 7.15, 5
רינה: חתיך אמריקאי 9.30, 7.15

■ **טבריה**
אביב: סגור

■ **כפר־סבא** ■ **רעננה**
עמל: שירותים אישיים 9.15, 7
תל: שם הורד 9.15, 7
אורות: סגור
בית ברל: למות בעד תשוקה 10, 8

■ **לוד** ■ **רמלה**
אורלי: סגור
פזה היה: ניגנה אמריקאי 3 9.30, 7.30
אודך: ניגנה אמריקאי 3 9.30, 7.30

■ **נהריה** ■ **עכו**
הוד: הצמאים ולא ממוכבים 9.15, 7.15
רון: נקמת ליהוד 9.15, 7.15
אורימורדיס: שירותים אישיים 9.30, 7.15

■ **נתניה**
כמוריה: משהו פראי 9.15, 7, 5
חן: בטי בלו 9.30, 7.15
אסתר: פולטרגייסט 2 9.15, 7, 5
שרון: רובוקופ 9.15, 7, 5

■ **קרית אונו**
מרכז קהילתי: כ"ס למטעם אחד 9.15, 7.00

■ **פתח־תקוה**
שלום: קרוקודיל דנדי 7.15, 9.30
היכל 1: רובוקופ 9.30, 7.15, 5
היכל 2: משפחת פלודר 9.30, 7.15, 5
היכל 3: שם הורד 9.30, 7, 4.30

■ **ראשון־לציון** ■ **רחובות**
ג.ב. רון 1: משפחת פלודר 9.30, 7.15, 5
ג.ב. רון 2: סוד ההצלחה 9.30, 7.15, 5
נעמן: סגור
ראשון: הסורף 9.30, 7.15

בית העם: ללא רחמים 8.30
הוד: שם הורד 10, 8
חן: הסורף 10, 8

■ **רמת־גן וגבעתיים**
ארמון: פגישה עיוורת 9.40, 7.30
ארמון: הסורף 9.40, 7.30, 5
לילה: לא שם דין 9.30, 7.30
הוד: רובוקופ 9.30, 7.15, 5
רב גן 1: המכשפות מאיסטוויק 9.45, 7.20, 5
רב גן 2: הגבול האוהבת והמאוהבת 9.40, 9.30, 5
רב גן 3: אני החברה 9.45, 7.30, 5
רב גן 4: לבו של אנג'ל 9.45, 7.30, 5
שביט: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.15

רכוש ספר מספרית דבר